

PINTZ · BALINT

AZ · APOSTOLKODÁS
ÉS · A · KATOLIKUS
AKCIÓ

SZALÉZI MŰVEK

AZ APOSTOLKODÁS ÉS A KATOLIKUS AKCIÓ

P I N T Z B Á L I N T

AZ APOSTOLKODÁS
ÉS A KATOLIKUS
AKCIÓ

S Z A L É Z I M Ű V E K

**Nihil obstat. Carolus Szikey S. S. censor dioecesanus. 6607|1940. Imprimatur.
Váci, die 11. mensis Novembris 1940. † Stephanus Episcopus Vaciensis.**

ELŐSZÓ

Már évek óta folyik hazánkban a katolikus akció megszervezése és még mindig sokan vannak buzgóbb és képzetlenebb híveink között is, akik nem tudják, nem látják világosan, mit is kíván tőlük az Egyház.

Ha néha érdeklődünk az egyes egyházközségek kat. akciója után, nem ritkán ilyenféle választ kapunk: „Megválasztottuk a hitbuzgalmi és erkölcsvédelmi, a sajtó, kulturális és szervezési szakosztályt, az egyházi hatóság ezeket jóvá is hagyta, más különös tevékenység egyelőre még nincs.” — Azaz megvan a katolikus akció, de még csak papíron. Megvan a váza, a kerete, de még hiányzik a lélek és a tartalom.

Ha sok helyen nincs még elegendő megértés a katolikus akció magasztos céljával és terveivel szemben, annak oka nem utolsó helyen a tudatlanság, az ügy meg nem értése. Ignoti nulla cupido, — ismeretlen dolog után nem vágyódunk, mondja a régi közmondás.

Kevés könyvünk is van még eddig, amely az apostolkodásról kimerítően tárgyal és a katolikus akció kérdését világosan és minden oldalról megvilágítva tárja az olvasó elé. Ha plébánosok, káplánok vagy hittanárok erről előadásokat akarnak tartani híveiknek, növendékeiknek, alig találnak forrásmunkát, amely kimerítően és példával is megvilágítva kellő érdekességgel mutatná be az apostolkodás sok alkalmát és a katolikus akció sok-sok problémáját.

Jelen szerény műnek ez a célja: megismertetni az apostolkodás sok-sok alkalmát a mindennapi életben, a katolikus akciónak, mint az Egyház vezetőitől irányított szervezett apostolkodásnak sok-sok problémáját. Hangoztatni az apostolkodásnak és ami ezzel egyértelmű, a katolikus akcióban való részvételnek fontosságát.

Sok lélek volt a múltban és még ma is bőven akad

ilyen, aki maga buzgó lelki életet él, saját lelki tökéletességén kitartóan fáradoz, de ugyanakkor alig gondol arra, hogy mások lelki élete, megtérése érdekében is tegyen, amit csak tud, főképen azok lelki üdvé érdekében, akik hozzá legközelebb állanak, vagy hivatása folytán reá vannak bízva. Ezeknek akarja megmutatni, hogy nincs igazi lelki élet, nincs igazi Isten iránt való szeretet, sem felebaráti szeretet, tehát nincs lelki tökéletesség komoly apostolkodás nélkül.

Lelki olvasmánynak szántam, hogy lassú elolvasása bevezesse az olvasót a kat. akció minden kérdésébe.

Ha azt akarjuk, hogy hiveink nagyobb megértést tanúsítsanak a katolikus akció iránt, és ez a vallásos élet szempontjából rendkívül fontos, akkor nagyobb propagandát kell kifejteni annak megismertetése céljából: cikkekkkel, könyvekkel, röpiratokkal, szentbeszéddek, egyesületi beszéddek és előadások útján, e célból rendezett ünnepélyek útján. Sőt minden lelkigyakorlat és népmiszió alkalmával is legyen legalább 1—2 beszéd, elmélkedés az apostolkodásról, a kat. akcióról. Adja Jézus Szentséges Szíve, hogy a jelen mű is minél több lélekbe bevigye a katolikus akció, az apostolkodás nagy ügyének megértését és az iránta való kitartó lelkesedést!

1. Régi igazság — új kifejezés

A kat. akciótól némelyek azért idegenkednek, mert új dolgot látnak benne. Pedig vallási téren nem szeretik az újításokat. Új dolog tehát a kat. akció? Nem.

A kat. akció vagyis az Egyház vezetőitől és a lelkipásztoroktól irányított szervezett apostolkodás, nem új dolog. Lényegében oly régi, mint maga az Egyház és az Evangélium.

Néhány év előtt tisztelgett XI. Pius pápa előtt hatvan olasz plébánia katolikus akcióinak küldöttsége. A Szentatya beszédében rámutatott arra, hogy a kat. akciónak szerzője példájával maga az Úr Jézus. Nemcsak apostolokat nevelt, akiknek hivatása volt minden más foglalkozást elhagyva Őt követni, hanem ezeken felül hetvenkét tanítványt, azaz világi személyt is gyűjtött maga köré, akik régi foglalkozásukat megtartva támogatták és terjesztették az evangélium ügyét tehetségükhöz mérten.

Ugyanezt látjuk az apostolok életében is. A felszentelt, tehát egyházi férfiakon kívül világi személyek, férfiak és nők állnak mellettük, világi apostolokat neveltek. Ezt Szent Pál leveleinek több helye igazolja, így a rómaiakhoz (16, 1.) és a filippiekhez (2, 25. és 4, 2.) írt levél. Az apostolok munkatársai nemcsak püspökök és papok, hanem világi hívek is.

A kat. akció első és legszebb kivirágzása az őskereszténységben volt. Minden keresztény az első keresztények között apostol is volt. Keresztény szellemet vitt be környezetébe és ez hódított. Így kell ennek ma is lennie. Ha az első századokban, az üldözések idején, amikor csak a legnagyobb óvatossággal és titokban lehetett az evangélium tanait terjeszteni, csak a püspökök és a papok fáradoztak volna a keresztény vallás terjesztésén, nem terjedhetett volna oly rohamosan az Egyház, amint valóban elterjedt.

Gyönyörű példája az első keresztények apostolkodásának Szent Tarzicius. 302-ben, Dioklecián császár idejében a börtönben sinylődő keresztényekhez akarta vinni az Oltáriszentséget, mert a vértanúhalálra készülő keresztényeknek nagy szükségük volt a lelki erősítésre. Utközben a pogány fiúk játszani hívták. Amikor Tarziciusz nem hajlott szavukra és észrevették, hogy valamit tart mellén, ütlegelni kezdték. Tarziciusz erre görcsösen szorongatta mellén az Oltáriszentséget, hogy mindenáron megóvja a gyalázattól. Ebből ismerte meg a tömeg, hogy Tarziciusz keresztény. Erre addig ütötték és dobálták kövekkel, míg kiszenvedett. Szent Tarziciuszt az Oltáriszentség vértanújaként tiszteljük, de épp úgy tisztelhetjük mint a kat. akció vértanúját, az apostolkodás példaképét.

A kat. akciónak legnagyobb alakja nemcsak nálunk, de az egész világtörténelemben: Szent István király, tehát magyar ember. Annyit mint Szent István, világi ember Krisztus és a lelki ügyért még nem tett. Ez nemzetünk büszkesége. Ezért is nevezte el maga az akkori pápa, II. Szilveszter, a magyarok apostolának.

A katolikus akció lényege: minden plébánián legyenek elegendő számban buzgó világi apostolok, akik a lelkipásztor vezetése és irányítása mellett körülményekhez képest fáradszák a lelkek megmentésén. Ezen felül az apostolkodás szellemét bele kell vinni az összes vallásos és egyébként katolikus egyesületek tagjaiba és az egyesületek működésébe egyesületi beszédek és előadások révén. Sőt bele kell vinni az apostolkodás gondolatát az összes kat. hívek lelkébe templomi prédikációk és alkalmas olvasmányok útján. Akiben van még egy szikra buzgóság a saját lelkéért, az fáradszék legáltalabb legközelebbi hozzátartozói lelkének megmentésén is.

Az új kifejezés tökéletesen fedi a célt: a katolikusok ne legyenek alvó oroszlanok, saját legszentebb ügyikkel nem törődő nyárspolgárok, sem Júdások, akik Mesterük ügyét elárulják harminc ezüstpénzért (hány van ilyen!) Ne legyenek minden új, helytelen áramlattal szemben passzív viselkedő, minden romlott árral együtt úszó tétlenek, hanem Krisztus ügyeiért sikraszál-

ló harcosok! Aktivitás a kat. érdekekért, ami egy a lelkek, egy Krisztus érdekeivel: ez a kat. akció.

A kat. akció az igazi kat. gondolkodás, a kat. élet természetes folyománya.

A kat. akció harc a sátán ellen és minden ellen, ami a lelkek megrontására tör: az irodalomban, a művészet kinövéseiben, a társadalomban, a rossz sajtóban, a divatban, a modern élet bármely megnyilvánulásában. Harc Krisztus zászlaja alatt Krisztus ügyéért. Nem alvó, hanem aktív, cselekvő kereszténység. Maga a százszázalékos, az egész kereszténység.

A kat. akció tehát lényegében a kat. hit szerint való élet. Forma szerint mégis új program, óriási jelentőségű éppen a kultúrától megváltoztatott modern életviszonyok között. Az isteni Gondviseléstől az utolsó időkre fenntartott mozgalom, miként az ájtatosságok között a Jézus Szíve tisztelet.

Milyen jó, hogy ez a szép, igazán legszebb gondolat, mozgalom éppen a legilletékesebb helyről, Krisztus földi Helytartójától jön. Mi más a kat. akció, mint a buzgóbb hiveknek állandó apostolkodása környezetükben, hivatalukban, családjukban, körülményeikhez, tehetőségükhöz mérten a lekipásztor irányítása mellett? És ennek megfelelően egy apostolkodási szervezet megalakítása minden plébánián, melynek tagjai az egyházközségi képviselőtestület tagjai, a vallásos egyesületek vezető tagjai és a plébániának esetleg más, apostolkodásra kész és alkalmas hivei.

A kat. akció az igazi krisztusi élet elengedhetetlen kelléke. Aki hitét komolyan veszi, nem lehet közömbös aziránt, vajjon szülei, hitvese, gyermekei, testvérei, rokonai, barátai, és a többi, akik között él és akiket szeret, üdvözülnek-e vagy elkárhoznak, Isten törvényei szerint élnek-e vagy nem. A kat. ember legyen igazi testvér, igazi barát, igazi hitves, aki elsősorban a lelket látja, elsősorban az örök életet tartja szem előtt és eszerint imádkozik, tesz, szól, ahol kell és ad jó példát, vagyis minden eszközt megragad, amellyel nemcsak saját, de övéinek, szeretteinek, sőt tőle távolabb álló embertársainak lelki üdvét is biztosabbá teheti.

2. A jelenkor sürgető szava

Megváltoztak az idők, megváltozott a világ, megváltozott az ember. Régente az egyes emberek élete és a társadalmi élet sokkal egyszerűbb volt, mint ma. Megváltozott a harcászat, megváltozott a szellemi élet is.

Apostolkodásra, kat. akcióra mindenkor szükség volt, de különösen nagy szükség van napjainkban. Amennyi előnyt és szépséget jelent az emberiség számára a modern kultúra, annyi lelki veszedelmet hoznak az emberre ugyanennek a kultúrának szomorú kinövései, ha a kultúra embere eltér az Evangélium irányelveitől. Mennyi ifjú lelket mérgezett meg az utolsó évtizedekben a színház, az erkölcstelenségben fulladozó mozi, a minden tisztességből kivetkőzött modern divat! Mennyi konkolyt hintett a szívekbe a ponyvairodalom és mindenekfölött a modern vallásellenes sajtó és irodalom!

Az élet örökös szellemi csatatér, ahol a lelkek állandó harcában örök értékek emelkednek fel vagy buknak el. A romlás, a modern pogány világ akciója ellen ellenakció kell: ez a kat. akció.

Nemcsak apostolkodás kell, hanem szervezett, az Egyház vezetőitől és a lelkipásztoroktól irányított apostolkodás, azaz a kat. akció.

Amíg a pásztor nyájával békés vidéken van, ahol farkasoktól nem kell félnie, tolvajok is csak ritkán leselkednek, addig kevesebb fáradsággal, kisebb gonddal is eleget tesz kötelességének. Amikor azonban olyan vidékre jut, ahol farkascsoordák üvöltenek, tolvajok veszik körül, amikor már látja, hogy egymás után ragadják el bárányait a farkasok és tolvajok, minden erejét meg kell feszítenie, hogy mentse, ami menthető; minden segítséget igénybe kell vennie, amellyel nyáját óvhatja az ellenségtől. Régente a kat. hívősereg aránylag békés viszonyok között élt, ma pedig sokkal több kísértés, rengeteg veszedelem fenyegeti a lelkek üdvét.

Jó talajban kevesebb munkával is szép termést kapunk, rosszabb talajban többet kell dolgozni. Ma rosszabb már a talaj az Úr szőlőjében. De mi a papok dolgát végezzük? — kérdezhetné valaki. Hiszen a lé-

lekmentés a papok hivatása! Úgy van, a lélekmentés elsősorban a papság feladata. Arról szó sincs, hogy a kat. akcióban a papság a saját munkájának egy részét a buzgób világiak vállára tolja. Ez elferdült, rosszul értelmezett kat. akció volna. A papság munkája: a breviárium, misézés, gyónatás, prédikáció, egyesületek vezetése stb. stb. feltétlenül továbbra is sértetlenül megmarad a papság kezén. A kat. akció megszervezése és vezetése nem kevesebb munkát, hanem munkatöbbletet jelent a papság számára. Arról van csak szó, hogy ezen felül még szükség van a világiak közreműködésére is saját családjukban, környezetükben, hivatalukban, enélkül csak fél eredményt ér el a papság.

Ha Budapesten a haldoklók túlnyomó része szentségek nélkül hal meg, de még faluhelyen is sokszor 15-20 %, ha némely helyen minden harmadik, negyedik házasságra esik egy válás vagy vadházasság, ha nem egy helyen egymásután térnek át lelkileg eléggé nem gondozott kat. családok a baptista és ádventista vallásra, ha sok helyen a kat. hívek többsége vallásellenes, nemkatolikus lapot járart vagy olvas és egyre többben maradnak el a vasárnapi miséről és a gyónástól: akkor minden Krisztussal együtt érző léleknek be kell látnia, hogy itt kell valamit tenni.

Manapság sok elvadult, lelkileg leromlott emberhez már reverendája miatt sem férközhetik a pap, itt kell tehát a kat. akció embere. Sok ember nem mer elmenni papjához, a lekipásztor viszont a világi apostol közbenjötté nélkül nem szerezhethet tudomást idejében lekipásztori szempontból sok fontos dologról. A lelki betegek, sajnos, nem hívnak lelki orvost és csak ritkán jönnek a lelki orvoshoz. Ismertem embert, aki tizenöt évig élt vadházasságban, házassága egész könnyen volt rendezhető, maga is, felesége is kívánta volna rendezését, vadházassága nem volt közismert, mert idegenből jött és még sem jött el papjához, pusztá félnékségből. Ilyen esetben mennyire kell egy apostoli lelkű hívő, aki informál és közvetít.

Hány házassági válást és vadházasságot lehetne megelőzni és megszüntetni, ha egy-két buzgóbb hozzá-

tartozó idejekorán szólna a lelkipásztornak és követné annak utasításait!

Egy nagyobb községben élt egy 60 éves ember. Régente rendszeren eljár misére és gyónni. Később jöttek életének legnagyobb kísértései. Fia meghalt orosz fogóságban, hadikölcsönbe fektetett sok ezer koronája elveszett, elértéktelenedett, utóbb gyógyíthatatlan betegsége is támadt. Lassan elmaradt a miséről, gyónástól. Amikor jámbor felesége is meghalt, egészen elhagyta magát, templomba nem járt, éveken át nem gyönt. Az élet legnagyobb kísértése szállt most rá, öngyilkossági gondolatokkal kezdett foglalkozni. Többször mondta, hogy önkézével vet véget életének és hozzátartozói érezték szavaiból, hogy nem tréfál. Leánya próbálta vigasztalni, de eredménytelenül. Ekkor a leánya, aki maga is családjában volt, elment a plébánoshoz és elmondta az egész esetet. A plébános először hívatta az öreg embert, de az nem jött el. Ekkor meglátogatta kétszer, beszélt neki a szenvedés értékéről, az isteni Gondviselésről, más emberek keresztyéről és az illető eljött gyónni, rendszeren jött misére ismét és az öngyilkossági gondolatot végleg elűzte. Sikertelenül megmenteni az életnek, és ami végtelenül fontosabb, az örök életnek. A leány eljárása egy cselekedete a kat. akciónak, egy kő a nagy mozaikból, a kat. akcióból. Hány lelket lehetne hasonló esetben megmenteni, ha van alkalmas közvetítő apostol a beteg lelkű ember és a lelkipásztor között.

Bátran mondhatjuk, ma nincs és nem is lehet idősebb, sürgősebb és a lelkek megmentése szempontjából fontosabb lelki és társadalmi mozgalom, mint a kat. akció. A mai romlott és beteg társadalmat csak Krisztus szelleme gyógyíthatja meg, ennek közvetítői pedig Krisztus papjai és világi tanítványai, a kat. akció emberei.

Minden kornak és kórnak megvan a maga orvossága, a jelenkornak orvossága a kat. akció, — kérdés: bevesszük-e? Amilyen szép a kat. akció mozgalma, annyira nehéz is, — látjuk, mily nehezen és lassan indul meg hazánkban is. A kat. akció elsősorban és legkifejtettebb mértékben a városokban kell, főképen nagy városokban, de falun is okvetlen szükség van rá, mert

a jelenkor romlott áramlatai már az utolsó tanyáig is elhatnak.

A kultúra a világot átváltoztatta, a világ, a Jézustól annyiszor önmagával szembeállított „világ” csábító ereje ezáltal sokkal nagyobb lett, ezenfelül a demokrácia a réginél sokkal nagyobb függetlenséget ad a népeknek, igazi önrendelkezést az embereknek, — és ez mostantól többé-kevésbé így is lesz és marad, a világ végéig, mert a kultúrában és a demokráciában csak a kinövések elpusztításáról lehet szó, de visszafejlődés tartósan nem lehet: ezért lesz és kell lenni egy erősebb mozgalomnak az Egyház életében, amely minden erőt latba vet, minden eszközt felhasznál a lelkek megmentésére a modern élet veszedelmeivel szemben mostantól az idők végéig, és ez: a kat. akció.

3. Krisztus földi Helytartójának szózata

A kat. akció elnevezés a Lumen de coelo (égi világosság) pápától származik, XIII. Leó-tól, a mozgalmat magát pedig új formájában a Fides intrepida (rettenthetetlen hit) pápa, XI. Pius rendelte el 1922-ben.

Valamikor, ezelőtt 700—800 évvel a Szentföld a mohamedánok kezére került és az odazarándoklók nem egyszer súlyos bántalmazásoknak voltak kitéve, sőt életük kockáztatásával fizették meg az Üdvözítő iránt gyakorolt szeretetüket. Ma a legszentebb föld, amelyért egyedül jött az Úr, a lelkek birodalma forog a legnagyobb veszedelmekben, sőt — fájdalom — az örök élet felé zarándoklók közül rengeteget sebesítettek meg a modern hitetlenek, sőt igen soknak már ki is oltották lelki életét.

Akkor a pápák keresztes hadjáratokat hirdettek a Szentföld visszaszerzésére, ma pedig újból lelki keresztes hadjáratra hív fel bennünket a lelkek legfőbb Pásztor, Krisztus földi Helytartója a kat. akció formájában. A kat. akció is keresztes hadjárat a modern pogányság, a bűn, a romlás, a sátán földi birodalma ellen.

A XVI. és XVII. században a mohamedán terjeszkedés fenyegette pusztulással a nyugati kereszténysé-

get és civilizációt, ma a modern pogányság fenyegeti végveszedelemmel a katolikus népek hitét és üdvét. Akkor a pápák mindent elkövettek a keresztény népek egyesítésére és megmentésére, ma újból Krisztus Helyettese hívja a kat. akció zászlaja alá az összes katolikus országokat a hit és krisztusi erkölcs védelmére és terjesztésére.

Érdekes figyelemmel kísérni a legújabb kor, a modern vallási lesüllyedés korának pápáitól, mondhatjuk túlzás nélkül nagy pápáitól megindított világmozgalmakat.

XIII. Leó pápa a szociális kérdés terén a Rerum Novarum enciklikája útján jelölte meg a helyes utat a jelenkor legfőbb kérdésében, a szociális kérdésben. Ő a megindítója a keresztényszocializmusnak.

X. Pius pápa, a gyakori szentáldozás bevezetésével sürgetésével véget vetett a régebbi korok balhiedelmének és ezáltal óriási mértékben felvirágoztatta a buzgóbb hívek lelki életét, magát a lelki életet. Visszavezette a lelkeket a kegyelmi élet legfőbb forrásához, — az első keresztények példája szerint — az Oltáriszent-séghez.

XV. Benedek pápa a béke-pápa, a béke érdekében tett, amit tehetett, ha nem sikerült, nem rajta múlt.

XI. Pius pedig a kat. missziók és a kat. akció pápája.

A pápák nem indíthatnak minden hónapban vagy minden évben ilyen lelki világmozgalmakat. Minden ilyen mozgalom lelki irányítás és gyógyír a kor sebeire. Amíg egy-egy ilyen mozgalom átjárja a 400 milliós világegyházat, amíg azt mindenhol kellően megértik és az életbe átültetik, addig pár év, sőt ennél több év is eltelik.

Kis Szent Teréz életében olvassuk, hogy többször imádkozott a gyakori szentáldozás elterjedéséért. Néhány évvel később azután X. Pius pápa megindította a mozgalmat a gyakori szentáldozás érdekében. Spiritus ubi vult, spirat (a lélek ott fúj, ahol akar). (Ján. 6.)

Ha Krisztus földi Helytartója szól, akkor nincs jogunk bírálgatni, hanem azt kell mondani, amit Pithagoras tanítványai mondtak mesterükről: „Magister dixit, ergo ita est.” (A mester mondta, tehát úgy van.)

Az Egyház hajója súlyos viharokkal küzd. Soha ennyi baj, ennyi testi és lelki nyomor nem ülte meg Európát. Soha ilyen nagy viharok, ilyen örvények és hullámok nem fenyegették a lelkeket, mint most a világháború óta, a munkanélküliség és világkrízis korszakában és egy új általános háború idejében. A hajó legfőbb kormányosa, a Szentatya kiadta a jelszót: kat. akciót szervezni! Kövessük!

Minden papra és püspökre állnak Krisztus szavai, de legelsősorban Krisztus Helyettesére: „Aki titeket hallgat, engem hallgat, és aki titeket megvet, engem vet meg.” (Luk. 10, 16.)

Hofbauer Szent Kelemen mondotta: „Aki szüleiért nem imádkozik, az rossz gyermek, és aki a pápáért nem imádkozik, az rossz katolikus.” Még inkább áll tehát, aki nem követi a pápa hívó szózatát, az nem lehet jó katolikus. Jézus azt mondja, hogy akik az ő nyájához tartoznak, azok „hallgatják szómat” (Ján. 10.), ez mutatja meg tehát, hogy Jézus nyájához tartozunk-e, vagy nem, hallgatjuk és követjük-e szavát, vagy nem, amikor Helytartója útján szól hozzánk a XX. század viharában.

Ha egyszer a kat. akció mozgalma mély gyökeret vert a népek életében, nem pár évre szóló mozgalom lesz, hanem fenn fog állni az idők végéig és mindent átfogó természeténél fogva a legfőbb mód és szerv lesz minden más kiválóan fontos, de mégis részleges ügy (pl. a kat. sajtó, a kat. missziók, a kat. karitás, a szociális kérdés stb.) felvirágoztatására.

4. A felebaráti szeretet és a katolikus akció

A felebaráti szeretet az Isten szeretete után a legfőbb erény. Ennek a szeretetnek örökszép példája az irgalmas szamaritánus. Hány lélek esik ma is az élet, főképpen a modern városi élet széles országútján a lélek-gyilkosok, a lélekrablók kezébe! Hány szerencsétlen embert fosztanak ki azok a sátán-csatlósok minden értékükből! Hányat hagynak lelkileg tönkretéve félholtan, hitében legyöngítve, ártatlanságától megfosztva,

félholtra verve fetrengeni az út porában és sarában! Hány szegény leányt és ifjút, hány asszonyt és férfit, hány ártatlan gyermeket mételyeznek és mérgeznek meg a modern lélekkufárok!

Mivel? — Nézd meg a nagyvárosi pályaudvarokon settenkedő kétes alakokat, nézd meg a nagyvárosok utcai életét éjjel, nézd meg a falvak felügyelet nélkül táncoló ifjúságát és nem kell kérdezned. Tekints rá az újságárúsító bódékra, üss fel néhány lapot és könyvet, és hamar rátalálsz a sátán földi országának fegyvereire és fegyverhordozóira.

Ott fekszenek ezek a szerencsétlen áldozatok is a modern társadalmi élet porondján százával, ezrével. Ami a legszomorúbb, ők maguk nem is tudják sokszor, mennyire mélyre sülyedtek. Hitükben meggyöngülve, távol a szentmisétől, a gyónástól, sokszor már az állatok színvonalára lesülyedve élnek. És elmegy mellettük, látja őket sok ezer ember, katolikus templombajáró hívő és úgy tesz, mint az egykori zsidó pap és levita, ránéz és továbbmegy.

Oly ritkán találkozik egy igazi Jézus-tanítvány, egy irgalmas szamaritánus, egy világi apostol, aki odamegy, olajat önt, az imádság olaját, a fájó sebekre, beköti a sebeket a krisztusi vigasztalás és segítés kendőivel, sőt belenyúl erszényébe is és anyagi áldozatot is hoz, hogy a lelki beteg, a bűnös javulása biztosítva legyen. — Hogy sok ilyen irgalmas szamaritánus járjon körül a mai világban, ezt célozza, ezt fogja eredményezni a kat. akció.

Apostolkodás nélkül nincs igazi felebaráti szeretet. Felebaráti szeretet nélkül nincs Isten iránt való szeretet. Erre vonatkozólag mondja Szent János apostol (I. 3, 17.): „Aki e világi javak birtokában van és szűkölködni látja felebarátját és bezárja szívét előtte: mikép marad meg abban az Isten szeretete?” és „aki nem szereti felebarátját, akit lát, Istent, akit nem lát, hogyan szeretheti?” (Ján. I. 4, 20.)

Amennyire felette áll a lélek a testnek, amennyivel több az örök élet a földinél: annnyival értékesebb és jobb a lélek szeretete és ennek gyakorlata, az apostolkodás, a jótékonyagnál, mely a test nyomorát enyhíti.

Ha már az Úr Jézus annyira sürgeti az irgalmasság testi cselekedeteit, hogy az utolsó ítéletkor azoktól teszi függővé örök sorsunkat, mennyivel inkább fogja jutalmazni az apostolkodást és büntetni annak szándékos elhanyagolását.

Ha Jézus szavai szerint egy pohár hideg víz, amit szeretetből nyújtunk másnak, nem veszi el jutalmát, mennyivel nagyobb jutalom vár azokra, akik egy halhatatlan lelket mentenek meg apostoli tevékenységükkel.

Minden lélek egy-egy műremek, csak sok sárba van tiporva, sok lángok között áll az örök elégséges veszedelmében; ne engedjük őket elpusztulni. Szeressünk léleket szerint és nem külső szerint. Egyetlen lélek értéke több és nagyobb az egész világnál lelkek nélkül. Egy halhatatlan lélek örök üdve előbbrevaló az egész földön élő összes emberek ideiglenes jóléténél.

Szeressük a halhatatlan lelkeket, akár közel vannak hozzánk, akár távol vannak tőlünk. Gondoljunk sokszor a mennyország örömeire, minden áldozatot megér az, hogy ezeket mások számára is biztosítsuk. Gondoljunk az örök kárhozat szörnyű kínjaira, mindenre késznek kell lennünk, hogy embertársainkat, főképen hozzátartozóinkat, szeretteinket, barátainkat ezektől megmentjük. A mennyországra és pokolra való gondolat kell, hogy erősítse bennünk a felebarát megmentése iránt való buzgóságot.

Minden mű és munka annyit ér, amennyit hozzásegít Isten külső dicsőségének növeléséhez, a magunk vagy embertársaink lelkének megmentéséhez vagy tökéletesítéséhez. Ami ezekhez nem járult hozzá, lehetett egyébként bármilyen műkincs vagy műremek, az építéset, festéset vagy költéset világhírű remeke, végeredményben nulla, a világ végén megsemmisül, és nem ér annyit, mint a legkisebb természetfölötti jócselekedet, pl. egy röpima elmondása.

Tétlenül nézheti egy testvér, hogy testvére vizbefulad, amikor saját életének kockáztatása nélkül minden valószínűség szerint megmenthetné? Tétlenül nézheti egy hitves, hogy hitvestársa, egy szülő, hogy gyermeke szentségek nélkül hal meg, vagy éveken át nem gyónik,

vagy nem jár templomba, amikor imáival, jó szóval valószínűleg segíthetne?

Egy asszony minden koldusnak adott alamizsnát. Egy másik az alamizsnán felül többször megkérdezte, szokott-e mindennap imádkozni, gyónt-e husvétra, buzdította imádságra a tökéletes bánat gyakori felindítására és néha szent képet vagy érmet adott az alamizsna mellé. Az egyik csak a testnek használt, a másik a léleknek is.

A kat. akció a felebaráti szeretet elengedhetetlen folyamánya, a lelki irgalmasság legmegfelelőbb gyakorlata. Akiben van igazi felebaráti szeretet, az nem hanyagolhatja el az apostolkodást, az körülményeihez, tehetségéhez mértén résztvesz az Egyháztól megindított nagy apostolkodási mozgalomban: a kat. akcióban.

A szeretetnek tetteiben kell megnyilvánulnia: az irgalmasság testi és lelki cselekedeteiben. A felebaráti szeretet legkiválóbb módja az apostolkodás, az apostolkodásnak ismét legcélravezetőbb és legeredményesebb módja: a kat. akció.

5. Isten szeretete és a katolikus akció

A legfőbb parancsolat és a legfőbb erény, a keresztény tökéletesség lényege és koronája: az Isten iránt való szeretet. Erről írja Szent Pál: „Szóljak bár emberek és angyalok nyelvén, ha szeretetem nincs, olyan ná lettem, mint a zengő érc, vagy pengő cimbalom. Legyen bár jövődőlő tehetségem és tudjak minden titkot és minden tudományt, legyen oly teljes hitem, hogy a hegyeket áthelyezhessem, ha szeretetem nincs: semmi vagyok. Osszam el bár a szegények táplálására minden vagyonomat és adjam át testemet úgy, hogy égjek, ha szeretetem nincs, mitsem használ nekem.” (Kor. I. 13, 3.)

Ez a szeretet legszebb himnusza. Minden ember, minden élet annyit ér, amennyi benne az Isten iránt való szeretet. Enélkül a legnagyobb szónok, a prófétai tehetség, a hősi hit, a legszigorúbb önmegtartózkodás, a

legnagyobb tudomány, a legnagyobb áldozatok is semmit sem érnek, nulla.

Amikor az Úr Jézus Szent Pétert tette saját Helytartó-jává, a lelkek legfőbb pásztorává és első apostollá, csodálatos, hogy semmi mást nem kérdezett, csak azt: „Péter szeretsz-e engem?” (Ján. 21, 15.) Nem kérdezte: nagy szónok vagy-e? többet tudsz-e a többiek-nél? nagyobb munkabírá-sod van-e? csak ezt: „jobban szeretsz-e mindezek-nél?” (Ján. 21, 16.) Mintha a legvilágosabban akarta volna jelezni, hogy aki apostol akar lenni, annak legfőbb kelléke az Isten szeretete.

Viszont akiben megvan az Isten szeretete, az a lelkeket is szereti. A legtisztább istenszeretet: Isten dicsőségének akarása és keresése. Isten dicsősége, Isten külső dicsősége pedig miben nyilatkozik meg? A saját és embertársaink lelki tökéletességében és örök dicsőségében. Ezért áll, hogy minél több lelket mentünk meg vagy segítünk nagyobb tökéletességre, annál többet tettünk Isten nagyobb dicsőségére.

Az Isten szeretetének feltétlen következménye a lelkekért égő buzgóság. Sőt Isten szeretetének fokmérője a lelkekért való buzgóság. Buzgóság nélkül nincs szeretet, mert a buzgóság nem más mint maga a tevékeny szeretet, a szeretet tevékenysége. Az az istenszeretet, amely nem törekszik tőle telhetően felebarátainak lelkét is megmenteni és előmozdítani, látszat és csalódás az erény útján. A kristálytiszt istenszeretet legbiztosabb jele a buzgóság a lelkekért. Buzgóság nélkül való istenszeretet láng nélküli tűz.

Nagyobbat nem tehetünk Isten dicsőségére, mint ha lelkeket mentünk Isten országának. Ez a legnagyobb művészet, mely nem a kőből szobrot, nem a téglából épületet, hanem a bűnös lélekből istengyermeket formál. „Az összes művészetek között a legistenibb közreműködni a lelkek megmentésére” — mondja egyik egyházatya.

Amikor Cláver Szent Péter Amerikában éveken át az odahurcolt afrikai néger rabszolgák megtérítésén fáradozott, sokszor borzasztó nehézségekkel kellett megküzdenie. Egyízben talált egy barlangban egy belpoklos, haldokló néger rabszolgát. A betegség veszélye,

a rettenetes bűz még a közelben való tartózkodást is szinte lehetetlenné tette. A szent mégsem riadt vissza, az mondta magában: itt, ebben a hullaszagban, ebben a kiállhatatlan, rothadó testben egy halhatatlan lélek van, egy istengyermek, egy lélek, mely egy örökszép műremek lehet, kincs amelyet nem szabad örökre veszni hagyni. Amikor érezte, hogy saját erejéből nem bír kitartani mellette, pedig nagy akaratereje volt, letérdelt és kérte Isten kegyelmét. Utána legyőzve természetét odatért a haldokló mellé, órákon keresztül ott maradt, oktatta és vigasztalta és végül megkeresztelte. Néhány órával később egy ragyogó lélek, a keresztség ártatlanságában hagyta el a rothadó fekete hullát és szállt az ég felé.

Aki Istent igazán szereti, az nem lehet közömbös Istennek legfontosabb ügyei, embertársaink vallás-erkölcsi élete és örök üdve iránt. Felebaráti szeretet nélkül, a lelkek szeretete nélkül nincs igazi istenszeretet sem. Az Isten szeretetének lényege: Isten parancsolatainak és akaratának teljesítése. „Ez pedig az Isten akara, a ti megszentülétek.” (I. Tesz. 4, 3.)

Jézusnak minden igazi követője kell, hogy többé-kevésbé apostol is legyen. Fák vagyunk az Isten kertjében, amelyeken Jézus jó gyümölcsöket keres és vár, ezek a gyümölcsök a magunk és felebarátaink lelkéért művelt jócselekedetek. Talentumokat kaptunk, amelyeket nem szabad elrejteni, hanem kamatoztatni kell a magunk és embertársaink lelki javára. Amint a gazdától Isten elvárja, hogy alamizsnát adjon, sőt ezt annyira sürgeti, hogy tőle teszi függővé az ember örök sorsát, — éppen úgy, vagy még ennél is inkább elvárja Isten, hogy akinek ő több külső és belső kegyelmet adott, kedvezőbb lelki körülményeket, jobb szülőket, jobb nevelést, hivatalt és befolyást, az mindebből adjon lelki alamizsnát a szegény tévelygőknek az apostolokdás, a kat. akció által.

Kis Szent Teréz annyira égett Isten dicsőségéért és a lelkek megmentéséért, hogy szeretett volna vértanú lenni, pap lenni, misszionárius lenni, de nemcsak pár évtizeden át, hanem az idők végéig. És ez nála nem volt pusztán óhaj, ábrándozás, hanem reális vágy, lelki

készség. Lett is nagy misszionárius és apostol, aki ezeket vonz saját „ösvényére”.

Ha van bennünk igazi Isten iránt való szeretet, lángol akkor az, ha nem is oly hősiek fokban, mint Szent Teréz lelkében, és hasonló módon fog megnyilvánulni: a lelkekért égő és aggódó buzgóságban azáltal, hogy mindent megteszünk, amit tehetünk, felebarátaink megmentése érdekében, ennek útja pedig a tervszerű állandó apostolkodás, a kat. akció.

6. A lelki élet és a katolikus akció

Németország egyik nagy ipari telepén élt egy család. A család legidősebb fia nyolcadikos gimnazista korában az ottani ifjúsági kongregáció prefektusa lett. Az ifjú az érettségi után a műegyetemre iratkozott be. Sokan azt hitték róla, hogy papi vagy tanári pályára lép, bizonyára ideális lelkületéből következtettek erre, de neki más tervei voltak. Mint végzett mérnök kitűnő bizonyítványaival azonnal kaphatott volna állást, és ő mégis szüleinek heves tiltakozása ellenére közönséges munkásként lépett egy nagy gépgyár szolgálatába. Mint kitűnő gépészmérnök csakhamar vezető munkás lett.

Most lassan hozzálátott nagy terveinek keresztülviteléhez. Életmódja egyszerű, közelebb állt a munkások színvonalához, mint a mérnökök és tanult emberekéhez. Megnősült. Ebben is nagy terve szerint járt el. Egy négy polgárit végzett buzgó kongreganista leányt vett el, aki alkalmasnak látszott arra, hogy nagy apostolkodási terveiben méltó élettársa és munkatársa legyen. Megismerte a munkások jaját-bajját. Eljárt a munkások ügyes-bajos dolgaiban a hatóságoknál és a gyár tulajdonosánál. A munkások annyira szerették és becsülték, hogy idegen szocialedemokrata befolyás nem tudott érvényre jutni.

Most megszervezte a keresztényszocialista szervezetet, melynek több mint ezer tagja lett, a munkások 90 %-a. Ugyanígy működött aztán felesége a munkásasszonyok körében. A munkásapostol élete végéig lel-

ke maradt a nagy keresztényszociálista szervezetnek, felesége pedig egy katolikus asszonyszövetségnek. A munkások és munkásműködők követték őket vasárnap a szentmisére, húsvétkor a gyónáshoz, sőt sokan az első-pénteki gyónáshoz is. Így vezette ezt a két lelket a buzgó lelki élet a legszebb területre, a lélekmentés, az apostoli munka terére. Sőt kell, hogy minden ember, aki lelkiéletet él, ha kisebb fokban is, de odajusson: az apostolkodás, a kat. akció terére.

Mert mi a lelki élet? A lelki élet lényegében a krisztusi erények szerint való élet, Krisztus követése. A lelki élet a komoly, intenzív vallásos élet. A lelki élet célja a keresztény tökéletesség. Ezt bizonyos gyakorlatok és állandó lelki harc nélkül nem érhetjük el, ennek a harcnak fegyverei a kegyelmi élet eszközei és a lelki élet gyakorlatai: az imádság, gyakori gyónás és áldozás, az elmélkedés, a lelki olvasmány, a szentség-átogatás, röpimák, továbbá az önmegtágadás, a lelkiismeretvizsgálás, a jószándék felindítása.

Az apostolkodás a lelki életnek, a keresztény tökéletességre való törekvésnek elengedhetetlen velejárója. A krisztusi életnek, a keresztény tökéletességnek lényege mindenkor az Isten és a felebarát szeretete, ennek pedig feltétlen következménye az apostolkodás körülményeinkhez képest. Olyan lelki élet, amely az apostolkodást teljesen figyelmen kívül hagyja, egy téves, erősen hiányos, sőt elhibázott lelki élet. „Mert parancsolatunk van Istentől, hogy aki szereti az Istent, szeresse felebarátját is.” (Ján. I. 4, 21.)

Igy is mondhatjuk: a lelki élet érdemek szerzése az örökkévalóságra, örök kincsek gyűjtése. De van-e nagyobb érdem, mint lelkek megmentése, lelkek bizonytalan üdvözülésének biztosabbá tétele, a lelkek segítése nagyobb tökéletességre? Tehetünk ennél nagyobb, kedvesebb dolgot Istennek, hasznosabbat embertársainknak és jobbat önmagunknak? Ennek minden gyakorlata hármassal értékű: használ Isten nagyobb dicsőségének, felebarátunk lelkének és önmagunknak.

Mennyire lényegesen összetartozik a lelki élet és az apostolkodás, mutatja a szentek példája: Szent István, hazánk apostola, Szent László, hazánkban a keresztény

vallás megerősítője és védőpajzsa, Szent Erzsébet, a keresztény jótékonyág örökszép példaképe és apostola, — hogy csak a magyar szenteket említsük. És ez természetes is. A szentek hősiesség fokban gyakorolták az Isten iránt való szeretetet, tehát szükségszerűen kiváló mértékben megvolt bennük a lelkek szeretete is, tehát mindent meg is tettek, amit tehettek jópéldájukkal, az erények illatával, imádságaikkal és szavaikkal embertársaik lelki üdvéért. Gyönyörű példája a szentek apostoli lelkületének Kis Szt. Teréz mint fiatal, tüdőbeteg, hozzám még zárt környezetben élő karmelita apáca; kifelé, külsőleg nem sokat tehetett a lelkek megmentése érdekében, mégis annyit tett imádságaival, szenvedéseinek, egész életének felajánlásával a kat. misszióért, hogy XI. Pius pápa őt a legnagyobb misszionárius mellé emelte, Xavéri Szent Ferenc mellé a missziók főpártfogójává!

Érdemes megemlíteni, hogy sok nagy szentnek anyja is szent volt: Szent Ágoston anyja Szent Monika, Aranyszájú Szent János anyja Szent Anathuza, Nagy Szent Gergely anyja Szent Szilvia, Nagy Szent Vazul anyja Szent Emilia, Szent Benedek anyja Szent Abundantia, Szent Domonkos anyja Szent Johanna és még mások. Mit bizonyít ez? Hogy ezek a szent anyák a saját kis környezetükben úgy apostolkodtak, hogy fiaikból nagy szenteket neveltek. Ez az anyák legszebb apostolkodása, ez is kat. akció.

A lelki élet céljai: Isten dicsősége, a saját és embertársaink lelki java annyira összefüggnek, hogy egyiket nem is szolgálhatom a másik nélkül. Bármit teszek saját lelkem javára, az Isten dicsőségét is növeli, sőt — a szentek egyessége alapján — abból lelki haszon árad Krisztus misztikus testének többi tagjaira, felebarátainkra. Bármit teszek Isten dicsőségére, az engem is tökéletesít, sőt abból kegyelmek áradnak felebarátaimra is, mint az imádás, könyörgés és engesztelés eredménye. És bármit teszek embertársaim lelki javára, az nekem is érdem és Isten dicsőségét szintúgy növeli.

A lelki élet és apostolkodás tehát úgy függ össze, mint a láng fénye és melege, egyik sem lehet meg a

másik nélkül, legalább is nem igazi a másik nélkül. Lehet az egyik szűk korlátok közé szorítva, de lennie kell, egyik a másik nélkül legalább is nagyon hiányos, mert mindkettő ugyanazon krisztusi életnek szükség-szerű folyamánya, sőt kitevője.

7. A hazaszeretet és a katolikus akció

Sokszor lelkem előtt van az a szép szentírási kép. Isten eljön Ábrahámhoz és kijelenti neki, hogy Szodona-t és Gomorrhát el fogja pusztítani, „mert a bűnük felette súlyos lett. És hozzá közelegvén Ábrahám, mondá: Vajjon az igazat elveszted-e az istentelennel? Ha ötven igaz lesz a városban, együtt vesznek-e el? és nem bocsátsz-e meg ötven igazért azon helynek? Távoll legyen tőled, hogy ezt cselekedjed és az igazat megöld az istentelennel, és olyan legyen az igaz, mint az istentelen, ez nem illő hozzád, ki az egész földet ítéled, ezen ítéletet semmiképp sem cselekszed meg. És mondá neki az Úr: Ha ötven igazat találok Szodoma városában, érettük az egész helynek megbocsátok.

És felelvén Ábrahám, mondá: Mivel egyszer elkezdtem, szólok az én Uramhoz, noha por és hamu vagyok. Hogyha ötven igaznál öttel kevesebb lesz, a negyvenötért eltörlöd-e az egész várost? És mondá: Nem törlöm el, ha ott negyvenötöt találok. És ismét szóla hozzá: Ha pedig negyvenen találatnak, mit cselekszel? Mondá: nem büntetem meg a negyvenért.

Kérlek, Uram, úgymond, ne haragudjál, ha szólok: Hogyha ott harmincan találatnak? Felelé: Nem cselekszem, ha ott harmincat találok. — Mivel egyszer, úgymond elkezdtem, szólok az én Uramhoz: Hogyha huszan találatnak ott? Mondá: Nem ölöm meg a huszért. Kérlek, ne haragudjál, Uram! ha mégegyszer szólok: Hogyha tízen találatnak ott? És mondá: Nem törlöm el tízért.” (Gen. 18, 23—33.)

De mivel tíz sem volt, elpusztította mindkét várost. — Ez a történet egyrészt Ábrahám aggódó közbenjárását mutatja, mondhatnók Ábrahám imaapostolkodását, másrészt világosan hirdeti, hogy Isten a bű-

nős emberek miatt küld súlyos csapásokat — háborúkat, éhínséget, földrengéseket, ragályokat — országokra, népekre és városokra, viszont az igazakért kegyelmez meg és tartja távol ezeket.

Kik tehát az igazi hazafiak? Azok, akik fennen hirdetik nagy hazafiságukat és közben vallástalan élettel állandóan kihívják Isten haragját? Az igazi hazaszere- tet: használni a népnek és az országnak.

Nálunk — sajnos — sokszor inkább azt tekintik nagy hazafinak, akinek nagy szája van, azokat, akik nagyokat mondanak és még nagyobbakat isznak a haza javára. Mintha éppen e kettőtől virágozna föl a hon. Nálunk sokan túlsokat beszélnek, túlkeveset tesznek és áldoznak a haza javára. Sok más népnél jóval nagyobb az összetartás mint nálunk, mind országos dolgokban, mind az egyes emberek között a mindennapi életben.

A vallásosság és hazaszere- tet annyira összetartozik, hogy egyik nem is lehet meg a másik nélkül. Ezt igazolja a történelem is. Csak olyan emberek tudtak hazájuk javára nagyot és maradandót alkotni, akikben nagy istenfélelem és istenszeretet volt. Mert „minden ország támasza és talpköve a tiszta erkölcs” és „nemo dat, quod non habet”, (senki sem adhatja azt, amije nincs).

A magyar történelem nagy alakjai, a régi nagy hazafiak mind vallásos emberek voltak. Szent István, Szent László, Nagy Lajos, aki fogadalomból építette a máriacelli templomot, Hunyadi, aki kezére csavart rózsafüzérrel indult a csatába, Rákóczi Ferenc, Széchenyi, és hogy a jelenkorból is említsek egyet: Apponyi Albert gróf, a mindennapi áldozó.

Mély vallásosság nélkül, — amelynek természetes folyománya az apostolkodás, — lehet nagy frázisokat zengeni a hazaszere- tetről, lehet zsíros jövedelmeket húzni az alsó néposztályt gazdaságilag megfojtó karte- lektől, lehet panamázni és sikkasztani, — de nem lehet a haza, a honfitársak javát szolgálni akkor is, amikor ez tőlünk súlyos önmagtagadást, lemondást, fájó áldo- zatokat követel. És mikor egy lélekben nem erősen val- lásos ember, mint egykor Herkules, a válaszütra ér, mikor két út közül kell választania: az egyik jobbra, a haza javára, de tőle lemondást követel, a másik balra,

pillanatnyi profittal a haza kárára, pedig a nyilvános hivatal száz és száz esetben állítja az embert ilyen titkos választások elé: a gyöngé alapon álló, vallástalan ember mindig titkos hazaáruló lesz.

A kat. akció programja: „hass, alkoss, gyarapíts” (Kölcsey), hatni, javítani, segíteni embertársainkat a vallás-erkölcsi élet terén, de ezáltal közvetve és közvetlenül az anyagi boldogulás terén is. Így a kat. akció a hazaszeretet legmegfelelőbb gyakorlata, legszebb működtetése és kivirágzása. A kat. akció a vallási életet minden téren emelő és erkölcsnemesítő programjával a haza javát szolgálja jobban, mint bármilyen más mozgalom. Ezért kell, hogy minden hazájának javát akaró ember szívvel-lélekkel pártolja és a világi hatalom birtokosai is, a kormány és a hatóságok, még ha nem is lennének katolikusok, vagy katolikusok, de még nem a kat. akció munkatársai, — állandó támogatásukban részesítsék. A kat. akció megóv az álhazafiságtól, az igazi hazaszeretettel lényegében egy program. Jobb szolgálatot tehát katolikus ember hazájának nem is tehet, mintha a kat. akció zászlaja alatt harcol és dolgozik a nemzet vallás-erkölcsi megújítása s így jobb jövője érdekében. Így egyesül ismét a kard és kereszt szimbóluma: az egyik szerezte, a másik fönntartotta hazánkat.

8. Tanulhatnánk az ellenféltől

Szent Ignác lelkigyakorlatos könyvében van egy meghatározó kép: egy elmélkedés a két zászlóról. Az egyik Krisztus zászlaja, a másik a sátáné. Bármennyi párt van az országban és a világban bármennyi mozgalom és szervezet, bármennyi harc és ellentét, végeredményben két főtáborra oszlik minden, mindenféle ember és intézmény: az egyik Krisztussal halad, Istenért, a lelkekért, a másik Isten, Krisztus ellen, a bűn útján, a sátán szolgálatában.

A mai világban különösen megsokasodott Krisztus ellenségeinek száma. Szomorúan kell tapasztalnunk Krisztus szavainak igazságát, hogy „a világ fiai oko-

sabbak a maguk nemében a világosság fiainál.” (Luk. 16, 8.), pedig ez nem vigasztalás akar lenni Jézus tanítványai számára, hanem nagyon is komoly intelem. Nemcsak okosabbak, hanem a legtöbb esetben buzgóbbak, bátrabbak és kitartóbbak, a maguk nemében, mint a világosság fiai.

Hányszor ismétlődik meg a nagycsütörtök esti jelenet: Jézus vért izzad és imádkozik a bűnösökért, Péter apostol alszik, Júdas pedig siet, fárad elárulni Jézust. A Péterek alusznak, a Júdasok nem alusznak, hanem végzik nagy fáradság árán is romboló munkájukat. De Szent Péter csak megtérése előtt volt így, később egészen más ember, vérbeli apostol lett. Reánk is fér egy ilyen megtérés, ha nem is a súlyos bűnök, de a lanyhaság, a kényelemszeretet, a lelki közönyösség útjáról az igazi fáradhatatlan buzgóság útjára.

Egy kis községben élt egy borbélysegéd. Pár évre elment egy pesti rokonához, aki szintén borbély volt és utána visszatért a falujába. Pesten megismerkedett a szociáldemokratákkal és be is lépett közéjük. Amikor visszatért, megkezdte borotváló körútjain a Pesten magábaszívott eszmék terjesztését és sok előfizetőt szerzett egy erősen liberális, vallás- és katolikusellenes hetilapnak a falu földművesei és iparosai között. Pár év alatt a körülbelül száz házat számláló község annyira leromlott, hogy a plébános egy misszió által sem tudta rendbehozni és helyreállítani mindazt, amit ez az egy ember lassan lerontott. A plébános és a katolikus tanító együttes munkája sem tudta ellensúlyozni már a vallás-erkölcsi hanyatlást, amit ez okozott. A régen oly békés, vallásos, jó nép megindult a viszálykodás, valláselhanyagolás útján, ha nem is mind, de jó része.

Egy más hasonló kis faluban, filiális községben, a helyben nem lakó plébános észrevette, hogy évről-évre kevesebben jönnek gyónni, kevesebben járnak templomba, egyre több a baj az egyházközségi képviselőtestület gyűlésein, mindig rosszabbnak mutatkozik az azelőtt annyira dícsért és jóhírű község népének lelkülete. Egy behatóbb vizsgálat azután rávilágított az aknamunkára. Egy orosz fogságból visszatért vendéglős terjesztette igen finoman, lassan, óvatosan, rokonai, ba-

rátai, vendégei, ismerősei között a maga vallásellenes elveit, nézeteit. Ime, a sátán csatlósai, megbízatás nélkül is mennyire ügyesek, óvatosak és szívósak!

A. kommunisták pl. mennyi agitátorképző kurzust tartanak fenn! Nálunk pedig még mindig alig van ilyen. Csak újabban létesültek itt-ott világi apostolokat képző tanfolyamok. Annyi bizonyos, hogy a modern kultúra vívmányait, a sajtót, színházat, mozit stb-t sokkal inkább használta ki a Krisztussal ellentétes világ a lelkek rontására, mint Krisztus követőinek serege a lelkek megmentésére.

Annyi bizonyos, hogy mi katolikusok sok igen fontos ügyben nagyon lemaradtunk, nagyon későn eszméltünk csak rá kötelességeinkre, így pl. a sajtó terén. Sokszor felpanaszoljuk, hogy a protestánsok foglalják el többnyire a vezető hivatalokat az országban, pedig ennek oka mi katolikusok is vagyunk, távol sem tartunk úgy össze, mint ők.

Ha a jó katolikusok annyit használnának az Egyház ügyeinek, mint amennyit a rossz katolikusok ártanak, akkor sokkal jobban állna az Egyház ügye.

Nézd a sátán: munkatársait, Krisztus ellenségeit! Mennyit tesznek ezek, hogy a lelkeket Krisztustól elszakítsák! Mennyit utaznak, mennyit fáradnak, mennyit gyűléseznek, mennyi erőt fejtenek ki! Mennyi veszélynak teszik ki magukat, mennyi megaláztatást vállalnak, hogyan szervezik a gonoszt városon és falun. Az ő embereik mindenütt ott vannak, a legelőkelőbb köröktől a legszegényebb kunyhóig, a nyomortanyáktól a miniszteri székig és királyi udvarokig.

Valóban szégyenkeznünk kell nekünk buzgóbb katolikusoknak, ha arra gondolunk, hogy mi ezzel szemben mily keveset tettünk, mennyire féltünk minden áldozattól. Ellenfeleink minden módon, kezdve a gyermekbarát szociáldemokrata szervezetektől a halotthamvasztó társulatokig törekednek a hitet a lelkekből kiölni és nálunk pl. faluhelyen sokszor a jobb érzésűek visszavonulnak, nem vesznek részt az egyházközség életében, helyüket azután elfoglalják kevésbé alkalmas elemek. Ha már más indítók nem is lenne, ellenfeleink, Krisztus ellenségeinek viselkedése és fájdalma-

san eredményes munkája kell, hogy minden jó katolikus embert fölrázzon és egy zászló alá vonjon, egy csatasorba állítson: a kat. akció zászlaja alá, az aktív katolicizmus csatasorába.

9. A katolikus akció első gyakorlata: a jó példa

Egy vidéki városban történt néhány évvel ezelőtt. A kat. gimnázium mellett van egy templom. A kongregáció prézese egyik gyűlésen a szentséglátogatásról beszélt. Két kongreganista egyik decemberi reggelen iskolába menet elhatározta, hogy ezután mindennap két-három percre betérnek a templomba reggel nyolc óra előtt rövid szentséglátogatásra. Úgy is tettek. A szokatlan látvány eleinte feltűnést keltett. Egy-két gúnyos megjegyzést is kaptak a „szentesség”-ről és a képmutatásról, de csak eleinte. Néhány nap múlva már mások is követték ezt a példát. Pár hét múlva már sokan cselekedtek hasonló módon. Március elején, a nagyböjttől kezdve már a diákok túlnyomó része. És azóta évről-évre, amikor halottak napja után megszűnik a gimnázium tanulóinak mindennapi szentmisére járása, nov. elejétől husvétig a kat. gimnázium legnagyobb része reggel nyolc óra előtt, amint elmegy mindenki a templom mellett, betér, „ősi szokás szerint” rövid szentséglátogatásra. — Ilyen a jópélda hatalma és eredménye az életben!

Az apostolkodás terén, a kat. akció útján legelső teendő a jó példa. Ez az alapja minden további cselekedetnek. Aki lelkeket akar menteni, annak először a saját lelki üdvét kell komolyan vennie. Jó példa nélkül szavaink, apostolkodásaink semmit sem érnek, vagy legalább is nagyon keveset, mert mindig visszavághatnak az emberek: *Medice, cura teipsum*, — orvos gyógyítsd meg tenmagadat!

A világi apostol első teendője a jó példa. Mit használtak volna az apostolok még csodák után is, ha nem adtak volna képmutatás nélkül jó példát? Ki hitt volna nekik? Ki ment volna tanaikért a halálba? Ez áll a mai kor papjaira és világi apostolaira is.

A legnagyobb szónok is hiába fáradsa a hitélet terén, ha nem áll mögötte saját életének példaadó ereje. Sip-pal és dobbal, pengő ércel és csengő cinbalmakkal meg kevés lelket térítettek meg, de hittel és szeretettel már milliókat. „A szentek a hit által győzték meg az országokat, mert igazságot cselekedtek,” mondja a Szentírás. (Zsid. 11. 33.)

Csak az tud gyűjtani, aki maga is lángol, csak az tud hatni, aki szívből beszél és cselekszik. A képmutatást az emberek hamar megérik. Azután végeredményben minden lelki eredmény Isten kegyelmén fordul meg; Isten pedig az igazán jók működéséhez adja kegyelmét, nem a színészkedőknek.

Viszont a jó példának óriási hatása van. Sokszor ezt nem is látjuk. A jó példa ereje sokszor leírhatatlan. Sokszor nem is tudjuk, hol és mikor változtat és javít, de egészen bizonyosan alakít és javít. Olyan mint a lassú eső, nem rombol, csak termékenyít. Gutta cavat lapidem, az esőcseppek kivájják a követ, nem erejükkel, hanem gyakori esésükkel — mondja a latin közmondás. Ilyen a jó példa az életben, állandó hatásával kivájja a legkeményebb köveket, megtéríti a legmegkövesültebb szíveket.

A legszebb intelem a jó példa, amely minden nyelvet és silust pótol. Mennyire követik pl. a gyermekek szülei, tanítói, nevelői, sőt társaik jó vagy rossz példáját! Az utánczás ösztöne nagy a gyermekekben, de legtöbbször elég nagy még a felnőttekben is.

Szépen mondja Szalézi Szent Ferenc: „A jó példa nem nagy hatású néma predikáció-e? És ha nem kap-ták meg valamennyien a nyelvek adományát, hogy prédikálhassanak, nem teheti-e ezt meg mindenki nagy haszonnal ezen a módon? Nem nagyobb csoda-e egy lelket nagy erényekkel fölékesítve látni mint az eget sok szép csillaggal telehintve?”

A Szent Szűzre alkalmazza az Egyház a szentírás szavait: „Mint választott mirrha, jó illatot terjesztetem”. (Eceli, 24. 20.) Ez a jó illat az erények jó illata,

Hol és mikor adjunk jó példát? Mindenkor és mindenben. A családban, a napi imádságok buzgó elvégzésében, misére járásban, a bűnök megtartásában, a gyakrabbi gyónásban, állapotbeli kötelességeink telje-

sítésében, állásunkban, hivatalunkban, a társaságban, beszédeinkben, öltözködésünkben, sőt ami igen fontos, szórakozásainkban is, barátaink között, egyszerűen: egész magatartásunkban, még az apostolkodásban is. Ha a szelídek „a föld királyai,” akkor a jó példaadók a föld jótevői.

Egy vasúti vendéglőben telepedett le ebédre egy leánypolgári iskola kiránduló csapata. Péntek volt és a leányok között vegyesen voltak katolikusok és reformátusok. Két hosszú asztalt foglaltak le. A katolikus leányok mind szerettek volna böjti ételt enni, de egyik sem mert szólni, és amikor a református leányok húst rendeltek, ők is ugyanazt kérték a pincértől. A másik asztalnál is szorongott a leányok szíve, mitévők legyenek, de egyik sem mert sikraszállni a közös óhajért. (Mint utazóknak szabad volt húst enniük, ezt tudták is, mégis szerettek volna böjtölni). Közben letelepszik a másik asztal végére egy férfi. A pincér odamegy és kérdi: „Mit parancsol?” — „Kaphatok valami böjti ételt? Csak böjtötset kérek! Talán egy omlettet!” — A lányok — mint akiknek szívéről ebben a pillanatban esett le egy nagy kő, — ujjongva, kórusban zengik: „Mi is azt, mi is azt kérjük!” A másik asztalnál ülő katolikus leányok pedig sopánkodva nézik tányérjukban a húst és mondják magukban: „Miért is nem jött korábban ez az omlettes bácsi?”

Igen az apostolkodás, a kat. akció alapja: a jó példa.

10. A katolikus akció második gyakorlata: az imádság

Ha az apostolkodás terén mást nem tehetnénk, egy út mindenki előtt nyitva áll: az imádság. Van egyesület is, melynek tagjai főképen ezt gyakorolják: az imaapostolság. Ha más alkalmunk nem lenne a lelkek megmentésén fáradni, ez mindenkor, mindenkinek rendelkezésére áll.

Erre vonatkozólag mondja a Szentírás: „Imádkozzatok egymásért, hogy üdvözüljeteK, mert sokat ér az igaznak állhatatos könyörgése. Illés hozzánk hasonló

ember volt, alávetve szenvedéseknek és imádkozván imádkozott, hogy ne legyen eső a földön, és nem lett eső három esztendeig és hat hónapig, de ismét imádkozott és az ég esőt adott és a föld megadta termését. Atyámfiai, ha közületek valaki eltéved az igazságtól és valaki őt megtéríti, tudja meg, hogy az, aki megtéríti a bűnöst útjának tévelygéséből, megszabadítja annak lelkét a haláltól és bűnei sokaságát eltakarja.” (Jak. 5, 16–20.)

„Képzeld el azt az örömet, amelyet éreznél, ha rendelkezésedre állna olyan eszköz, amellyel betegeket gyógyíthatsz, halottakat feltámaszthatsz, és azokat, akiket szeretsz, mindenféle javakkal elhalmozhatod. Ez az eszköz, amelyet testi javakban megtagadott tőled a Gondviselés, lelki dolgokban rendelkezésedre áll: ez az imádság” — mondja P. Gerardi a kat. akcióról írt elmélkedéseiben.

Van Rossum bíboros mondta a kat. missziók ügyéről: „Ha választanom kellene egy millió frank adomány és egy buzgón elmondott Üdvözlégy között, melyik használnál többet a kat. misszióknak, az utóbbit, az Üdvözlégyet választanám.” Ennyire nagy értéket tulajdonított a buzgó imádságnak!

Rendkívül üdvös kilencedeket végezni bizonyos fontos szándéokra az apostolkodás terén. Kis Szent Teréz szülei nagyon szerettek volna olyan fiúgyermeket kapni, aki misszionárius lesz, akinek Isten ezt a szép hivatást megadja. Erre a szándéokra egymásután végeztek mindketten kilencedeket. Erre Isten adott is nekik gyermeket, aki ugyan nem lett fiú, hanem leány, Teréz, de sokkal több lett, mint amennyit reméltek, szent lett, a lelki gyermekség ösvényének nagy apostola lett, de misszionárius is lett, sőt a legnagyobb misszionáriusok egyike, a kat. missziók főpártfogója. — Így jutalmazza meg Isten a nagylelkű imádságot.

Jézus nevében kérni mit jelent mást: mint elsősorban lelki, örök javakat kérni, tehát az apostolkodás szellemében imádkozni? Ha így imádkozunk, tapasztalni fogjuk Jézus szavainak mély igazságát: „Kérjétek és adatik nektek.” (Luk. 11.) Keressétek a lelkeket és megtaláljátok, zörgessetek a szívek ajtaján, főképen az

isteni Szív aajtáján és megnyittatik nektek. Azért nem kapjuk meg sokszor, amit kérünk, mert lelkünkre káros, veszedelmes, földi javakat kérünk.

Imádkozzunk rendszeresen, pl. hétről-hétre, vagy ha lehet naponkint valamilyen apostolkodási szándékra: elsősorban saját, legközelebbi hozzátartozóinkért, szüleinkért, testvéreinkért, hitvestársak egymásért, gyermekeikért, lelki örök javakat kérve részükre. Imádkozunk, ugyanilyen szándékkal barátainkért, rokonainkért, jótévőinkért, előljáróinkért, egy meghatározott személyért, akinek megtérítésén éppen fáradozunk vagy egy fontos ügyért, amelynek érdekében az egész egyházközség apostoli gárdája dolgozik. Igen fontos, gyakrabban imádkozzunk az Egyház szándékaira, a legfontosabb általános lelki szándékokra: a bűnösök megtéréseért, a keresztény népek között való békéért, az Egyház szabadságáért és felmagasztaltatásáért, továbbá: a haldoklókért, a kat. sajtó ügyéért és a megholtakért. Imádkozunk gyakrabban az engesztelés és megkérlelés szándékával is. Az engesztelés szándéka különösen a mai korban rendkívül fontos. A megkérlelés által kérjük Istent, hogy a tőlünk megérdemelt büntetést ne mérje reánk, azoktól kíméljen meg, az engeszteléssel Istennek az emberek bűnei miatt megindult méltó haragját törekszünk visszatartani.

Az engesztelés nagy értékét mutatja Szent Veronika példája. Jézus azzal mutatta meg, mennyire jól esett neki egy lélek őszinte részvéte annyi káromló, farizeus és kíváncsi ember között, hogy rögtön csodát művelt Veronika kendőjén. Ma is époly kedves Istennek az engesztelés. Jól esik az isteni Szívnek, ha látja hogy annyi káromló, közömbös, sokszor vallásellenes, erkölcsstelen ember között akad itt-ott, aki megérti az Ő nagy fájalmát a lelkek romlása fölött és igyekszik ezt tőle telhetően enyhíteni.

Bátran mondhatjuk, hogy az engesztelő imádság a lelkeknek még többet használ, mint a könyörgő ima, mert vissztartja Isten haragjának kiömlését az emberekre és újból megnyitja a kegyelmek csatornáit a lelkek számára, amelyeket az emberek bűnei elzártak. Kiszűri azoknak a kegyelmeknek a kiáradását az em-

berekre, amelyeket az isteni igazságosság az emberek túláradó gonoszsága miatt különben visszatartana.

Egy jól nevelt falusi leány elment szolgálni a városba egy katonatiszthez. A százados felesége azok közé az asszonyok közé tartozott, akiket a mai korszellem túlságosan hatalmába ejtett. Évek óta nem volt gyónni, misére csak nagyon ritkán járt. A leány belépett a harmadrendbe és a lelki élet mellett az apostolkodás terén is igyekezett megtenni, amit tehetett szerény körülményei között. Abban az évben misszió volt a városban. A leány már eddig is többször imádkozott úrnőjének megtéréséért, most pedig kilencedet tartott érte. Misszió előtt pár héttel megkérdezte úrnőjét, el fog-e menni a missziós prédikációkra. Az asszony azt felelte, hogy nem kíváncsi a missziós atyák beszédeire. A leány újból imádkozott és újból megkérdezte úrnőjét. A válasz újból elutasító volt. A cselédnek ekkor eszébe jutottak az Úr Jézus szavai, amelyeket apostolainak mondott, amikor nem tudtak egy embert a gonosz lélektől megszabadítani: „Ez a faj nem űzetik ki, csak imádság és böjtölés által.” (Mát. 17, 20.)

Erre a leány elkezdett böjtölni úrnőjéért. A misszió első napján az asszony feldúlt arccal bejött a konyhába és azt mondta cselédjének: „Jaj, milyen rettenetes álmom volt az éjjel, alig tudtam utána aludni. Eszembe jutottak életem minden bűnei, és mint undorító kígyók és sárkányok neheztedek reám. Oly kínos volt nekem ez az éjszaka: teljesítem kívánságodat, elmegyek az összes missziósbeszédre és meggyónok.” Valóban meg is tért. A leány is jól járt, mert úrnőjének ideges, kínzó természete jóságosabbra és tűrhetőbbre fordult.

Az imádságban ne építsünk saját erőnkre, hanem Jézus érdemeire és Isten irgalmasságára. A rendes és közismert imákon kívül igen szép és ajánlatos imádság Jézus szent sebeinek olvasója és Jézus szent sebeinek gyakori felajánlása. Minden munkánkat az apostolkodás terén előzze meg és kísérje az imádság és Jézus Szíve az Őt tisztelőknak minden vállalatát meg fogja áldani. Gondoljunk gyakran Jézus szavaira: „Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki énbennem marad és én őbenne, az sok gyümölcsöt hoz, mert nálam

nélkül semmit sem cselekedhettek.” (Ján. 15, 5.) Anynyiban érünk el tehát eredményt, amennyiben Jézusban élünk és neki mintegy eszközei leszünk, mert lelkeket átalakítani csak Isten tud.

A kat. akció főfegyvere: az imádság.

11. A katolikus akció harmadik gyakorlata: az apostolkodás

A kat. akciónak legfőbb gyakorlata: a szóval és tettel való apostolkodás.

Egy tanítónő bécsi iskolában tanított, de Bécs mellett lakott édesanyjával, ahová vonaton is, villamoson is eljuthatott. Minden reggel bement Bécsbe és este jött haza. Apostoli lelkületű leány volt, főöröme volt, ha valamit tehetett a lelkek javára. Apostoli tevékenységének nem volt elég a negyven iskolás gyermek, akiket igyekezett Jézus Szívéhez vezetni, más utat és teret is keresett. Németországban megjelenik még ma is egy vallásos röpirat, „Hoffnung” címmel, négyoldalas lap, havonta jelenik meg. Ennek kizárólagos célja a vallási igazságok népszerű ismertetése és a mai kor tévedéseinek cáfolata olyan emberek számára, akik templomba nem járnak, vagy csak nagyon keveset s így a katolikus világnézettől már meglehetősen eltávolodtak.

A fiatal tanítónő minden hónapban vett ötven ilyen Hoffnung c. lapot 3—4 Schillingért. Naponta hagyott azután 1—2 példányt a villamoson, máskor a vonaton, más alkalommal ismét a váróteremben. Néha iskolásainak adott 1—2 példányt szüleik részére olvasmányul. Nem mondjuk, hogy minden lap célt ért, de annyi bizonyos, hogy ezek a szándékosan otffelejtett lapok szemébe tűntek nem egy utasnak. Ha valaki ránézett, érdekes tartalma, szép történetei miatt bizonyára sok esetben föl is vette és el is vitte. Lassan, hónapok múltán nem egy lélekbe vittek lelki megvilágítást, vígasztalást az élet bajaiban, bevitték a jó magot, Krisztus ígését, amely nem egy esetben termékeny talajra talált.

Egy más eset. Egy falusi polgár ember vett néhány jó könyvet: az egyik a gyónási titoknak egy vértanújáról szól, a másik Stolz Albánnak egyik műve és még egy pár hasonló katolikus léleknevelő mű. A plébánosa rendelte meg számára, kitől ő olvasnivalót kért. Ezek a könyvek, mivel a faluban sok olvasnivaló nem volt, decembertől február végéig kézről-kézre jártak a falubeli férfiak között. Az illető jól tudta, mennyit nemesít az ilyen olvasmány és szívesen rendelt saját pénzén hasonló műveket, amikor a régiék elszakadtak.

Egyik működési helyemen történt a következő eset. Népmisszió előtt elmentem a község mindkét olvasókörébe és előadásokat tartottam a férfiak részére. Céлом volt a férfiakat a misszió ügyének megnyerni, de előadásom nem a misszióról szólt. Félttem, hogy a férfiak jó része nem jön el gyónni, mert az utolsó misszió is gyöngén sikerült. Előadásaim után néhány anekdotát olvastam fel Spirago: Heiteres (Tréfák) c. kitűnő gyűjteményéből. Mikor eltávoztam, felállt az egyik hangadó köri tag és rövid beszédben arra buzdította a többieket, hogy a misszión mindnyájan vegyenek részt. Majd elment másik este a másik olvasókörbe és ott is hasonló értelemben beszélt. — Az eredményt láttam néhány nappal később, szép volt, éreztem és látiam a világi apostolok munkájának eredményét.

Az apostolkodásra a mindennapi életben sok-sok alkalom és mód nyílik. A legfontosabbakról alább külön fejezetben lesz szó. Itt áll az elv: a szeretet találekony. Lássunk néhányat a legfontosabbak közül.

Ha ismerünk súlyos betegeket, akiknél féltő, hogy esetleg szentségek nélkül halnak meg, vegyük rá, igyekezzük rávenni a szentségek mielőbbi fölvetelére. (Ez hozzátartozókkal szemben súlyos kötelesség is.) Ha megakadályozhatunk házassági válást, vagy vadházasságot, ha tisztán polgári házasságot rendezhetünk azáltal, hogy az illetőket rábírjuk az egyházi esketésre, ennek érdekében, mint kiválóan fontos ügy érdekében is tegyünk meg minden lehetőt. Ha valamelyik közelálló jóbarátunk vagy ismerősünk nem jár misére vagy prédikációra, törekedjünk lassan rávenni. Másokat, akik évek óta nem gyóntak, a húsvéti gyónásra buzdítani,

olyanokat, akik nem katolikus lapot járatnak, rábeszélni, hogy azt lerendeljék és helyette katolikus lapot olvassanak, másokat arra buzdítani, hogy valamely vállás egyesületbe belépjenek, és hogy ők is apostolkodjanak, a kat. akcióban részt vegyenek: mind-mind az apostoli tevékenységnek kitűnő gyakorlatai és első-sorban szükséges teendői. Ilyen továbbá: jelenteni fontos lelki ügyeket a lelkipásztornak, hogy súlyos lelki bajok még idejében megakadályozhatók legyenek, vagy azokon segíthessünk.

Hozzunk itt-ott anyagi áldozatokat is a lelkek érdekében és vegyünk erre rá másokat is. Pl. ha fogadalmat teszünk, ígérjünk támogatást, adományt a kat. sajtó, vagy kat. missziók javára. Milyen fontos lenne, hogy vagyonosabb és apostoli lelkületű katolikus híveink végrendeleteikben emlékezzenek meg a kat. sajtó és missziók, és a kat. akció egyéb ügyeiről. Ne riadjunk vissza áldozatoktól! Minél nagyobb az áldozat, annál nagyobb az érdem és az eredmény. Isten bőségesen kárpótól mindenért. Isten nem engedi magát a nagylelkűségben felülmúlni, minél nagylelkűbbek vagyunk az Ő ügyei iránt, annál nagylelkűbb lesz Ő is irántunk. Áldozat nélkül nincs eredmény.

Az apostolkodást mindenkor kellő óvatossággal és tapintattal kell végezni. Ha ez nincs meg, könnyen többet árthat valaki, mint amennyit használ. Viszont, akinek megvan a kellő okossága és Isten kegyelmét is kéri, legtöbbször el is fogja találni a kellő módot, hangot és eljárást.

Ma már annyira betegek a lelkek, hogy egy erősebb étel, egy komor intelem ritkán használ, inkább örömteli, szelíd figyelmeztetéssel kell őket az igaz útra édesgetni. A régi, tekintélyen alapuló komoly lelkipásztori figyelmeztetés ma már ritkább esetben használható, inkább jó szóval, jó példával kísért szerető szavakkal lehet hatni a legtöbb esetben. Ez áll a világi apostolkodásra is.

A mai világban különösen áll Szalézi Szent Ferenc elve: „Egy kanál mézzel több legyet lehet fogni, mint száz üveg ecettel.” Az apostolkodás terén is áll az elv: minél inkább bízunk Istenben és minél kevésbé ön-

magunkban, annál nagyobb lesz az eredmény. Fontos, hogy kerüljük a nagyképűsködést, a szeretet hangja egyszerű.

Ahány lélek, annyiféle a lelki baj, a módszernek mindig alkalmazkodnia kell az illető körülményeihez. Kényesebb és nehezebb esetekben kérjük ki a lelki-pásztor vagy a gyóntatónk tanácsát.

Ha valakivel gyakrabban együtt vagy, miként hozzátartozóiddal, gondolj arra, hogy nemsokára elmúlik ez a földi együttlét. És az örökkévalóságban te is, ő is vissza fog gondolni erre a földi rövid együttlétre. Menynyire fogsz örülni te is, az is, ha most lelki javára, épülésére vagy, és mennyit fogsz bánkódni te is, ő is, — késő bánat! — ha most egymás romlására vagytok.

A művészetek művészete az apostolkodás.

12. A katolikus akció negyedik gyakorlata: a hit védelme

Ma rendkívül fontos gyakorlata a kat. akciónak: a hit védelme.

Egy gimnáziumi ifjúsági kongregációban az eucharisztikus, sajtó- és missziósszakosztály mellett hitvédelmi szakosztály is volt. Ennek tagjai havonta tartottak gyűlést. A tagok levélszekrénybe dobták névtelenül a kat. hit ellen hallott különféle támadásokat, ellenvetéseket, azokat kiadták egy-egy felsőbbosztályos diáknak cáfolatra és azután a prézes jelenlétében a legközelebbi gyűlésen letárgyalták. Ha megfontoljuk, mennyi ilyen támadást hall ma a középiskolai és méginkább a főiskolai ifjúság, melyeknek nagy részét megcáfolni nem tudják, elképzelhetjük, hogy a szakosztály működése szép eredményekkel járt.

Egy nagyobb vidéki városban volt egy buzgó kereskedősegéd, az ottani kat. legényegylet tagja. Nem egyszer volt alkalma társai között ellenvetéseket hallani a kat. Egyház tanai és intézményei ellen, annál inkább, mert az efféle támadások éppen a félig képzett iparos és kereskedő világban fordultak elő gyakrabban. Ha meg tudott felelni azonnal, férfiasan szembe szállt az

illető ellenvetések hangoztatóival. Ha nem tudott megfelelni, akkor is megmondta, hogy rövidesen meghozza a választ. Az ilyen ellenvetéseket azután feljegyezte, elment a kat. legényegylet vezető papjához, ott kért felvilágosítást és azután meghozta a választ.

Ilyen módon azután a legényegylet egyházi elnöke is tudta, mi kell a tagoknak, milyen támadásokat hallanak és ennek megfelelően választotta meg előadásaihoz a tárgyat a legényegyesület gyűlésein. Így egyik alkalommal bebizonyította tudományos munkák alapján, hogy a különböző templomokban őrzött Krisztus keresztjéből vett ereklyék, ha összehoznók, nem tíz keresztet tesznek ki, amint azt az Egyház rágalmazói minden alap nélkül hangoztatják, hanem még egy nagyobb keresztet is alig tennének ki, de Fleury munkái alapján: *Mémoires sur les instruments de la Passion de N. S. I. C.*” Más alkalommal azt mutatta ki, hogy a nópápáról szóló koholmány semmi történeti alappal nem bír, ezt történeti érveléssel bizonyítani sohasem tudták, ellenben fennmaradt régi emlékek (érem az akkori pápa nevével és arcképével) világosan bizonyítják, hogy ez pusztán rágalom, az Egyház ellenfeleitől kitalált hazugság.

Mennyi ilyen, a komoly tudománytól már régen megcáfolt ellenvetés, vallásellenes tévely és hamis jelszó terjed még ma is szájról-szájra a nép között! Hány embert szédített meg az a szociáldemokratáktól annyira hangoztatott jelszó, hogy a vallás magánügy! Mennyit rombolnak sokszor ilyen alaptalan ellenvetések pl. fejlődő diákok lelkében és nincs, aki ezeken segítsen. Mennyire szükséges lenne, hogy az ilyen, a mi környezetünkben elhangzó támadásokra felhívjuk a hit-tanár, kongregációi prézes vagy a plébános figyelmét, hogy alkalmas módon, előadásokban kifejtse a választ az ő hívei között leggyakrabban elhangzó ellenvetésekre.

És legyenek vallásilag képzett férfiak és nők, ifjak és leányok, akik, mint vallásos társulat tagjai ilyen irányban kioktatva védjék meg a társaságban Krisztus ügyét a divatos és alaptalan, lélekromboló támadások ellen, az Egyház ellenségeitől kitalált hazugságok ellen.

Nem egyszer egy ilyen ellenvetés mint egy féreg rágódik a lelken. Nem egy ember lelki romlásának, a vallási kötelességek elhanyagolásának ez a kiinduló pontja: egy ilyen támadás, melynek félig-meddig hitt, mert megcáfolni nem tudta. Egy-egy ilyen ellenvetés olyan, mint egy tűzcsóva, amelyet a város házai közé dobnak, perzsel és rombol.

Szükséges tehát, hogy a kat. akció világi apostolai ilyen irányban is kellő kiképeztetést nyerjenek, az ilyen támadásokról a lelkipásztornak beszámoljanak és minden ilyen alkalommal meghunyászkodás nélkül megvédjék Krisztus és a lelkek ügyét. Ha tudnak rá felelni, azonnal, ha esetleg nem, úgy később hozva meg a választ.

Ha az ilyen emberek látják, hogy minden ellenvetésre van cáfolat, ez már nagy eredmény. Manapság sok alkalom van ilyen hitvédelemre. Az Egyház ellenfelei minden lehetetlen rágalmat felhasználnak és mint új és új lövedéket lövik ki az Egyház ellen. Meg kell védeni tehát a lelkeket ezektől a sokszor veszedelmes hálóktól.

Egyetlen reális alappal bíró, tehát nem hazug támadás lehetne csak: némely pap rossz példája, esetleg súlyos bűne. Pedig, ha komolyan szemügyre vesszük, ez sem érinti a vallás igazságait, az Egyház isteni eredetét. Szent Péter is vétkezett, mégis tiszteljük, mert utána megtért, Szent Ágoston egyideig bűnös életet élt, Mózes is vétkezett. Azért, mert a tizenkét apostol között egy Júdás volt, nem vethetjük el az összes apostolokat és magát a Mestert, Jézust. Ha volt egy-két rossz pápa, emiatt nem gyöngülhetünk hitünkben, nem dobatunk követ magára az Egyházra.

Az Egyház papjai és püspökei éppúgy ki voltak téve tizenkilenc századon át és ki vannak téve ma is kísértéseknek és bűnalkalmaknak, mint minden más ember; sőt még sokkal nagyobb kísértésekkel ront rájuk a gonosz lélek, mert tudja, hogy ha megverheti a pástort, könnyebben bánik el a juhokkal is. Papok és pópák éppenúgy ki vannak téve az örök kárhozat veszedelmének, mint minden más ember.

Ha egy állami tisztviselő súlyos hűtlenséget követ el

hivatalában, emiatt nem vetjük meg és nem támadjuk az egész állami tisztviselőkart. Ha egy tanár vagy tanító súlyos fegyelmi vétséget követ el, emiatt az egész tanítósgot és tanári testületet okolni és kárhozthatni a legsúlyosabb igazságtalanság volna. De éppen így nem szabad az egész papság ellen beszélni és támadni akkor, ha egy pap letér a krisztusi törvények útjáról, és még kevésbé szabad emiatt támadni az Egyházat, Krisztus lelki, földi országát, még kevésbé magát a krisztusi vallást, Jézus tanítását. Ez még sokkal súlyosabb igazságtalanság volna.

Éppen az igazolja legjobban az Egyház isteni eredetét, hogy azok a pápák (akiknek száma különben is nagyon kicsiny), akik magánéletükben nem tartották meg szorosan az egyházi törvényeket, emiatt mégsem változtatták meg magát a törvényt, mint mások tették, akik nem tartották meg a régi vallás törvényeit, új vallást szerkesztettek, melyben az új tant saját életükhöz igazították. VI. Sándor pápa, aki magánéletében letért az egyházi törvény útjáról, az Egyház törvényein semmit sem változtatott, külső intézkedéseiben kifogástalan volt, rendelkezéseiben bölcs, a nagyokhoz szigorú, a néphez kegyes és leereszkedő volt.

Az Egyháznak legkiválóbb apológiája éppen az Egyház története. A kat. akció embereinek feladata az Egyház igazát mindenhol és mindenkor a rosszakaratú támadók ráfogásai és álervei ellen megvédeni.

13. Apostolkodás a családban

A világi apostol elsősorban saját családi körében tekint körül és tesz, amit tehet. A család... Van-e kedvesebb hely, kellemesebb környezet, vonzóbb társaság, mint egy jó család, amelyben Jézus él és uralkodik? Vannak-e gyengédebb és mégis erősebb, természetesebb és állandóbb, tisztább és boldogítóbb szálak azon érzelmeknél, amelyek a családtagokat egymáshoz fűzik? Vannak-e boldogítóbb emlékek azoknál, amelyek gyermekorunkból, a családi élet kedves otthonából származnak?

Éppen ezért az apostolkodásnak első tere: a család. Ha igazán szeretjük szüleinket és testvéreinket, akkor legfőbb óhajunk lesz, hogy velük e rövid földi lét után az örök életben örökké boldogok legyünk. Éppen ezért aggódjunk szüleink és testvéreink, gyermekeink, hozzátartozóink örök sorsáért és tegyük meg mindent, hogy üdvözüljenek.

Vigyázzunk arra, hogy a családban a napi imádságokat mindenki elvégezze, hogy a pénteki böjtöt mindenki megtartsa, hogy családunk minden tagja vallási kötelességeinek eleget tegyen, főképpen a vasárnapi mise és húsvéti gyónás tekintetében.

Ha ezt egykönnyen nem érhetjük el, akkor is tegyük meg, amit tehetünk jó példánkkal, imádsággal és időnkint megismételt figyelmeztetéssel vagy kéréssel. Erre vonatkozólag is áll Szent Pál mondása: „Aki pedig övéire nem visel gondot, az megtagadta a hitet és rosszabb a hitelennél.” (1 Tim. 5, 8.)

A családi életben rengeteg apró alkalom van az apostolkodásra. A világi apostol itt terjessze elsősorban az erények jóillatát. A világi apostol legyen családjának őrangyala. Ha nem mindjárt sikerül, az ne kedvetlenítse el. Egy lélek megtérítése nem oly kis dolog, hogy azzal csak úgy máról-holnapra elkészülünk. A legnagyobb műremeken hónapokon, sőt éveken dolgoznak mestereik, a lélek is ilyen műremek, melynek kifaragása és átalakítása nem egyszer hónapok, sőt évek imádságának és apostoli munkájának eredménye.

Mindennap imádkozzunk hozzátartozóink lelki üdvéért. Még a pokolban levő dúsgazdag is aggódott testvéreinek örök sorsáért és mi nem törődnénk azzal?

A családok vallásosságától függ az egész társadalom vallásossága. Fontosak e tekintetben a családi ájtatosságok, amelyek — sajnos — sok helyen már majdnem kivesztek. Ismerek egy községet, ahol majdnem minden családban minden szombat este a család összes tagjai, a nagyszülők és béresek, cselédek is közösen elmondják a rózsafűzért. És ennek a községnek népe vallás-erkölcsi tekintetben ritkítja párját. Az ilyen családi közös ájtatosságok biztosítják legjobban a család vallásos érzületét. Sok anyának sikerült már férjét, sok férfinak

nejét, sok gyermeknek szülőjét és szülőnek gyermekét visszavezetni Istenhez, aki erre vállalkozott, ha nem is sikerült mindnek. De ha valaki eleve lemond a küzdelemlről, érhet-e el győzelmet? Aki eleve lemond a munkáról, jut-e eredményhez?

Egy apának első felesége meghalt és utána vegyes-házasságot kötött. Első házasságából volt egy nyolc éves leánya, Mária. A kis Mariska egyik esős nagybőjti vasárnapon misére akart menni, de mivel félt, hátha apja ellenzi, előbb megkérdezte, mehet-e. Az apja nemmel felelt. Kis idő múlva a kis Mariska újból engedélyt kért, hogy templomba mehessen. A válasz egy még durvább „nem” volt. A kisleány harmadszor is próbálta meglágyítani atyja szívét, erre az apa botot fogott és elverte a kisleányt.

Amikor a kis Mariska kisírta magát, negyedszer is előjött és mégegyszer kérte atyját: „De apám, most már mehetek?” Az apát ez annyira meghatotta, hogy könny szökött szemébe. Elengedte a kisleányt és Mariska boldogan ment és a mise alatt édesatyjáért is imádkozott. Mise alatt az apa otthon elgondolkozott. Eszébe jutottak meghalt szülei, gyermekora. Eszébe jutott, ha a kis Mariska nem tartja meg Isten harmadik parancsolatát, akkor a negyediket, a szülők tiszteltét sem fogja sokáig megtartani. Visszagondolt arra, hogyan és mikor is hagyta el ő a misére járást és a gyónást. A rákövetkező vasárnap már ott térdelt az áldoztató padnál, húsvéti áldozását végezte és ettől kezdve jó és rossz időben ketten mentek vasárnap a misére: a kis Mariska és édesapja.

Sok ilyen hőslélekű kis Mariska kellene ma, akik imáikkal, könnyeikkel, szenvedéseikkel kiérdemlik szüleik megtérését.

Egy hittanártól hallottam, hogy Szívgárdájának tagjai munkások gyermekei. Sok ezek közül elvitte már apját és anyját gyónni, akik a munkásság körében élő szociáldemokrata szellem miatt évek óta nem gyóntak. A kat. akció feladata egy-egy buzgóbb családtag révén az egész családot visszavezetni Jézus Szívéhez.

14. A katolikus akció és a család feje

A mai világ valláserkölcsei leromlásának egyik főoka: a férfiak eltávolodása a vallástól. Pár év előtt egy francia lap pályázati hirdetést tett közzé. A következő kérdésre kellett válaszolni: Miért van a börtönökben több férfi, mint nő? A pályanyertes felelet ez volt: Mert a templomokban kevesebb férfi van, mint nő.

A férfiak körében igen sok a közömbösség vallási dolgok iránt. Ennek egyik oka a múlt évtizedek liberális szelleme és liberális sajtója, amely először a tanult osztályok lelkét mérgezte meg és azon keresztül már áttért az egyszerű népre és főképen a félig képzett osztályokra. Egyik nagy megrontója főképen a falusi férfiak lelkületének a világháború volt. A világháborúból visszatért férfiak nagy része megváltozott és pedig rossz irányban.

A kat. akciónak legfontosabb feladata a férfiakat visszahozni Krisztushoz, a buzgó vallásos élethez. Ez egyúttal a legnehezebb feladat is. Itt elsősorban a családtagoknak, hitvestársnak, szülőnek és gyermeknek, testvérnek és jóbarátnak kell mint Krisztus világi apostolának közreműködnie. Itt lassú, tapintatos munka kell, ha jó ideig nem is látszik eredmény, nem szabad csüggedni, nem szabad a már említett eszközöket: az imádságot, a figyelmeztetést, kérést abbahagyni.

A férfi lelke olyan mint a rossz hővezető, nehezen, lassan melegszik fel, de ha egyszer meleg, akkor tartja is a meleget.

Sokszor apránként kell a férfit visszatéríteni a vallásos élet útjaira, pl. megkérni, olvasson el egy jó füzetet, vagy részletet egy megfelelő vallásos műből, megkérdezni, hogy erre vagy arra a szentbeszédre vagy vallásos tárgyú előadásra menjen el, azt a lapot rendelje le, amely nem katolikus és helyette katolikus lapot járasson, vagy pl. hogy férfigyesületbe, mint pl. a Credó, lépjen, férfi-lelkigyakorlatokon résztvegyen.

Ha egyszer komolyan vallásos a férfi, akkor a kat. akcióhoz való csatlakozása már nem nagy lépés, hiszen a kat. akció nem kíván hősiességet, csak könnyű

és kisebb gondokat és tetteket. Ha a férfi, a család feje komolyan vallásos, akkor rendszerint az egész család az, ellenben ha csak az asszony, az anya vallásos, akkor a család még csak félig az. Jellemző, hogy a jezsuiták majdnem kizárólag a férfifiúság és férfivilág pasztorációjával foglalkoznak, míg faluhelyen — sajnos, — éppen az ellenkezőjét látjuk nem egy esetben: a lelkipásztort nagy mértékben igénybeveszi a vallásos női egyletek vezetése, míg a férfiak részére egész éven át semmi nincs: sem előadás, sem egylet.

A család feje legyen lelkileg is első a családban. A régi zsidóknál az apának kellett fiát oktatni és nevelni, ma tévesen sokan azt hiszik, hogy ez kizárólag az anyák feladata.

Nem szabad azt hinni sohasem, hogy ez vagy az a férfi sohasem fog megtérni, itt minden munka és fáradás hiábavaló: mert bármennyire vallástalannak is látszanék valaki, szíve mélyén még mindig nagy a szomjúság az örök igazságok és Krisztus után.

A tapasztalat azt mutatja, hogy férfiak legtöbbször örömmel csatlakoznak az Egyház mozgalmaihoz, csak valami tevékenységi kört kapjanak, ahol munkálkodhatnak. Németországban nem egy nagyobb városban gyönyörűen felvirágoztak a katolikus férfiszervezetek.

Bonnban pl. a férfikongregációnak 730 tagja van. Ez a nagy férfisereg azonban nemcsak a heti gyűlésekre jár el és havonta gyónik és áldozik, hanem azon felül gyönyörű apostoli munkát végez, példaképe egy nagyváros kat. akciójának. Van külön templomi énekkara 35 taggal, amely az istentiszteletet teszi szebbé és ünnepelesebbé. Van ezen kívül zenekara, amely körmeneteken és kirándulások alkalmával szerepel. Van külön négy férfi-apostol szervezete a négy helyi plébániára beosztva egy-egy vezető alatt 4—10 taggal; ezek az egyes plébániák kat. akcióinak legjobb munkatársai. Van az ifjúságra figyelő és azok körében munkálkodó bizottság 15 férfivel. Van ezen kívül karitás bizottság, amely mint inségakció a Szent Vince Egyesületek példájára működik. Van külön bizottság a mozi ellenőrzésére.

Sok más helyen van sajtó-szakosztály, missziós szak-

osztály, a közerkölcsiség védelmére alakított bizottság. Azt mondja ezekről P. Schmitt: „Lehet-e még a mi férfainkat vallásilag befolyásolni? Jobban mint gondolk. Csak bátran kell ezt az ügyet megragadni. Nekünk a férfiktól vallási tekintetben is lehetőleg sokat kell kívánni. Ez a siker titka.”

Egy hitoktató megkérdezte egyik kis tanítványát: Szoktál-e otthon minden este imádkozni? Nem, volt a felelet. Hát édesanyád? Az sem. Hát édesapád sem szokott otthon esténként imádkozni? Az nem tud otthon imádkozni, — felelte a gyermek. Miért? Mert csak reggeltájban jön haza, — volt a válasz.

A kat. akcióban a férfiaknak kell minden téren a vezetőszerpet vinniök, mert a férfi természete a munka, a harc és a védelem: egyszóval az aktivitás. Amíg nem a férfiak viszik a főszerpet, addig nem lesz egészséges és minden tekintetben megfelelő a kat. akció működése. Krisztus Urunk példája szerint nekünk is legtöbbet a férfiakra kell építenünk. Éppen azért erre rá kell nevelni már a férfifiúságot is.

Annyi bizonyos, hogy a férfiak megnyerése a kat. akció ügyének sok családnak fogja visszahozni a belső békét, a családi tűzhely kedvességét és Jézus követőinek minden külső viszontagságon és belső szenvedésen győzedelmeskedő lelki vígasztalását.

15. A katolikus akció és a család szíve

XI. Pius pápának a kat. akció nagy megindítójának kedvelt hasonlata volt, mellyel az anyát a család szívének mondja. Ha a férfi a család feje, a parancsoló és gondoskodó, jobban látó fő, akkor az anya valóban a szív, amely mindent megérző dobbanásaival, mély szeretetével mindent táplál és melegít, amelyből az élet árad, mint a vérkeringés a szívből.

Hogy az anyák mennyit tehetnek mint világi apostolok, mint a kat. akció munkatársai a családjukban és azon kívül, azt teljes részletességgel vázolni e helyen nem lehet. Csak néhány útra és módra akarok rámutatni.

A szentek életében elég sokszor olvassuk, hogy az édesanyja már születése előtt, már méhében Istennek ajánlotta gyermekét, aki szent lett. Nem mindig azért, hogy éppen pap vagy apáca legyen, mert ezt eldönteni nem az anya hivatott, a hivatást ezekhez csak Isten adhatja, de mindenesetre azért, hogy bármilyen állásban is, de Isten szolgálja, Krisztusnak követője legyen. Mindenesetre szép példa ez és követésre méltó, egy gyermeket már az anyaméhben Jézus Szívének felajánlani, Jézus Szívének oltalma alá helyezni tisztán azzal a szándékkal, hogy mindenkor Jézus Szíve oltalma alatt, álljon és életének későbbi viharában Jézus Szívének vezetésével mint Krisztus hű követője harcolja végig a kísértések harcát és tiszta lélekkel lépje át az örökkévalóság küszöbét.

Olyan szentet, akinek apja nem volt buzgó ember, sokat ismerünk, de olyant akinek anyja nem lett volna buzgó, alig találunk. Ez is mutatja az anyák nagy befolyását a szent férfiak és asszonyok lelki kialakulásában. Sok nagy ember főképen anyjától örökölte mélyen vallásos lelkületét és sok nagy embert, aki eltávolodott Krisztustól, gyermekségének emlékei, anyja vallásosságának emlékei térítettek vissza Jézushoz.

Sokat tehet egy anya férjével szemben, sokat tehet gyermekeivel szemben, felnőtt fiaival és leányaival szemben is. Sokat tehet azután cselédjeinek vallásos élete érdekében is. Az anyának kell elsősorban örködnie a család közös imái és a családtagok napi imáinak rendes elvégzése fölött. Necsak a testi táplálékra legyen gondja, hanem a lelkire is. Necsak gyermekeinek ruhája képezze gondoskodása tárgyát, hanem még ennél is inkább lelkük szépsége és tisztasága.

Az első imákat a gyermeknek anyjától kell tanulnia 4—5 éves korában és az első hitoktatást is anyjától kell kapnia. Ha a férfit túlságosan igénybeveszi külső kenyérkereső munkája, hivatala, foglalkozása, ha talán letörnek minden lelkesedését és idealizmusát az élet viszontagságai, az állásában előforduló nehézségek vagy a megaláztatások, melyek elől csak állásának, egzisztenciájának, a család kenyérének feláldozásával menekülhetne, amint manapság sokszor előfordul: akkor a

családanyának kell helytállani, mindent elkövetni, hogy a sebeket behegesztve, a férj mulasztásait pótolva mint a család szíve és lelke a jó lelket mindenben és mindenkiiben megtartsa.

Ma többnyire az asszonyok révén lehet és kell megnyerni a férfiakat. Sok olyan esetet látunk a mindennapi életben, hogy asszonyok vették rá férjüket a húsvéti gyónásra, olyan esetekben, amikor a férj már évek óta nem gyónt és a vasárnapi misehallgatásra. Ha erre kértem az asszonyokat a rózsafüzértársulat gyűlésén, mindig volt valamelyes eredmény.

Egy városi tisztviselő felesége már alig bírta ki férjének kínzó természetét. A férj gyomorbeteg is volt, ideges is volt és azonfelül vallásilag is nagyon közömbös. Ha bármi kellemetlenség volt hivatalában, jaj volt otthon a családnak. Mérgét otthon öntötte ki és ez elég sokszor fordult elő. Ha otthon bármi nem volt inyére, feleségét és leányát vette elő. Ilyenkor sem a leves, sem a rántás, sem a hús nem volt jó. Meleg vagy hideg, kemény vagy túl lágy, de kifogás volt és a kifogást veszekedés követte. Az asszony sem tudott uralkodni máian és néha éjfélig nem tudott elaludni ilyen perpatvarok után. Később már attól félt, hogy ő is belebetegszik ebbe, gyomoridegesség jelei mutatkoztak nála. Tizen-nyolcéves leánya már azt mondta neki, hogy ő nem megy férjhez, hátha ő is ilyen férjet kap.

Egyszer az asszony elment egy barátnőjével a harmadrendi gyűlésre. A páter arról beszélt, hogy válaszsunk egy röpimát és naponta sokszor mondjuk magunkban, igyekezzünk egész életünket a nap folyamán annak szellemében tölteni. Ilyen röpima pl. „Jézusom, éretted örömmel!” vagy „Mindent csak teéretted, Jézusom szent Szíve!” — Ezt a gyakorlatot a páter kis titoknak nevezte, mert mint kis gyakorlat, de sokak előtt ismeretlen, képes egész életünket átalakítani és lelkünket bármilyen bajból kigyógyítani.

Az asszony mindjárt aznap megkezdte a gyakorlatot. Amikor férje újból veszekedni, bosszantani kezdte vagy durván rátámadt, előbb elövette zsebkendőjét, egyet gondolt és mondta magában: „Jézusom, éretted örömmel!” Utána vagy nem szólt semmit, vagy szelíd,

jóságos hangon válaszolt urának, mire ez is hamarabb lecsendesedett. Pár hét múlva már feltűnt leányának az új, szelíd viselkedés és megkérdezte anyját, hogy van, hogy most már ennyire tud uralkodni magán. Az anya elmesélte neki a „kis titok” történetét és most már ő is kezdte szorgalmasan gyakorolni.

Pár hónap múlva a férj is érdeklődött, hogyan változott meg a felesége és leánya. Amikor felesége elmondotta neki is a „kis titok” lényegét, ez annyira meghatotta, hogy ígéretet tett, hogy ezután ő is így tesz. Meg is tette, pár hétig itt-ott még kirobbant mérge, de már gyöngébben, azután elmúlt kiállhatatlan természete, rendesen járt templomba, sőt a harag legyőzésével gyomor baja is enyhült, sőt később ebből is kigyógyult. A család szíve Jézus Szívével meggyógyította a beteg tagokat.

Az anyák azután családi körükön kívül is lehetnek és legyenek a kat. akció munkatársai: pl. a kat. karitás terén, mint a Szociális Missziótársulat tagjai vagy mint más női társulat pl. Kongregáció, Oltáregylet, Rózsafüzértársulat tagjai, vagy a kat. sajtó és a kat. missziók ügyében vagy más téren az egyházközségi életben kifejtett apostolkodás által.

Egy református vidéki városban a lelkész keresztül vitte, hogy minden vidékről a városba jött református cselédleánynak volt egy gondviselőnője, egy református úrinő, aki erre önként vállalkozott, az illető leányt időnkint meglátogatta és a leány valláserkölcsei életére felügyelt. Ázonfelül anyagi tekintetben is segítségére volt, ha lehetett és szükség volt rá. Mennyire kellene hasonló mozgalom mint a kat. akciónak egyik részlete nálunk is minden városban! Mennyi szegény, tudatlan, de jóhiszemű falusi leánynak lezüllését lehetne így módon megakadályozni! Mennyire szükséges, hogy végre mi katolikusok is akcióba lépjünk lelki és fizikai értékeink megvédéséért!

A nő, a családanya, a család szíve legyen szíve a kat. akciónak is.

16. A gyermek és a katolikus akció

A kat. akció munkájában nem szabad figyelmen kívül hagyni a gyermeket. Az apostolkodásnak fontos területe a gyermek világa, azonfelül a gyermeket is már rá kell nevelni az apostolkodásra és a gyermek kiváló eszköz az apostolkodást irányító felnőttek kezében.

Az apostolkodás terén kiválóan fontos és hálás terület a gyermek-világ. Fontos, mert a gyermekkor élményei vésődnek bele a legmélyebben az emlékezetébe és a szívébe, és igen sok későbbi megtérésnek kiindulópontja és oka a gyermekkor vallásos, kedves emlékei. A gyermekkorban rakjuk le az alapot a későbbi életre. Kiválóan alkalmas, mert az apostolkodás lényegében lélekalakítás, léleknemesítés. Ámde van-e lélek, amely könnyebben befolyásolható, könnyebben alakítható, mint a gyermek?

A gyermek olyan, mint a tüzes vas, könnyen hajlítható, olyan mint a meleg viasz, könnyen formálható, olyan mint a fiatal csemete, könnyen ültethető át más területre. Olyan a gyermek lelke, mint a még bevetetlen termékeny talaj, az kel ki benne, amit belé vetünk, ha jó magot vetünk bele, az kel ki, ha konkolyt, akkor konkoly terem. Ez a legjobb talaj, puha, fogékony, hálás.

Sokat tehetnek különösen nagyobb testvérek kisebb testvéreikkel szemben, oktatva, buzdítva és velük együtt végezve egyes ájtatossági gyakorlatokat. Diákkoromban hallottam vasárnap este nyáron egy ismerősnél udvari szobából rózsafűzér imádkozást. Megkérdeztem az illető asszonyt, máskor is így imádkoznak-e gyermekei? Az illető anya azt mondta, hogy a legidősebb nővér vette rá kisebb testvéreit és azóta minden vasárnap és ünnepnap este esti ima után gyermekei elmondják a rózsafűzért.

A gyermeket ezenfelül már az iskolában és a Szív-gárdában, sőt az otthoni nevelésben is rá kell nevelni az apostolkodásra. Nem áll az, hogy ez magas fogalom a gyermekeknek. A lelki élet és az apostolkodás nem a tanult emberek kiváltsága, mindkettőre lehet és kell, természetesen képességeinek megfelelően, ránevelni az egyszerűbb híveket és a gyermekeket is. A lelki élet

legtöbb gyakorlatát: pl. a lelkiolvasmányt, gyakori gyónás-áldozást, a röpimák gyakori végzését, főképen kísértés idején, a jószándék gyakori felindítását, az Isten iránt való szeretet felindítását, az önmagtagadást, Szűz Mária tiszteletét és Jézus Szíve tiszteletét kellő magyarázás után a gyermekek és az egyszerű hívek is megértik és gyakorolják.

Amikor ezeket magyaráztam a Szívárdában és hittan órán és utána arra buzdítottam őket, hogy írják ezeket fel egy lapra, és ahányszor ezekből valamit gyakorolnak, jegyezzék fel kis kereszttel, azt tapasztaltam, hogy sokat használt. Ha írtak is néha több keresztet, — az erény-cédulával kapcsolatban nem volt sem jutalmazás, sem büntetés, — annyit a templomban láttam, és a szülőktől hallottam, hogy sokkal több ilyen lelki gyakorlatot végeztek, mint azelőtt. A gyermek főhibája a feledékenység, az erénygyakorlati lapnak pedig nem volt más célja, mint az állandó figyelmeztetés.

Ugyanígy nevelhető rá és kell is ránevelnünk a gyermeket az apostolkodásra. Ha magyarázzuk ennek kiváló fontosságát és értékét, a gyermek megérti ezt és amit megtehet, a buzgóbb része meg is fogja tenni.

Egy családban folyt le a következő eset. Misszió előtt állt a község, két kis testvér, 9 éves fiú és 11 éves leány tudta, hogy apjuk már régen nem gyónt. Elhatározták, hogy kilencedet végeznek érte Jézus Szívéhez, mert mindkettő tevékeny szívárdista volt. A misszió harmadik napján megkérdezték apjukat: „Apám, te mikor gyóntál utoljára?” A felelet az volt: „Ezelőtt 25 évvel.” „És most el fogsz menni?” „Nem.” „Miért nem?” A felelet vállvonogatás volt. Utána azt mondták: „Apám, te évente csak háromszor szoktál misére járni, ez évenként ötvenhét, 25 év óta már 1425 halálos bűn. Azonfelül körülbelül minden második pénteken ettél húst, ez újból 650 halálos bűn. Azután néha káromkodtál, ez így már több mint 2000 halálos bűn és ki tudja még mennyi bocsánatos véték. Hogy hallgasson meg téged Isten és hogyan legyen Isten áldása munkádon és házunkon, mikor ennyi bűn van lelkeden és mégsem akarsz gyönni, még misszióra sem?!”

Miután így megvizsgálták apjuk lelkiismeretét, mindennap kérték atyjukat, és az három nap múlva valóban el is ment gyónni. — A gyermek sokat tehet a családban, imáival, kéréseivel és még könnyebben hallgat kérésére az anyai szív, még akkor is, ha különben nagyon is eltávolodott Jézus Szívétől.

A gyermek végül kitűnő eszköz, sokszor küldönc, kihordó és egyéb segítség egyes apostolkodási tervek keresztülvitelében. Egy ízben ajtókra függeszthető Jézus Szíve képeket terjesztettünk községünkben. A gyermekek maguk akarták terjeszteni ezeket és amikor másokból mégis asszonyokat bíztak meg vele, rokonaik, nagynénjük oldalán mégis segédkeztek. Egy kis 7 éves leány külön számon tartotta, hogy utcájukban melyik házban van már és hol nincs még ilyen Jézus Szíve kép. A gyermek egyszerű hangja előtt sok szív nyílik meg, mely sok más esetben bezárul a hívó szó előtt. A kat. akcióra is áll Jézus szava: „Engedjétek hozzám a kisdedeket.” (Luk. 13, 15.)

17. Apostolkodás barátaink közt

Fontos tere az apostolkodásnak barátaink, rokonaink, ismerőseink köre. Ha jól körültekintünk, itt legtöbb esetben bőven találunk alkalmat az apostolkodásra.

A barátság alapja a kölcsönös szeretet, megbecsülés és egymás segítése. Minden más viszony, melyet barátságnak neveznek, voltaképpen csak anyagi érdekközösség, cimboraság, sőt sokszor cinkosság, de nem igazi barátság. Petőfi is „pajtások”-nak nevezte többször a vele együtt mulatókat, mert nem tartotta őket méltónak a „barát” névre.

Egy gimnáziumban a VII. osztályban volt egy kiváló jellemű diák. Sokan azt hitték róla, hogy papi pályára fog menni, de nem így történt, jegyzőnek ment. Az egyik internátusnak volt növendéke, és mint ilyen megkedveltette magát az alsóbb osztályosokkal. Akiiket azután alkalmasnak gondolt, egymásután behozta azokat az ifjúsági Mária Kongregációba. Így lett a kisebb diákok apostolává.

A régi olvasókönyvekben volt egy szép történet a három jóbarátról. Egy embernek három barátja volt. Egy ízben súlyos bajba jutott, a törvényszék elé kellett mennie és jótállóra volt szüksége, különben elveszti minden vagyonát. Elment tehát az első jóbarátjához, akivel legtöbb időt töltöttek együtt és felkérte a jótállásra. Az azonban, mivel az úgy kockázattal járt, megtagadott minden segítséget.

Kétségbeesetten szaladt a második jóbaráthoz. Az meghallgatta, szó nélkül követte is, azonban a törvényszék kapuja előtt megállt és azt mondta: „Barátom, útközben átgondoltam az egész ügyet. Most látom, hogy én úgyse segíthetek a te ügyedben, tehát haza megyek.” Ezzel visszafordult.

A szerencsétlen ember nem tudta, mit kezdjen, kihez forduljon. Nincs már semmi remény. Volna még egy jóbarátja, de ha az első és második nem segített, attól sincs mit remélnie, hiszen azt szerette legkevésbé, a legkevesebb időt annak szentelte. Mégis mint ahogy a fulladozó ember a szalmaszálba is kapaszkodik, sietett a harmadikhoz és elmondta nagy baját. Az készségesen meghallgatta, követte nemcsak a törvényszék kapujáig, hanem a bíró elé, jótállt érte és kimentette minden bajból. Ez volt az igazi jóbarát, bajtárs, a bajban is társ.

Igy sok embernek van három jó barátja: az első a vagyona; amikor meghal és az örök Bíró előtt kell megjelennie, ez hagyja el először és nem segít semmit. A második a jóbarátok és rokonok, ezek elkísérik az örökkévalóság kapujáig, a sírig és azután visszafordulnak, mint akik nem segíthetnek. A harmadik, az igazi jóbarát: az ember jócselekedetei. Ezek elkísérik az ítéletre, kimentik ott azt, akinek van ilyen jóbarátja.

Az a barátság, amely csak a földi és anyagi dolgokra tekint, nem igazi barátság. A keresztény ember barátságának is Krisztus akarata szerint valónak kell lennie, amely elsősorban a lelkijavakra tekint és tekintetét a rövid arasznyi léten túl az örökkévalóságra is kiterjeszti. Hány „jóbarát” fog az utolsó ítéleten egymásnak rettenetes szemrehányást tenni, mert a romlásba vitték egymást.

Ha rokonaink, barátaink közül némelyik nem jár misére, nem gyónik húsvétra sem, vagy házassága körül van baj, tisztán polgárilag kötött házasságban, vagy elváltan él, vagy vadházasságban, ha egyik-másik vallásellenes, nem keresztény lapot járát és olvas, vagy rossz könyveket tart magánál és olvas, ha egyébként vennők észre, hogy rokonunk, vagy barátunk életében olyan bűnök fordulnak elő, amelyek vallás-erkölcsi életére s így örök sorsára végzetessé válhatnak: igyekezzünk őt jóirányban befolyásolni. Tőlünk a tapintatos, ügyes figyelmeztetést és kérést nem fogja rossz néven venni. Igyekezzünk őt valamilyen jó ügynek megnyerni: pl. hogy egy misszió vagy lelkigyakorlaton részt vegyen, egy katolikus egyesületbe belépjen, vagy valamilyen vallásos mozgalomban, amilyen maga a kat. akció is, részt vegyen. Sokszor egy-két könyv átadása döntő jelentőséggel bír. Ha egyszeri kérés nem vezet eredményre, ismételjük meg újból és újból figyelmeztetésünket és kérésünket.

Természetesen áll a régi elv, óvakodjunk a rossz barátoktól, nehogy minket rossz irányban befolyásoljanak ahelyett, hogy mi őket javítanók meg. Az menjen a beteghez, aki már tud orvos lenni, tudja magát a fertőző baktériumok ellen megvédeni és akkor is legyen okos, óvatos és állhatatos.

Gondoljunk sokszor a misszionáriusok példájára. Ezek elhagynak mindent, elhagyják otthonukat, hazájukat, a kultúrvilágot és annak ezer kényelmét és elmennek idegen világrészekbe, vad és ismeretlen népek közé, ahol sokszor szinte elviselhetetlen klíma, ezer veszély, nélkülözések várnak rájuk. Ott ahol európai műveltségüket semmire sem becsülik, fáradoznak a lelkek megmentésén. És te ehhez képest szinte akadály nélkül, egészen csekély áldozatokkal menthetnéd meg sokszor barátaid, rokonaid lelkét, akik ezért örökre hálásak lesznek, és ezt mégsem tennéd meg? Aki igazán Krisztus követőjeként akar élni, annak apostolnak, lelkek halászának kell lennie, azok között, akik között él, akikre bármi módon hatni tud, annak jelszava: lelkeket menteni Isten országának.

18. Apostolkodás hivatásunk keretében

Kiválóan fontos és alkalmas terület az apostolkodásra a legtöbb embernél a hivatása, az állása.

Legtöbb természetesen a papok, lelkipásztorok buzgóságától függ, a lelkek megmentése körül, de azért sokat tehetnek, legtöbbször súlyosabb áldozatok nélkül is buzgó világiak, férfiak és nők egyaránt.

Sokat tehet pl. egy apostoli lelkű tanító. Itt igazán érvényesül a régi latin közmondás: *qualis rex, talis grex*, (amilyen a király, olyan a nyáj). Sok kis faluban, ahol más intelligens ember nem működött, olyanná vált lassan, szinte észrevétlenül a falu legnagyobb részének lelkilete, amilyen a tanítóé volt. Ha a tanító buzgó, komoly katolikus ember volt, a nép is ilyené formálódott az évek során, ha pedig lanyha, vallási tekintetben közömbös ember volt, a nép zöme is ilyené lett.

Egy buzgó, szorgalmas, Krisztus ügyéért lelkesedő kántor az egész istentiszteletet szebbé és sokkal vonzóbbá tudja tenni azzal, hogy a népet állandóan képezi, legalább minden télen néhány órán át az egyházi énekekben és énekeit mindenkor előre megválogatja, nem mindig csak azt énekli, ami hirtelen eszébe jut. A nép ilyen esetben sokkal nagyobb örömmel és nagyobb számban is megy misére, mint olyankor, amikor a kántor végeredményben megteszi ugyan a kötelességét, de nehézkesen és éppen csak hogy meglegyen.

Egy kis faluba a régi tanító helyére buzgó, fiatal kongreganista tanítónő került. Tanítványai között megalakította a Szívárdát, télen három-négy szülői konferenciát tartott, ahol a szülőket is igyekezett megnyerni a jó nevelés és a Jézus Szíve tisztelet ügyének. Külön tartott időnkint előadásokat az iskolán kívüli népművelés keretében az asszonyok részére, és így pár év alatt egészen megújódott a községben a lelki élet. Eből a szempontból is oly fontos ügy a kat. iskolák ügye.

Mennyi függ a nép valláserkölcsös nívója szempontjából a község jegyzőjétől! Mennyit használhat és ronthat a lelkek ügyének egy orvos! Mennyi függ pl. uradalmi pusztacon a gazdatisztától! Hány ember nézi azt,

megye a tanult ember, a főnöke misére és gyónni, vagy nem. Hányan követik a jó irányban és hányan a rossz irányban anélkül, hogy ő erre gondolna.

Egy buzgó katolikus főbíró igazi áldás az egész járásra, egy buzgó polgármester az egész városra, még inkább, ha egyúttal világi apostol is, a kat. akció munkatársa. Ilyen vezető tisztviselő lelkülete kihat a járás, a város egész közigazgatására és az egész közigazgatást katolikus szelleművé, fehérré teszi.

Egy plébános községében hiába küzdött, az ifjúság erkölcsrontó illetlen viselkedése ellen a nyilvános táncmulatságokon. Erre kérte a főbíró támogatását, az két előjárósági tagot rendelt ki attól kezdve minden táncmulatságra, ettől tette függővé a táncengedély megadását, ha két előjárósági tag mindvégig ott van felügyelet céljából, azzal a fenyegetéssel, ha újabb panasz jön az ifjúság viselkedése ellen, egy évig nem engedélyez részükre táncmulatságot. Erre az intézkedésre egyszerre megváltozott a helyzet, a nyilvános tisztesség helyreállt.

Hasonlóan sok magasabb-rangú tisztviselő, katonatiszt sokat tehet és használhat a lelkek ügyének minden nagyobb fáradság és erőlködés nélkül.

Egy vidéki város kórházában még nem voltak apácák. Mivel sem az orvosok, sem az ápolónők között nem volt világi apostol, többször előfordult, hogy a betegek a szentségek felvétele nélkül haltak meg. Később oda került egy buzgó özvegyasszony szakácsnénak, illetve házvezetónőnek, a harmadrend tagja. Első dolga volt a reábizott cselédek rendbeszedni. Vasárnap felváltva küldte őket misére. A súlyos betegekre állandóan vigyázott, részint közvetlenül, részint közvetve a cselédek és ápolónők útján. Most már csak nagyon ritkán fordulhatott elő, hogy valaki meghalt gyónás és utolsó kenet nélkül, olyan esetekben, ha valakit semmiképen nem lehetett erre rávenni, vagy ha egyébként váratlanul állt be a haláleset.

Gyönyörű tanítása az Egyháznak a hivatásokról szóló tan. Az Egyház Krisztus misztikus teste, a fej Krisztus, a tagok mi vagyunk. Minden tagnak más a működése, a kéz nem végezheti a láb munkáját, a fül nem

végezheti a nyelvét, a nyelv nem egyúttal szem, de valamennyi egy célt szolgál: Isten dicsőségét és az egyes tagok javát. Nem lehet mindenki apostol is, próféta is és doktor is, de mindenkinek feladata hivatásában, állásában egy célt szolgálni: saját lelki üdvét munkálni, Isten dicsőségét és a lelkek ügyét szolgálni. Erre a világi apostolkodásra számtalan alkalom nyílik hivatásunk teendőiben, állapotbeli kötelességeink teljesítésében. Ezeket az alkalmakat fel kell ismerni és azután az előttünk a földön fekvő kincseket, gyémántokat nem szabad otthagyni, hanem fel kell emelni és kamatoztatni.

Még egyre kell figyelemmel lennünk. Ha Krisztus szolgálatába szegődtünk a kat. akcióhoz való csatlakozás által, a gonosz lélek nem egyszer fog akadályokat gördíteni lélekmentő munkánk elé, nem egyszer igyekszik majd elkedvetleníteni látszólagos sikertelenség által; ha ellene küzdünk, ő is fog harcolni ellenünk, de ebben a harcban nem szabad megtántorodnunk, a nehézségek láttára nem szabad ezt a legszebb munkát abahagynunk, arra kell sokszor gondolnunk: küzdelem nélkül nincs győzelem.

A hivatásunkkal, foglalkozásunkkal járó teendők végzésében, a hivatással járó jogok és hatalom gyakorlása közben sok-sok alkalom nyílik a lelkek javára, Isten dicsőségére fordítani valamit. Csak találékonyság kell, apostoli lelkület és szem kell, amely észreveszi a kínálkozó alkalmakat. Bármily kicsiny is legyen egy munkakör, bármily jelentéktelennek látszó egy foglalkozás, sok-sok alkalmat nyújt a lélekmentésre.

19. Betegek és haldoklók

Az apostolkodásnak egyik legjobb és legfontosabb gyakorlata a súlyos betegek és haldoklók lelki gondozása. Ilyenkor legfogékonyabb a lélek, a szenvedések tüze valóban sok lélek számára az Isten látogatásának ideje.

Nemrégem láttam egy képet: Krisztus áll egy kicsiny ház ajtaja előtt és kopogtat. Szépen szemlélteti

az isteni kegyelem kopogtatását a bűnös szív ajtaján. Krisztus kopogtat a megtévedt szívek ajtaján, amikor súlyos betegségek által figyelmezteti az embert az örök büntetésre és a kínok lángjában akarja meglágyítani a megkeményedett szíveket. A betegség kétségkívül az Úr látogatásának ideje, ilyenkor még a legkeményebb szívek is puhulnak és alkalmasabbak lesznek a vallási igazságok befogadására.

Ha valahol olyan súlyos beteg van, akinek állapota életveszélyes és kétségünk van aziránt, hogy meg fog gyónni, kövessünk el mindent, hogy a szentségeket még idejében felvegye. Ha másként nem lehet, szóljunk az illető plébánosnak, hogy ő találjon módot hive lelkének megmentésére.

Szomorú, de igaz Szent Ágoston figyelmeztetése, hogy sok haldokló csupán külső szokásból, vagy pedig főképpen azért veszi fel a szentségeket, hogy a szokásnak eleget tegyen és éppen ezért nem is igazi megtérés az nála. Különösen olyanokra áll ez, akik a megtérést mindig halogatják. Éppen ezért igyekezzünk ott ahol tehetjük, az illetőket erre figyelmeztetni, hogy gyónásukra jól előkészülve, az valóban belső bűnbánat, őszinte megtérés legyen.

Gyakran előfordul, hogy valaki felveszi a haldoklók szentségeit, azután még él néhány hónapig és azután hal meg. Ilyen esetben, ha a beteg állapota nem javul és még hónapokig él, vegyük rá, hogy két-három hónap múlva ismét gyónjon meg az utolsó kenet felvétele nélkül és hogy gyakrabban, pl. minden este indítsa fel magában a tökéletes bánatot a gyónási imádság („Teljes szívemből szánom és bánom” stb.) elmondása útján, vagy pedig indítsa fel magában a hitet, reményt és szeretetet.

Némely ember annyira rabja egyes bűnös szokásnak, pl. a káromkodásnak, hogy azt még súlyos betegségben, még a szentségek felvétele után sem hagyja el teljesen és így hamar visszaesik a halálos bűn állapotába. Ilyen esetben különösen legyünk rajta, hogy többször indítsa fel magában a tökéletes bánatot és újból gyónjon meg néhány hét letelte után, különben nagy a veszély, hogy örökre elkárhozik.

Sok vidéken ma is divik az a Szentszéktől már többször kárhoztatott szokás, hogy 6—8 éves haldokló vagy súlyosan beteg gyermekhez nem hívnak papot, azt tartják, csak annak kell a haldoklók szentségeit felvenni, aki már az iskolában (rendesen a harmadik elemiben, kilenc éves korában) az első áldozáshoz járult. Ez veszélyes és szomorú tévedés. Mindenkinek, akinek lelkét cselekedeti bűn terheli, a szentségeket fel kell vennie halála előtt. Annyi bizonyos, hogy a legtöbb 6—7 éves gyermek lelkén már vannak kis bűnök, sőt néha ilyen korú gyermekek lelkét már súlyos bűn is terheli. Sokszor áll a latin közmondás: *malitia supplet aetatem* (a gonoszság nagyobb a kornál) és a másik közmondás is: *tantulus puer et tantus peccator* (oly kicsiny gyermek és oly nagy bűnös).

Szabad már most ilyen gyermekeket szentségek nélkül meghalni hagyni és így az örök kárhozat veszélyének kitenni? Az ne aggasszon senkit, hogy egy hat éves gyermek még semmit sem tud a gyónásról, sem az Ol-táriszentségről, sem az utolsó kenetről. A legszükségesebb fogalmakat majd megérteti vele a gyóntató, és az elég lesz a szentségek érvényes és méltó fölveteléséhez. Igen fontos kötelesség tehát, hogy már gyermekhez is hat éves kortól kezdve halálveszedelem esetén hívjunk papot.

Ha valaki hirtelenül hal meg szentségek nélkül pl. szívszélhűdés következtében, akkor is jelentsük rögtön az illetékes papnak, mert az utolsó kenet feladása a látszólagos halál beállta után egyideig, körülbelül egy óráig még érvényes lehet, tehát üdvözülhet. Ez egy orvostudományi tanításon alapul, amely azt mondja, hogy az élet megszűnése, vagyis a lélek eltávozása a testtől a halál külső bekövetkezése után még lassú folyamat és így a halál beállta után még egy ideig van némi életműködés némely belső szervekben s így a lélek is még nem vált el teljesen a testtől.

A súlyos betegek sokszor nem tudnak imádkozni, nem tudják gondolataikat összetartani, részben a nagyobbfokú gyengeség és talán nem egyszer a gonosz lélek kísértései miatt. Ezért fontos, hogy súlyos beteg hozzátartozóinknak gyakrabban, pl. mindennap imád-

kozzunk valamit hangosan elő. Különösen ajánlatos ilyenkor a hit, remény, szeretet és a tökéletes bánat imáit előimádkozni.

Sok helyen külföldön, ahol egy plébániához alig tartozik pár száz lélek, szokás a haldoklóhoz a plébánost újból elhívni a szentségek felvétele után és az imádkozik a haldoklóért. Nálunk ez legtöbb helyen talán a hitek nagyobb száma miatt nincs szokásban. De ha már súlyos betegeknél fontos, hogy hangosan imádkozzunk elő nekik, még fontosabb ez a haldoklóknál. A gonosz lélek ekkor végzi utolsó támadásait és utolsó erőfeszítéseit a lélek, a sokszor nagyon legyengült lélek ellen, éppen ezért nagyon üdvös és ajánlatos előimádkozni többször is a hit, remény, szeretet és a tökéletes bánat imádságait.

Egy tíz éves fiú nyáron kiment a mezőre és az országút szélén feküdt egy koldus. A koldus útközben rosszul lett, leült majd lefeküdt a fűre és haldoklott. Amint meglátta a kis fiút, kérte, szerezzen valahol kocsit, mert úgy érzi, hogy meg fog halni és szeretne meggyónni. A fiú megkérdezte, mikor gyónt utoljára. „Négy évvel ezelőtt egy búcsújáronhelyen” — volt a válasz. A fiú, aki ebédet vitt édesatyjának a mezőre, attól félt, hátha előbb hal meg, mielőtt a községbe érkeznek. Ezért figyelmeztette az öreg koldust, hogy indítsa fel mindjárt magában a tökéletes bánatot. A koldus azt sem tudta, mi az. Erre a fiú megmagyarázta neki, utána előimádkozta és a koldus nagy áhitattal mondta utána a hit, remény, szeretet és a tökéletes bánat szavait. Ezután a fiú sietett apjához, kérte fogjon be azonnal, az meg is tette, de mire odaért kocsiján, a koldus már halott volt. Az isteni Gondviselés az utolsó órában küldte oda kis világi apostolát, mint egy kis angyalt, aki megmentette lelkét a tökéletes bánat felindításával.

Erre is áll a krisztusi intelem: „Menj és hasonlóképpen cselekedjél!” (Luk. 10, 37.)

20. A katolikus akció és a sajtó

A kat. akciónak elsőrendű feladata a kat. sajtó kiépítése és elterjesztése. Ez annyira nagyjelentőségű feladat, hogy néhány mondatban, ennek a kis műnek keretében leírni nem is lehet. Annak, hogy ma a kultúrnépek vallás-erkölcsi tekintetben annyira leromlottak, hogy a katolicizmus sok országban oly szomorú helyzetben van, hogy egyházüldözések lehettek olyan országokban, ahol a lakosság túlnyomó része, sőt legnagyobb része katolikus, annak mind a kat. sajtó ügyének elhanyagolása a főoka.

Kell konzervatív felfogás, de emellett kell a kellő belátás a modern kor fegyvereivel és igényeivel szemben is. A sajtó óriási befolyását a modern társadalomra legjobban egy újságíró kijelentése jellemzi: „A sajtó földi mindenhatóság!” Valóban, ha van a modern társadalomban földi mindenhatóság, akkor a sajtó hatalma az.

Erre a legutolsó pápák X. Pius, XV. Benedek és XI. Pius ismételten nyomatékosan felhívták a keresztény világ figyelmét. „Hiába építtek templomokat, hiába tartottok missziókat, hiába alapítottok iskolát, és tesztek bármi jót, ha nem tudjátok a jó sajtó fegyverét a rossz sajtó ellen használni” — mondotta X. Pius pápa. Csak az volt a baj és ez volt a legnagyobb baj, hogy ezek a legmagasabb és legilletékesebb helyről jött figyelmeztetések nem találtak méltó visszhangra a legtöbb országban, így hazánkban is.

A modern sajtó óriási hatalmat jelent és óriási befolyást gyakorol a mai emberiségre. A sajtó a felnőttek iskolája, a sajtó a közvélemény legfőbb irányítója. A demokratikus államokban a sajtó hatalmát ismerik a kormányok és a kiváló államférfiak és ki is használják. A sajtó kormányokat buktat és kormányokat tart hatalmon. Ma már nem a nagy szónok politikusok érvényesülnek elsősorban, mint régen, hanem az újságíró politikusok. Amelyik diplomata mögött erős sajtóorgánus áll, az érvényesül és pedig annál inkább érvényesül, mennél nagyobb számú újság áll mögötte.

Clemenceau, a hirhedt francia tigris, a versaillesi és trianoni békék főszerkesztője a sajtó hatalmával küz-

dötte fel és tartotta uralmon magát. Amit a sajtó egyöntetűen hangoztat, arra kénytelenek felfigyelni a hatalom birtokosai.

Bátran állítjuk, hogy az 1918. évi őszirozsás forradalom és annak annyi gyászos következménye: a kommunizmus, a román megszállás, a gyászos trianoni országsonkítás mind nem következett volna be, ha lett volna elég erős keresztény és katolikus sajtónk. Miért csatlakozott az ország 90 %-a a forradalmat megszervező és keresztülvivő Nemzeti Tanácshoz? Miért tekintette a magyar társadalom legnagyobb része a legnagyobb hazaárulókat, Károlyit, Jászit, Kunfit és társaikat a haza megmentőinek? Mert az akkori újságok 90 százaléka zsidó liberális volt és ez a sajtó ilyennek tüntette fel a forradalom vezéreit. Hogyan lehetett az ország legnagyobb részét, éppen a városi tanult embereket szinte vakon a mélységbe rántani? Csak az akkori 90 %-os katolikusellenes sajtó segítségével.

A kat. akciónak egyik legfőbb feladata a sajtó terén a katolikus világ részéről elkövetett nagy mulasztásokat pótolni és helyrehozni. A kat. akciónak legelső helyen égetően szükséges teendője a nagy, hatalmas kat. sajtó kiépítése és elterjesztése. Ez egyúttal a kulcs és legfőbb eszköz az összes többi célok eléréséhez és problémák megoldásához. Amilyen mértékben lesz meg ez, olyan arányban sikerül vagy nem sikerül a többi is.

Ma egy nagy katolikus lap akkora vagy még nagyobb szolgálatot tesz a hit ügyének, mint egy országos hírű nagy templom. Aki tehát ilyen lapot alapít és tart fenn, még nagyobb szolgálatot tesz Isten és a lelkek ügyének, mintha nagy templomot épített volna Isten dicsőségére. Ez nem túlzás, ez így van.

Mit tehet most már a világi apostol ennek a legfőbb ügynek az érdekében.

Elsősorban világosítsuk fel katolikus testvéreinket ebben a nagy horderejű kérdésben. Tájékoztassuk őket arról, melyek a tisztán katolikus, melyek a színtelen és melyek a katolikusellenes lapok. Terjesszünk alkalmas sajtóröpiratokat. Kár, hogy ilyenek újabban ritkábban jelennek meg. Terjesszük a Sajtószemlét, a budapesti kat. sajtóhölgybizottság kiadványát, amely

ezt a célt szolgálja. Küldjünk ebből egy-egy számot olyan ismerőseinknek, akik nem katolikus lapot járatnak.

Igyekezzünk rávenni ismerőseinket, hogy amint P. Bangha ajánlja egyik régebbi sajtóröpiratában, küldjék vissza, rendeljék le a zsidólapot azzal a megjegyzéssel: „mivel katolikus világnézetemet állandóan sértik, lerendelem” — és helyette rendeljenek kat. lapot.

Rendezzünk gyakrabban sajtónapot és minden nagyobb helyen legalább évente sajtóünnepélyt. Ezek kiváló propaganda eszközök és azonfelül az ünnepélyek tiszta jövedelméből anyagi támogatást is nyújthatunk a kat. sajtó ügyének. Adjunk alamizsnát a kat. sajtó javára és igyekezzünk másokat is, a buzgóbb híveket erre rávenni. Sok helyen annyi fölösleges dolgot vesznek a jobb hívek a templom részére, és a sajtó fontos ügyéről nem is tudnak.

Pedig jobb helyre adott, jobban Isten dicsőségét és a lelkek üdvét szolgáló alamizsnát nem is ajánlhatunk, mint a kat. sajtó és a kat. missziók javára nyújtott adományt. Ha valaki fogadalmat tesz, ígérjen adományt olykor ezen célok egyikére és törekedjünk elterjeszteni azt az eszmét is, hogy a buzgóbb és tehetősebb hívek, a világi apostolok végrendeletükben emlékezzenek meg erről a két kiválóan fontos ügyről.

Szomorú látnunk sokszor állomásokon, vasúti kocsiban katolikus intelligens férfiakat és nőket, kezükben nem keresztény szellemű újsággal és folyóirattal. És ha beszédbe elegyedünk velük, még azt is megtudjuk, hogy ők meggyőződéses katolikusok, akik a mai destruktív áramlatokat teljes szívből elítélik. És ugyanakkor napról-napra veszik és olvassák az ellentábor szócsövéit.

Nem látják, hogy így saját filléreikkel és pengőikkel építik az ellenfél hadállásait, észrevétlenül szívják magukba annak a vallásellenes lapnak szellemét és egész fölfogását. Amit az jönnek mond, azt ők is annak tartják, amit az eluél, azt ők is elvetik. Ahogyan az a lap informálja őket, lassankint ők is aszerint gondolkoznak, aszerint éreznek és ítélnek, aszerint beszélnek és cselekednek, s így öntudatlanul az ő vállaikon épül

fel a tőlük annyira elítélt destruktív elemek hatalma. Olyan szörnyű szellemi rabszolgaság származik ebből, amelyben a megfélembesített milliók nem is tudják, hogy ők az önkéntes fenntartói az őket anyagilag és lelkileg kizsákmányoló és tönkretevő sajtónak.

Kölnben¹ néhány évvel ezelőtt, 1924-ben, egymásután állítottak fel utcai újságáros bódékat, amelyekben az eddigieknél is mezítelenebb és erkölcsrontóbb képekkel illusztrált folyóiratokat és egyéb füzeteket árusítottak. Egy-két év alatt gombamódra szaporodtak el az ilyen újságáros bódék. Több oldalról hangzott fel panasz a szülők részéről, de eredménytelenül. A kat. akció bizottsága erre ügyvédnek adta át az ügyet: van-e törvény vagy rendelet, melynek alapján a rendőrség köteles az ilyen erkölcsstelen nyomtatványok terjesztését megakadályozni?

Valóban volt ilyen törvénytörés. Erre beadványt nyújtottak be a rendőrségnek, amelyben hivatkozva az illető törvéncikkre, sürgették a rendőrség közbelépését. Ez a beadvány válasz nélkül maradt. Erre Köln katolikus plébánosai és protestáns lelkészei együttes kérést terjesztettek ez ügyben közvetlenül a miniszterelnök elé. Közben a város kat. lapjai is nyílt kéréssel fordultak a rendőrfőnökséghez. Most lett eredmény. A rendőrség kitiltotta ezeket a Berlinben nyomtatott szennylapokat a város területéről, az árusítók engedélyét visszavonták, sőt külön állást szerveztek a rendőrségen, melynek feladata volt az ilyen újságárusításokra felügyelni. Külön állandó bizottságot szerveztek, lelkészekből, egy bírósági és rendőrségi képviselőből, amelynek hatáskörébe tartozott kimondani, mely lapok és füzetek esnek a tilalom alá. Ezt a kölni példát azután csakhamar más városok is követték a szennyirodalom terjesztése ellen.

Sokat érhetnek el a katolikusok, ha szervezetteren akcióba lépnek.

¹ Kaller: Unser Apostolat.

21. „A betű öl“

1925 február hónapban hozták az újságok azt a hírt, hogy Helmut Beierle 18 éves diák Bécsben agyonlőtte magát. Ez a 18 éves fiú kitűnő tanuló volt és a szülők semmi okát sem tudták fiúk végzetes tettének, kezdetben teljesen érthetetlen volt a szülők előtt is fiúk tragédiája. Nietzsche-nek „Igy szólt Zaratustra” című művét olvasta és ezzel a könyvvel a kezében követte el az öngyilkosságot. A könyvben Nietzsche magasztalja az öngyilkosságot és a könyvnek ezt a részét vastagon alá húzta a szerencsétlen ifjú.

1843. dec. 29-én végezték ki St. Gallen-ban egy gyilkost, Waser Pétert. A kivégzés előtt könnyek között vallotta be, hogy Strauss könyvének köszönheti szomorú lezüllését. Azelőtt hívő, vallásos ember volt és miután Strauss-nak vallásellenes könyvét Jézus életéről elolvasta, hitében hajótörést szenvedett és ettől fogva erkölcsileg mindig mélyebbre süllyedt egészen a gyilkosságig.

Ha mélyen beletekintünk az életbe, ha sokezer embernek magánéletét megfigyelhetnők, akkor látnók csak igazán, hány és hány ember lelki leromlásának főoka, különösen városhelyen a rossz könyv. Erre tökéletesen áll Szent Pál mondása: „A betű öl.”

A rossz könyv olyan, mint a rossz barát. Még veszélyesebb, mert az ember a nyomtatott betűnek általában még több hitelt ad, mint egy ember élőszavának, akit ismer. Azért is veszélyesebb, mert könnyebben rejthető el a szülők és elöljárók szeme elől, mint a rossz társ.

Hiába mondják egyesek: „Nekem nem árt.” Amint a malomban lisztes lesz az ember, bármennyire vigyáz is valaki, úgy rakódik reá a lélekre a rossz olvasmány szennye, bármennyire gondolja is az illető, hogy nem így van. A romlott gondolatok légkörében megromlik a lélek. Ez alól csak igazán képzett, erkölcsileg megállapodott olyan férfiak képezhetnek kivételt, akik megfelelő okból püspöki engedéllyel tanulmányoznak ilyen műveket.

A modern fegyverek még nem oltottak ki annyi

életet, mint amennyi lélek életét oltották ki a rossz sajtótermékek.

Mit tehet és tegyen e téren a világi apostol és a kat. akció szervezete?

Mindenek előtt tájékozódjék azon könyvek, újságok és folyóiratok szelleméről, amelyek ott abban a városban, községben közkézen forognak, kik az újabb írók, milyen irányúak, milyenek az újabb művek katolikus és általában valláserkölcsi szempontból, hogy ennek megfelelően tudjon tájékoztatni, felvilágosítani másokat. Hányan nem tudták a háború alatt, hogy az akkor divatos volt és legtöbbit olvasott írók nyolcvan százaléka zsidó, aki megmagyarosította nevét (mint pl. Gábor Andor, Bródy, Szép stb.). A hangzatos magyar név alatt zsidó lélek tálalta saját szellemi főztjét a magyar irodalom asztalára és a keresztény magyar olvasóközönség ebből táplálkozott, anélkül, hogy tudta volna.

A Magyar Kultúra hozott annak idején egy névsort, amelyben ezeknek az íróknak új neve mellé zsidó nevet leköszölte és csak ekkor eszméltek fel sokan arra, mennyire elzsidósodott a magyar irodalom, ha ugyan irodalomnak nevezhető mindaz, amit ma összeírnak.

Ma is sok intelligens család könyvtárában vannak az Egyháztól indexre tett könyvek. Sok helyen iparosok, kereskedők házaiban, sőt falusi földműves házakban is vannak olyan vallás- és erkölcsellenes művek, amelyek kézről-kézre járva mérhetetlen lelki károkat okoznak. Hiába cáfolták meg komoly tudományos művekben az ilyen könyvek hazug állításait, az egyszerű ember, vagy félig képzett kereskedősegéd és iparos a cáfolatról nem szerzett tudomást, csak a tévedést szürcsöli, miként a mérget.

A katolikus akciónak feladatai közé tartozik a rossz könyvek ellen való küzdelem. Megakadályozni a rossz könyvek terjesztését és arra bírni rá az embereket, hogy csak valláserkölcsi szempontból kifogástalan műveket vegyenek. Ha valaki már vett ilyen könyvet, nem használ más, mint tűzbe vetni. Ilyen műveket csak tudományos könyvtárakban volna szabad őrizni, lakat alatt és csak komoly felnőtt embernek tudományos cél-

ből adni ki. Úgy kellene kezelni ezt a lelki mérget, mint a testi méreggel tesznek a gyógyszertárakban.

Küzdenünk kell nekünk katolikusoknak a sajtószabadságnak azon tág értelmezése ellen, amely ma mindenféle nemzetgyilkoló és néprontó műnek szabad terjesztést biztosít. Amilyen szép a sajtószabadság eszméje, olyan nemzetrontó és erkölcsbontó lesz akkor, ha mint ma, azt túlságosan tágan értelmezik. Ezt már Széchenyi is megérezte, amikor a sajtószabadságot a gyilkos gyilkánál veszedelmesebbnek mondta.

22. „Tolle, lege!” (Vedd és olvasd!)

Amikor Szent Ágoston, a legnagyobb egyházatya, a megtérés útján lelki küzdelemben élt, a kertben ülve egy hang szólt feléje: „Tolle, lege!” Elővette erre az előtte fekvő könyvtekercset és elkezdte olvasni Szent Pál római levelének tizenharmadik fejezetét: „Nem tobzódásokban és részegeskedésekben... hanem öltözzetek a mi Urunk Jézus Krisztusba.”

A Szentírás szavai erre végleg eldöntötték új életét, megtérését a bűn csápjaiból a kegyelem, a szent élet ösvényére. A lelki olvasmánynak, a jó könyveknek nagy hatása van az ember lelkére. Lelki olvasmány, lelki könyvek nélkül szinte lehetetlen állandóan buzgó lelki életet élni. Aki könyv nélkül és lelki olvasmány nélkül akar elmélkedni, az csakhamar észreveszi, hogy kifogy önmagából, kifogy az anyagból. Pedig a lelki életnek mindennapi kenyere az elmélkedés. Az állandó buzgó apostolkodásnak alapja pedig a lelki élet.

Sokat használ a léleknek egy alkalmas lelki könyv. Sokféle az ember, sokféle a mentalitás, sokféle a környezet, Krisztus igazságait sokféle csokorba kell kötni, hogy mindenféle léleknek hozzáférhetővé téve a sokféle szívbe bevihető legyen.

Neumann Terézt, a Krisztus sebeit viselő konnersreuthi leányt, Kis Szent Teréz életének olvasása tette az akkor még szentté nem avatott Kis Teréz nagy tisztelőjévé. Sokat imádkozott ezután Kis Teréz szenttéavatásáért, sűrűn kérte közbenjárását súlyos betegségé-

gében, mennyei pártfogója egymásután árasztotta reá a rendkívüli kegyelmeket. 1923 ápr. 29-én Liziói Szent Teréz boldogáavatásának napján hirtelen meggyógyult négy évi vakságából. 1925 május 17-én Kis Teréz szenttéavatásának napján csodálatosan meggyógyultak genyesező és nyílt sebei és testének merevsége megszűnt, hat és fél év után először tudott saját erejéből felkelni az ágyból és járni. 1925 szept. 30-án Kis Teréz halálának napján először tudta bot és támaszték nélkül elhagyni a szobát. Így lett a lelki olvasmány az alapja Kis Szent Teréz nagy tiszteletének, ez viszont forrása nagy kegyelmeknek és segítségnek.

A jó olvasmány valóban táplálék a léleknek, ezt leginkább érezzük szenvedéseinkben és kísértéseinkben. Sok embert ma már alig tudunk másként megközelíteni, mint alkalmas vallásos olvasmánnyal, amely van annyira érdekes mindjárt elejétől kezdve, hogy a durvább lelkű ember is figyelemre méltassa és elolvassa. Ezért fontos, hogy legyenek elegendő számban érdekesen megírt képekkel is díszített és olcsó vallásos röpiratok, olyan emberek számára, akik hónapokon, sőt éveken át nem hallanak prédikációt és viszont annyi fáradságot sem vesznek maguknak, hogy egy terjedelmesebb vallási művet elolvassanak. Ilyeneket kell mielőbb írni és terjeszteni főképpen férfiak között, ezekben kell röviden és világosan kifejteni a katolikus tan legfőbb igazságait és megcáfolni a modern kor tévedéseit és rágalmait.

Miért használják ki a röpiratok erejét csak az ellenfeleink, a lelkek megrontói?

Amennyit árt a rossz lap és könyv, annyit használ a jó sajtótermék. Nemcsak Szent Ágoston életében, ezer és ezer ember megtérésénél ez a kiinduló pont, számtalan lélek gyöngeségében és lelki vergődésében ez a főtámasz. Ha igaz a közmondás: Madarat tolláról, embert barátjáról ismerni meg, úgy áll az is: embert olvasmányairól ismerni meg. Éppen ezért a világi apostolnak, a kat. akciónak egyik főtevékenysége legyen a vallásos füzetek és könyvek terjesztése, ilyenek eljuttatása olyan helyekre, ahol leginkább szükségesek.

Minden családban legyen legalább egy vallásos

könyv, amilyen pl. Goffine evangéliumos könyve, vagy Kempis: Krisztus követése. Sőt törekedjünk arra, hogy minél több katolikus embernek, férfinak és nőnek, ifjúnak és leánynak legyen valamilyen lelki olvasmányokat tartalmazó könyve: mint pl. a Filótea, Tóth Tihamér könyvei; Kis Szent Teréz élete vagy más. Némely községben láttam azt a szép szokást, hogy vasárnap és ünnepnap ebéd után leült a család és a gyermekeknek felváltva kellett elolvasni hangosan Goffine könyvéből az azon napra eső részt. Azután mehettek csak el. A könyv ott maradt az asztalon és a családnak egyik-másik felnőtt tagja még később is, estefelé és este olvasott belőle. Ilyen családban azután van is katolikus szellem és élet!

Karácsonyi ajándéknak, névnapra, bérnálási, sőt házasságkötés esetén adjunk egy jó lelki könyvet is olykor, necsak mindig profán dolgokat. Azilyent az illető egész életére megőrzi és nagyobb hasznára lesz, mint bármi más. Gondoljunk arra, hogy a földi boldogság is elsősorban az ember lelki körülményeitől függ. Egy-egy jó könyv egy fiatal léleknél sokszor döntő jelentőségű egész életére, pl. fiatal diákoknál, fiatal leányoknál.

Fontos és alkalmas módja vallásos olvasmányok terjesztésének különösen nagyobb helyeken a templomi könyvestáblák felállítása. Ezt is legkönnyebben a kat. akció szervezete oldhatja meg. Nem kell attól félni, hogy ez túlnagy ráfizetéssel jár. Legtöbb esetben nem jár ráfizetéssel. A füzetek vásárlásánál kapható 15—20 % kedvezményből megtérül az, ha itt-ott egy besurranó tolvaj elvinne pár füzetet. Aki ilyen vallásos füzetekből akarna pénzhez jutni, az a legrosszabb mód választotta. Esetleg jó ráütni mindenegyes füzetre az egyházközség vagy külön erre a célra szolgáló pecsétet. Ezt még az esetben is fenn kell tartani, ha tényleg valamelyes ráfizetéssel járna. Ha egy egyházközség évente iskoláira áldoz 5—10.000 pengőt, akkor érdemes egy templomi könyvestáblára is ráfizetni 50—100 pengőt, mert aránylag jelent annyi lelki hasznot az egyházközségnek, sőt aránylag még sokkal többet is.

Fontos továbbá, hogy egy-egy egyházmegye kat. ak-

ció-tanácsa szervezze meg a katolikus könyvkiadóportáls ügyét. Hány olyan község van, ahol nincs minden vasárnap prédikáció, vagy van prédikáció, de a templom annyira kicsiny, hogy a híveknek csak kis hányada fér el benne. Még ha elég nagy is a templom, akkor is legtöbb esetben olyan a helyzet, hogy a kat. híveknek legalább a fele nem hall rendszeresen prédikációt. Azután jönnek a baptista füzetárúsítók és a zsidó vállalatok ügynökei és ellátják a katolikus családokat baptista füzetekkel, amelyekben a gyónást támadják, a Szent Szűz tiszteletét kigúnyolják a ponyvairadalom termékeivel és ezek képezik azután katolikus testvéreink téli olvasmányát. Pedig ha kat. szervezetek terjesztenének alkalmas vallásos és szépirodalmi füzeteket és a lekipásztor ajánlaná ezeket a szószékről és a vallásos és kat. egyletekben, gyönyörű eredményt lehetne elérni, rengeteg lélekbe lehetne visszahívni a hit világhosszágát és vigasztalást, rengeteg családba Krisztust.

Ezeket felül még egy fontos feladat: a kat. népnek jó olvasmányokkal való ellátása terén az egyházközségi könyvtárak alapítása. Ha a mai szegénységben nem is lehet sokat költeni erre, mégis lehet évente az egyházközség nagysága szerint venni 30—40—50 új kötetet és így lassan pár év alatt megvan már a 150—200—500 kötetes könyvtár, amelyet később csak fejleszteni kell.

23. A katolikus akció és a missziók ügye

Ha valóban az örök igazságok szerint gondolkodunk, be kell látnunk, hogy a legfontosabb ügy a világon a lelkek megmentése az örök boldogság számára. Ehhez képest minden más ügy csekély jelentőségű, sőt mellékes. A lelkek megmentésének viszont legfőbb eszköze a hit terjesztése. Ezen felül az Egyháznak is legfőbb kötelessége a hiterjesztés. Az „Egyház” fogalmába azonban nemcsak a pápa, a püspökök és a papok tartoznak, tehát az Egyház vezetői és szolgálói, hanem az Egyháznak minden tagja, minden katolikus keresztény ember. Krisztus parancsa tehát nemcsak az Egyház vezetőire vonatkozik, hanem vonatkozik tulajdonképpen

minden megkeresztelt emberre, hogy aki élvezi a krisztusi vallás áldásait, járuljon hozzá tehetségéhez képest legalább imádságaival és alamizsnáival, hogy a még pogány népek mielőbb a kat. vallás kegyelmeiben részesüljenek.

Ebben a tekintetben szomorú elmaradottság uralkodott még néhány év előtt is hazánkban. Pár év előtt olvastam egy kimutatást, mennyi pénz folyt be Nagy-Magyarország területén 1909-ben a kat. missziók javára. Alig volt 6000 korona, az is többnyire gyermekek és néhány vallásos társulat, jezsuiták és apácák vezetése alatt álló intézetek növendékeinek gyűjtése. Ez oly szegénytelenül csekély összeg a 13 milliós gazdag magyar katolicizmustól, hogy azt kell mondanunk, itt már meg is feledkeztek Krisztus nagy parancsáról, a kat. Egyház legfőbb kötelességéről.

Azóta különösen XI. Pius pápa rendelkezései folytán, különösen 1922 óta sokat javult a helyzet, de még mindig sok teendő vár a világi apostolokra és a kat. akcióra.

A missziók iránti érdeklődést még jobban bele kell vinni az összes hívek gondolkozásába, öntudatába. Ne legyen ez annyira utolsó ügy sokak szemében, hanem a kat. sajtó ügye mellett a legelső.¹

A világi apostol elsősorban maga legyen lelkes híve a misszióknak és tagja valamilyen missziós egyesületnek. Ne aggassa az, hogy nem jó sokféle társulatba belépni. Mindenesetre nem helyes sok egyesületbe be-

¹ Ez annyira fontos ügy, hogy célszerűnek látszik ránevelni a híveket, hogy amint este Űrangyala után imádkoznak a megholt hívekért és erre külön rövidebb harangszó, a nagyobb harang után egy kisebb harang hívja fel a figyelmet, úgy imádkozzanak a déli Űrangyala után a pogányok megtérééséért egy Miatyánkot, Űdvözlégyet és ezt a fohászt: „Xavéri Szent Ferenc, könyörögj érettünk!” és erre is a kisebb harang hangja figyelmeztesse az embereket a déli harangszó után. Ennek a harangszónak elrendelése természetesen az egyházi hatóságtól függ, itt csak fölvetett gondolatként említjük meg. Mindenesetre a missziók ügye annyira fontos lelki ügy, annyira egyetemes keresztény érdek, hogy megérdemli a legszélesebbkörű propagandát.

iratkozni és azután egyet sem venni komolyan és a kötelességeket elhanyagolni, inkább csak egy-két egyletnek lenni tagja, de annak szabályait azután lelkiismeretesen megartani. Mégis ez nem zárja ki azt, hogy valaki ne lehessen két-három társulatnak is tagja, ha mindegyiknek komolyan akar és tud is megfelelni.

A kat. akció szervezeteiben a missziók ügyének propagálása és támogatása a legfőbb programpontok közé tartozik. A hívek, sőt a gyermekek is nagy megértést tanusítanak legtöbbször a missziók ügye iránt, ha kellő felvilágosításban részesülnek.

Egy hittanár többször beszélt diákjainak prédikációiban és a hittanórán a pogány missziókról. Később egyik különben kiváló tanítványáról azt hallotta, hogy valóságos bankár, sőt uzorás. Állandóan hitelez társainak kisebb összegeket egy-két hétre, de elég magas kamatra, amellet saját céljaira úgyszólván nem költ semmit. Azonfelül örömmel tesz szolgálatokat másoknak, de hacsak lehet meg is fizetteti magát. Társai el is nevezték „zsidó”-nak, pedig egvébként ugyancsak válásos fiú volt. Társai nem tudták elgondolni, mire fordíthatja pénzét, mert szülei nem voltak annyira szegények, hogy rászorultak volna erre. Egyszer elmesélték ezt a hittanárnak és a hittanár a vizsgák előtt magához hívatta tanítványát. Elmondotta neki, milyen rút hiba a fukarság és utána megkérdezte, mire fordítja megtakarított pénzét. „Az idei évben két pogány gyermeket sikerült kiváltani a rabszolgaságból és megkereszteltetnem és most hoztam össze a harmadik kiváltásához szükséges pénzt” — volt a válasz. A tanítvány pár évvel később a papi pályára ment.

24. Mégegyszer a missziókról

Mit tegyen a világi apostol és az egyházközség a missziók érdekében?

Mindenekelőtt ismertessük meg a missziós ügyet kat. testvérünkkel. Terjesszünk és adjunk másoknak olvasásra missziós lapokat. Rendezzünk lehetőleg minden évben a missziók javára előadást, amelynek fő-

pontja egy missziós színdarab. Az ilyen színdarabok, ünnepélyek kitűnő propaganda eszközök, azonfelül a tiszta jövedelemből anyagi támogatást is adhatunk. Rendezzünk olykor vetítettképes előadást missziós képsorozattal.

Igyekezünk rávenni másokat, hogy belépjenek valamilyen missziós egyesületbe, főképpen a pápai missziós egyletek egyikébe: a Jézus szent Gyermekeiségi Társulatba vagy felnőttek missziós egyesületébe. Neveljük rá a gyermekeket, hogy gyűjtsenek bélyegeket, staniolt, stb-t, ezáltal a gyermek megszokja a jó ügy érdekében való fáradozást, ami későbbi életére is csak jóhatással lesz és azonfelül támogatja is a missziókat.

Törekedjünk rávenni kat. testvéreinket, hogy gyakrabban adjanak alamizsnát a missziók részére. Ha fogadalmat tesznek, főképpen feltételes ígéretet vagy fogadalmat, ha ez vagy az sikerül, akkor ennyit vagy annyit adok valamilyen jótékony célra, ilyenkor gyakrabban ígérjenek támogatást a misszióknak. Hány ilyen eset van az életben, ahol az emberek anyagi vagy más veszélyben szívesen ígérnek ilyet és utána könnyen meg is tartják: természetesen nem jó túl nagyot és túl nehezet ígérni, hogy a fogadalom meg nem tartását elkerüljük.

Egy anya, tisztviselő neje, fiának súlyos betegségében megfogadta, ha fia meggyógyul, húsz pengőt ad a missziók javára és fiának felgyógyulása után el is küldte az összeget a Kláver Szent Péter Társulatnak. Egy gazda gazdaságában előfordult bajokban tett hasonló kisebb fogadalmakat és ha sikerült szándéka, ha teljesült a feltétel, mindenkor be is váltotta fogadalmát.

Ismertem a világháború alatt egy gazdag gyermektelen asszonyt, aki férjének beleegyezésével fogadalmat tett, ha férje ép egészségben tér vissza a háborúból, egy misszionárius-növendék teljes kitaníttatását vállalja és miután férje egészségben vissza is tért, 8–10 éven át küldte a pénzt egy missziós intézetnek.

Miként a kat. sajtó támogatásánál, úgy itt is célszerű, hogy a jobbmódú kat. hívek főképp a világi apostolok végrendeletükben is emlékezzenek meg a kat. missziókról. Mennyiféle jótékony célra adnak sokszor

az emberek és erről a legfontosabbról megfélekednek! Hányszor megy az alamizsnánk meg nem felelő helyre, hányszor jut méltatlanoknak, a missziók céljára adott segítség mindig biztos kezekbe jut.

Szép példáját adta egy tanítónőképző osztály a missziók támogatásának. Minthogy tanárnőjük is buzgó világi apostol volt, névnapjára nem vettek drága csokrokat, vagy más értékes emléktárgyat, hanem egy pogány gyermeket kereszteltettek meg az ő nevére és ez volt egy kis virágcsokor mellett a névnap ajándék: a pogány gyermek kereszteléséről szóló értesítés. Ennek a tanárnő is jobban örült és még inkább öröme volt Istennek.

Világi apostolok a megtért pogányok között is vannak. Ilyenek a benszülött hitoktatók is, akik saját népig fiait tanítják a hit igazságaira.

Kínában élt egy gazdag keresztény nő Kiagnan tartományban. Ez a férjével együtt megtért kínai asszony a világi apostolok mintaképévé lett. Mivel gyermekei nem voltak, időnként felkereste a körülfekvő falvakat, sőt többször a távolabb fekvő vidékeket is, felkereste a beteg és haldokló gyermekeket, a szegény szülőknek nem egyszer anyagi segítséget is nyújtott, a haldokló gyermekeket azután haláluk előtt megkeresztelte. Hosszú évek során ily módon összesen 7700 haldokló pogány gyermek előtt nyitotta meg a mennyország ajtaját a keresztség feladásával: tudvalevő, hogy Kínában nagy a gyermekhalandóság.

Amikor férje meghalt, tekintélyes vagyont hagyott reá. Ettől kezdve szegény pogány leányokat vett magához, akik mind megkeresztelkedtek és akiket azután keresztény módon nevelt fel, sőt kiházításukról is gondoskodott. Annnyira vitte az apostolkodást és a jótékonyt, hogy erre ráment egész vagyona és később maga is alamizsnára szorult. Mindazonáltal állandóan derült és megelégedett lélekkel várta a nagy napot, amikor magához hívja őt az Úr és fejére teszi az apostoli lelkek örökszép koronáját.

Legyünk meggyőződve, hogy Isten aszerint és annyira segít meg bennünket és országunkat, amennyire mi is teljesítjük az Ő akaratát és legfőbb óhajait. Már

pedig a hitterjesztésnél fontosabb ügye nincs Krisztusnak, Istennek. Ha nagylelkűek vagyunk Istennel és az ő érdekeivel szemben, úgy Ő is nagylelkű lesz velünk szemben, Isten nem hagyja magát másoktól a nagylelkűségben felülmúlni.

25. A katolikus akció és a szegényügy

A kat. Egyház és a szegények kezdettől fogva úgy nőttek össze, mint anya és gyermek. Még nem volt a világtörténelemben intézmény, amely annyit tett volna a szegények és elnyomottak érdekében, mint az Egyház, kezdve a rabszolgaság lassú megszüntetésétől a mai időkig, amikor a liberális kapitalizmus új és még nehezebb jármot rakott a szegény népre, mert nemcsak erkölcsi javait, de mindennapi kenyerét is elvette a munkanélküliség által.

Az evangélium a jótékony célú adományok közül szinte nem is sürget mást, mint a szegényeknek nyújtandó alamizsnát. Az Úr Jézus annyira hangoztatja a szegények megsegítését, hogy az utolsó ítéletkor ettől teszi függővé az egyes emberek örök boldogságát vagy kárhozátát: annyira sürgeti, hogy bármit teszünk a szegénynek, azt úgy veszi, mintha Neki tettük volna.

Cantius Szent János a krakói egyetem teológiai fakultásának tanára a következő szép szokást vezette be a papnöveldeben, amelynek elöljárója volt. Ha a növendékek, a teológusok ebédnél vagy vacsoránál ültek és szegény jött alamizsnáért, a szolgának ezekkel a szavakkal kellett azt jelenteni az elöljárónak: „Egy szegény jön!” Erre az elöljáró fennhangon válaszolt, hogy a teremben ülő összes teológusok meghallják: „Krisztus jön!” — Utána megvendégelték az illető szegényt. Ilymódon akarta ránevelni a lelkipásztori pályára készülő tanítványait, hogy a szegényben Krisztust tekintsék.

Szegénység mindenkor volt, de „a mai korban olyan általános szegénység és nyomor szakadt az emberiség-re, amilyenre a világtörténelemben még nem volt pél-

da.” Ezekkel emelte fel szavát a szegények érdekében nemrégén az Egyház feje, XI. Pius pápa.

Amint Ratzinger: A szegényápolás története c. művében korról-korra menve kifejti, az Egyház életében és működésében mindenkor egyik legfőbb gondja volt a szegények ügye. Annyit mint az Egyház püspökei, papjai és buzgóbb világi hívei még semmiféle társadalmi osztály vagy szervezet nem tett a szegényekért. Ezt a szegények is tudták és éppen ezért sehol sem ültek le városokban a nagybankok ajtaja elé vagy a minisztériumok lépcsőire, ahol pedig több a pénz és a hatalom, hanem mindenkor a templomok lépcsőire telepedtek le seregesen, a kolostorok kapujához gyülekeztek ebédért.

A mai nagy nyomorúságban különösen nagy gondot kell fordítani az egyházközségeknek és a kat. akció szervezeteinek a szegények gondozására. A világi apostol elsősorban adjon jó példát az alamiznaadásban. Kövesse Tóbiásnak fiához intézett intelmét, ha sok földi java van, adjon sokat, ha kevese van, igyekezzék a kevésből is valamit adni. Azonfelül tőle telhetően kapcsolódják bele az egyházközség, a kat. akció nyomor-nyhító munkájába, ahol sok munkatársra van szükség.

Milyen legyen a kat. akció szegénygondozása? Kiseb- helyen mint egy jól működő Szent Vince konferencia. Kevés számú, de olyan tagokból álljon a kat. akció karitatív bizottsága, akik mint a Szent Vince konferenciák tagjai vállalkoznak arra, hogy szegényeknél időnkint környezettanulmányt végeznek és az alamiznát személyesen viszik el a szegényekhez. Elegendő 10—20, sőt kisebb helyen 5—6 buzgó férfi vagy nő.

Nagy városokban példaképpül szolgálhat némely plébánia már megszervezett inségakciója. Ősszel a plébános vagy a káplán és egy világi férfi, vagy esetleg az egyházközségnek két világi tagja, vagy két női tag elmegy sorra minden olyan családhoz vagy magánoshoz, aki tud adni valamit, és kér tőle vagyonának vagy jövedelmének megfelelően havi alamizna megajánlást az egyházközség inségakciójára. Ezeket a megajánlott adományokat azután minden hónap elején összeszedik

az utcai vagy házi megbízottak és azután szétosztják a szegények között. Ahol van Szent Vince konferencia, kat. Karitás vagy Szociális Missziótársulat, ennek tagjai végezzék el ezt a munkát nagyobb részben vagy egészében, ezeknek vagy más szegénygondozó egyesületeknek vezetőiből, tisztikarából vagy buzgóbb tagjaiból alakuljon a kat. akció karitás bizottsága.

Fontos, hogy a szegénygondozásban is a lélekmentés motívuma legyen a fő, amely kifelé is mindenkor érezhető legyen, enélkül csak féleredményt érünk el. Gyomron át a szívhez, — ez az elv érvényesüljön. A lelki egészség nehezen él meg testi nyomorban. A testi nyomor enyhítése ezért a lelkit is enyhíti. A nyomorgó bűnös legtöbb esetben másként nem tér meg, de a testi alamizsnával a lelkit is elfogadja. Érezze a szegény, hogy az alamizsnát elsősorban Jézusért adjuk neki és nem más okból.

26. A szegények védelme és a munkanélküliség

A mai kornak egyik legfőbb betegsége, a mai társadalomnak egyik legfájóbb és legveszedelmesebb sebe a munkanélküliség. A mai munkanélküliség nagyobb bűne és szegényfoltja a modern társadalomnak, mint a régi rabszolgaság volt a pogány társadalomban. Ez a modern pogányság rabszolgasága éppoly szörnyű és még veszélyesebb, mint a régi rabszolgaság volt.

Ezen minden áron segíteni kell. Itt nem lehet régi boldog korszakok akkor bevált jogszabályaira hivatkozni, amikor embertársaink ezrei éhségre vannak kárhóztatva. Amíg ebben az irányban nem történik döntő lépés, addig minden hazafiság és keresztény szeretet hangoztatása frázis és képmutatás az illetékesek részéről.

Nekünk katolikusoknak ebben a fontos ügyben minden tőlünk telhetőt meg kell tennünk. Rengeteg embernek vallási életét teszi ez tönkre, rengeteg embert mentünk meg, ha itt tudunk segíteni. Mindenegyik munkanélkülit, akit munkához, állandó foglalkoztatáshoz juttatunk, úgy tekinthetjük, mintha a régi rabszolgaságból váltottunk volna ki valakit, amit Krisztus Urunk annyi-

ra sürgetett az irgalmasság testi cselekedetei között: „fogoly voltam és kiváltottatok engem.” (Mát. 25, 36.)

Ott kell először segíteni, ahol legnagyobb a szükség. Ha esetleg a bolsevizmus fogja elárasztani egyidőre a mai kultúrországok társadalmát, akkor ez elsősorban nem a moszkvai propaganda, hanem az e téren elkövetett bűnök miatt fog megtörténni a mai kormányokkal és a modern társadalommal. Ha a mai államok és népek a jövőben súlyos büntetéseken fognak átesni, itt van a főök, a főbűn.

Az a társadalom, amely emberek százazreit és millióit, dolgozni tudó és akaró tömegeket kidob magából, megérett a pusztulásra.

A munka- és állásnélküliség, a gépek, a kultúra előrehaladottsága, az embereknek tanult pályák felé való nagyobb törtétese és az emberiség számbeli elszaporodása miatt az idők végéig kísérteni fog, ezért állandó jellegű akcióra van szükség és lesz szükség mindenkor. Nem elég kenyeret adni, munkát, elfoglaltságot is kell adni, mert a munkásság az élet sója, a jó erkölcs legfőbb védője. Ha még adnának is mindenkinek valamilyen kenyeret, de nagy tömegeket munka és foglalkozás nélkül hagynának, ez a legnagyobb kísértés és veszély volna az illető tömegek számára. A tömeges tétlensége a legbiztosabb út az erkölcsi romlásba, és ez újból nagy veszedelem volna az egész társadalomra. Ebben a kérdésben, bármily nehéznek látszik is, nem szabad kislelkűnek lenni, lehet és kell segíteni, erősen bízni kell az isteni Gondviselésben.

Ez a nemzet legelső kérdése, ezután jön a többi. Amint az egyes ember életében első a szükséges mindennapi kenyér, úgy van ez a nemzet életében is.

Az Egyház mindenkor törődött gyermekeinek, népeinek gazdasági helyzetével. Az ókori rabszolgaságot nem a szociáldemokrácia szüntette meg, sem Spartacus forradalma, hanem a krisztusi elvek lassú, de biztos diadalrajutása. A középkor kezdetén és később is a katolikus szerzetesek tanították a népvándorlás népeit földművelésre és kézműiparra és alakították át a pusztító népeket békés társadalommá. Ha ma ismét szörnyű gazdasági bajok léptek fel, ennek legfőbb oka a keresz-

tény elvek elhanyagolása, az evangéliumi parancsok arculcsapása a mai társadalom, a kormányok és a liberális kapitalizmus részéről.

Mit tegyen a kat. akció?

A munkanélküliség ellen való küzdelem az egyházközségeknek egyik legfőbb gondja legyen. Sürgetni kell állandóan a törvényhozást, a hatóságot, hogy e tekintetben minden lehető megtegyenek, és semmiféle áldozattól vissza ne riadjanak. Széchenyi a magyar nők pártfogását kérte reformeszméihez, az egyházközségi életben is e tekintetben nagy feladat vár a buzgó katolikus nőkre. Az ő lelkük sokszor fogékonyabb, részvevőbb katolikus testvéreink nyomora iránt, több idejük is van és kevesebb gondjuk, mint a férfiaknak, akiket hivataluk, foglalkozásuk sokszor teljesen leköt és lenyűgöz.

Amikor 1933 nyarán Verdier párisi érsek a munkanélküliség enyhítésére felszólította rádiószózatban a francia katolikusokat, hogy a munkanélküliség enyhítésére templomokat építsenek, néhány napon belül több mint húsz kisebb templom felépítésére ajánlottak fel adományokat. Fényes bizonyosság ez arra, hogy rengeteg jóindulat lappang a szívekben, anyagi eszközök is vannak, csak kell egy akció, amely ezeket a szunnyadó erőket mozgásba hozza és egyesítse.

Ebben a tekintetben sokat tehetnek a kat. államférfiak és főtisztviselők, a kat. újságírók, kat. pártok, de az egyes egyházközségek is. Ez nemcsak szociális kérdés, ez rendkívüli fontosságú vallás-erkölcsi kérdés is. Hány embernek gyöngíti le a hitét és veszi el reményét, az isteni Gondviselésben való bizalmát családjának insége. Ha már a világháború is oly sok ember hitét és bizalmát megingatta, a nagyfokú munkanélküliség még a világháborúnál is szörnyűbb pusztítást visz végbe a lelkekben. Örökre igazak maradnak b. e. Prohászka püspök szavai, hogy „aki hitet akar és hit szerint való életet, az segítse először az embert tisztességes megélhetéshez.”

27. Vigasztalj, erősíts!

Kevés korszak volt a világtörténelemben, amelyben úgy kiáradt a szenvedés az emberiségre, mint ma. Soha ennyi letört lélek, ennyi imbolygó, alig pislogó mécses nem volt még. Mindig szükség volt részvevo, vigasztaló, baráti szivekre, de ma különösen nagy szükség van.

Amikor a zsidók Kr. e. 600 évvel a babiloni fogságban sínylődtek és a pogányok keze alatt állandóan a bálványimádás, a hithagyás veszedelmében éltek, Tóbiás elment városról-városra és vigasztalta honfitársait. Feltárta előttük, hogy bűneik miatt jutottak rabságra, de azonfelül azért is szórta szét Isten az ő népét a pogányok között, hogy ily módon hirdessék Istent a bálványimádók között. Buzdította őket, hogy megaláztatásaikban ne hagyják el az Úr törvényét és atyáik hitét, hanem bízzanak Isten irgalmasságában.

Ilyen Tóbiás-léleknek kell lennie a világi apostolnak, a kat. akció munkatársának is. Észre kell vennie környezetében, alattvalói, ismerősei között a tátongó lelki sebeket és alkalmas időben kell a már-már kialvó mécsket új lángra gyullasztani. Ne mondjuk, hogy úgysem érünk el semmit, úgyis hasztalan itt minden. Ha nem is tudunk mindenkinek segíteni, ha nem is látzik mindjárt eredmény, valami jó eredménye mindig lesz a vigasztaló, bátorító, igazán szívből fakadó baráti szónak.

A legtöbb ember azt hiszi, hogy az ő keresztje a leg-súlyosabb, a többié mind könnyebb. Úgy van, mint a közmondás tartja: mindenkit a saját cipője szorít. Ilyenekkel azután meg kell értetnünk, hogy körülötte ezer és ezer ember él, aki még súlyosabb bajokkal küzd. Különösen olyanok veszítik el hamar lábuk alatt a talajt, akiket a sors gyermek- és ifjúkorukban, de még felnőtt korukban is sokáig megkimélt a súlyosabb és tartós szenvedésektől. Az ilyenek elkényeztetett lelkek, olyanok mint az elkényeztetett gyermek, eddig sem tudták szenvedő embertársaikat megérteni és most csak igen nehezen tudnak az élet viharával megküzdödni.

Meg kell értetnünk szenvedő testvéreinkkel, hogy Isten mindezt látja, tudja, „hogy még fejünk hajszájai is meg vannak számlálva”. Isten nem hagyja a fákat az évig felnőni és bajainkat sem engedi a végtelenségig megnövekedni. De nemcsak nem a végtelenségig, erönlön felül sem enged Isten minket megkísérteni.

Ha egyszer annyira súlyos lett lelkünk helyzete, hogy buzgó imádság mellett is alig-alig bírjuk, akkor ez a helyzet már biztosan nem fog sokáig tartani. Ezt súlyos betegek mellett, haldoklók mellett sok esetben tapasztalhatjuk. A szenvedés éppúgy kísértés, mint minden más kísértés.

Szomorúakat vigasztalni az irgalmasság lelki cselekedetei közé tartozik. Mégis nemcsak vigasztalást kell nyujtanunk, hanem oda kell irányítani a szenvedő lélek figyelmét minden vigasztalás kútfejéhez, Jézus szent Szívéhez. A világi apostol nemcsak vigasztalni akar, hanem a lelket óvni a kislelkűségtől és kétségbeeséstől, megtanítani, hogy szenvedéseit Isten akaratáért viselve mekkora értékeket szerez önmagának, a bajt így is, úgy is el kell viselni, a türelmetlenség nem enyhíti, hanem csak súlyosbítja a lélek gyötrelmét.

Pár év előtt nagyhét egyik délutánján egy asszony jött a plébániára. Egész testében remegett és azt mondta, hogy tanácsot jött kérni súlyos bajaiban. Előadta, hogy pár hét óta már alig tudott aludni, annyira bántja őt egy ifjúkorában elkövetett súlyos bűne, amelyet pedig már régen megbánt és meggyónt. Soha ilyen fájdalmakat nem ismert, pár hónap óta vannak ezek a gyötrelmek, de az utolsó hetekben annyira gyötrik éjjel-nappal, hogy másra szinte nem is tud gondolni, alig tud aludni és már az öngyilkosság gondolatai is kísértik, mert már nem bírja így tovább.

Amikor kikérdeztem életviszonyait, láttam, hogy eddig hosszabb ideig tartó súlyosabb szenvedései még nem voltak. Napszámos asszony volt ugyan, de megélhetése megvolt. Beteg még sohasem volt. Házasságában is békében élt, férjével teljes megelégedettségben. Láttam, hogy így a gonosz lélek kísértéséről lehet csak szó. A jó lélek megtérés után évekkal már nem gyöttri a lelket ilyen lelkiismeretfurdalásokkal és a természet

rendje sem az, hogy egy súlyos botlás után csak évekkel később támadjon nyugtalanság. Felhívtam figyelmét erre és buzdítottam, hogy imádkozzék sokat. Mit tenne, ha tüdőbaja lenne ehelyett, vagy szivbaja, vagy más testi betegsége? Némely asszonynak férjének iszákossga és bántalmazásai miatt még súlyosabb helyzete van. Valamilyen keresztet kell hordoznunk, ha pedig az a kereszt annyira súlyos, hogy már elviselhetetlennek érzi, bízzék Istenben, az ennyire kínos állapot nem tarthat sokáig. Ha mégis nem tudna megnyugodni, pár hét múlva jöjjön el ismét. Láttam, hogy megkönnyebülve távozott és többet nem is jött ez ügyben.

Azonban nem mindenki megy el beteg lelkével a lelki orvoshoz, a pap sem érne rá talán mindenkinek ilyen ügyekben panaszait meghallgatni. A világi apostolnak kell tehát sok esetben mint Jézus tanítványának közreműködni a szenvedő és megkísértett lelkek megmentésén.

28. A katolikus akció és a politika

Az Egyház ellenfelei szeretik hangoztatni, hogy a pap maradjon az oltárnál és ne ártsa bele magát a világ ügyeibe, még kevésbé a politikába. Ez azonban csak ürügy arra, hogy ők, a hit ellenségei annál szabadabban garázdálkodhassanak ott.

Ezzel szemben az igazság az, hogy a pap nemcsak az áldozat bemutatója, mint volt a pogányságban és az ószövetségben, Krisztus papja ezen felül a lelkek pásztora, akinek mindennel kell törődnie, ami a hívek vallás-erkölcsi életében előnyt vagy hátrányt jelent, tehát a politikai dolgokkal is, mert ezekből nagyon is jelentős előnyök vagy hátrányok származhatnak a nép vallás-erkölcsi életére, tehát sok-sok ember lelki üdvére.

Amilyen joggal hangoztatják a szabadelvűek, hogy a pap maradjon az oltárnál és ne politizáljon, éppen olyan joggal mondhatjuk ezt minden rangú és rendű embernek, a kovácsnak, hogy maradjon műhelyében, a tanárnak és tanítónak, hogy maradjon katedráján, az ügyvédnek, hogy maradjon az irodájában, az orvosnak,

hogy rendelőjében, a munkásnak, hogy maradjon a gyárban és a földművesnek, hogy maradjon az eke szarva mellett és ne ártsa magát a politikába.

Eppen azért, mert a pap a hívek lelki vezetője, lelki előjárója, még inkább érdekli őt és hivatását a politikai helyzet mint más állású embereket, akik csak önmagukért felelősek. Találón mondja Huyn brünni püspök: „Amíg az országgyűlésnek és a parlamentnek joga van olyan törvényeket hozni, amelyek a vallást közelről érintik, addig a püspököknek és a papoknak nemcsak joguk van, de kötelességük is a politikai helyzettel törődni.”

Mégis az Egyház szándéka nem az, hogy szolgálja nagyon is politizáljanak, vagyis sokan és sokat foglalkozzanak a politikai kérdésekkel. Ez valóban hálátlan mesterség és a hívek lelki érdekeire sokszor káros volna. De az, hogy néhány, kevés számú, de igazán rátermett pap ott legyen a parlamentben és minden vármege közgyűlésén és várostanácsában, az igazán fontos, mert ott sok esetben döntenek olyan kérdések felett, sokszor hoznak olyan törvényeket és határozatokat, amelyek a hívek vallási ügyeit, a katolikus iskolák ügyét és az Egyház más érdekeit nagyon is közelről érintik. Ilyenkor mégis csak a pap a szakember, aki mint egészségügyi téren az orvos, vallás-erkölcsi téren leginkább tudja az Egyház álláspontját, a vallás és közérkölciség problémáit jól megvilágítani, helyesen kifejtetni, és a tévedések és balhiedelmek ellen megvédelmezni.

Mégis a politikai ügyekben a papnak legtöbbször nehéz és kényes a helyzete. Nagy óvatosságot parancsol a folyton változó és hullámzó modern demokratikus élet. Ha ez a nagy óvatosság nincs meg, könnyen megtörténik, hogy a pártgyűlölet több bajt támaszt egy pap politikai szereplése nyomán, mint amennyi lelki előnyt az illető Egyháznak kivívni tudott, föltéve, hogy önzetlenül harcolt Krisztus és a lelkek érdekéért. Nagyon megszívlelendők XI. Pius pápa szavai: „A papra vonatkoznak tisztán politikai és pártküzdelmekben az Apostol szavai: „Aki Isten ügyéért harcol, az ne ártsa bele magát a világi ügyekbe.”

Sokkal fontosabb ezért az, hogy legyenek mindenhol buzgó katolikus férfiak és nők, akik politikai téren, a községi elöljáróságokban, a városi tanácsban, a vármegyei törvényhatóságokban és főképen az országgyűlésen küzdenek katolikus népünk érdekeiért. Az egyik főcélja a katolikus akciónak: ránevelni intelligens és egyszerű férfiainkat, hogy ne legyenek Júdás-lelkek, sem hitközömbös lágymelegek, hanem Krisztus katonái a politikai életnek annyira fontos mezején is.

„A katolikus akció nem politikai szervezkedés” mondotta Magyarország hercegprímása a katolikus akció zászlóbontásán, az 1933. évi kat. nagygyűlésen. A kat. akció nem köti magát egy politikai párthoz. Sokkal jobb a katolicizmus ügyének, ha több pártban is vannak kiváló, az Egyház érdekeiért harcoló férfiak, föltéve, hogy ezek a pártok alapjában, programjukban a vallással és az Egyházzal nem ellenkeznek.

Gyakori jelenség az, hogy faluhelyen, de városhe-lyen is a jobb indulatúak visszavonulnak mindenféle közszerepléstől, még a szavazásoktól is és helyettük aztán jönnek a nagyszájúak, a rosszindulatú vallástámadók. Ezek foglalják el a helyet sok esetben a község-házán, a megyei gyűléseken, sőt még az egyházközségi képviselőtestületben is! Ezeknek kiabálásától visszhangzik a falu, a város.

Egy kis községben, amely alig 200 lelket számlál, évtizedek óta teljes volt a rend, béke és nyugalom. A község a legjobb hírű falvak közé tartozott. Pár évvel a világháború befejezése után egy-két balpárti, főképen egy Oroszországban kommunista eszméket magába szívott földműves megkezdte az intrikát a vallás ellen. Állandóan kritizálták és ócsárolták a katolikus iskolaszék határozatait. Kiabáltak az iskola- és egyházi adó ellen. Erre a jóindulatú iskolaszéki tagok a legközelebbi iskolaszékválasztásnál nemcsak visszaléptek minden megválasztás elöl, hanem ők maguk szavaztak a lármázók vezéreire. Ezek tehát elérték céljukat. A jobbindulatúak azt mondták: „Átadjuk helyünket, hadd lássák ők is, tudnak-e jobban intézkedni.”

És az eredmény? Az lett, hogy az új vallástámadó iskolaszéki többség pár év alatt egészen felforgatta a

kis falut. A község azóta a legrosszabbak közé tartozik, állandó veszekedések fészkévé vált, a vallási élet mélyen aláhanyatlott.

Mexikóban is csak azért történhetett meg, hogy válásüldözés volt egy tisztán katolikus országban, mert a katolikusok nem mentek kellő számban a választási urnákhoz. Így ragadta azután magához a politikai életben egy törpe kisebbség a hatalmat a vallás ügyének óriási kárára.

A katolikus akció feladata ebben a tekintetben is megnevelni a katolikus tömegeket, hogy politikai jogainak gyakorlásában, a szavazásoknál, választásoknál és politikai szereplésükben is mindenkor ne Krisztus árulóí, hanem világi apostolai legyenek.

29. A katolikus akció, a színház és a mozi

A mai társadalom erkölcsi lerongyolódásának egyik oka a modern színház és mozi. A színháznak eredetileg a művészet templomának kellene lennie, a mozival együtt népnevelő, a népet nemesítő és tiszta örömmel szórakoztató intézménynek. Ehelyett éppen az ellenkezőt látjuk. A színház és mozi igen sok esetben az erkölcs-elenség iskolája. Ahelyett, hogy szép és nemes dolgokat látna a színház és mozi közönsége, amilyenek a történelmi tárgyak, vagy szülői szeretet, házassági hűség, hazaszeretet és áldozatkészség, a legtöbb színdarab és film nem mutat mást, mint házasságtörést, féltékenységet és más bűnöket és bűntényeket. De legtöbb esetben ezeket sem elítélő formában, hanem inkább dicsőítve a hitványságot, a társadalom alapjait aláásó roszszat.

Ennek szomorú hatása természetesen nem is maradhat el. Az a közönség, amely állandóan ilyen behatások alatt áll, nem sokáig fogja becsülni az erényt, az erkölcsi tisztaságot, az imádságot és a vallási gyakorlatokat. Lassan, de biztosan letér a krisztusi törvények keskeny és nehéz útjáról. Az ilyen társadalmon előbb-utóbb beteljesedik Berzsenyi híres mondása: „Minden ország támasza és talpköve a tiszta erkölcs, mely ha elvész, Róma ledől és rabigába görbed.”

Huemer eggenburgi orvos, az alsóausztriai javítóintézet igazgatója statisztikát készített az intézetben élő növendékek elzüllésének okairól. 747 fiú és leány közül a fiatalabb korosztályban 33 %-nál a mozi volt a leromlás oka. Az idősebb, 15—20 év közötti leányoknál 90 % volt szenvedélyes mozi- és színházlátogató. A modern filmek hatása alatt ezek a leányok munkakerülőkké és templomkerülőkké lettek. Más vágyuk nem volt, mint az élvezet és a fényűző öltözködés és ehhez, ha másként nem sikerült, tiltott úton igyekeztek pénzt szerezni.

Dr. Huemer ezután más hasonló intézetek igazgatóságától is kért erre vonatkozólag adatokat. A helyzet mindenhol hasonló volt. Különösen a detektív- és rablótörténetekre panaszkodtak több helyről, amelyek néha szinte ösztönzik és tanítják a fiatal tapasztalatlan ifjúságot a bűncselekmények elkövetésére.

Budapesten 1914 februárjában leplezett le a rendőrség egy harminc tagból, csupa 12—14 éves polgári iskolásból álló gyermekrablóbandát. Esténként egy kertben jöttek össze, ott beszéltek meg terveiket, ott kapták meg a szükséges utasításokat és azután mentek lopni. A lopott holmikat értékesítették és a pénzt szétosztották maguk között. A bíróság előtt bevallották, hogy a Cigomár nevű film nyomán határozták el magukat a rabló életre. Ez a film egy Cigomár nevű cigány rablóvezért valóságos hősként dicsőít.

Ennyi erkölcsi veszéllyel szemben, különösen városhelyen, nem elegendő a papság működése: a templom, az iskola és a papság társadalmi tevékenysége. Itt a szülők és általában a katolikus tömegek összefogására van szükség. Itt a katolikus sajtónak, a buzgó világi férfiaknak és nőknek közös munkájára van szükség. Hiába hangoztatják, hogy az üzleti haszonnak jobban kedveznek a mostani laza erkölcsű drámák és detektívtörténetek. A társadalomnak rá kell eszmélni végre, milyen következményekkel jár az eddigi módszer és ilyen feltétlenül népművelő vagy erkölcsromboló tényezőket nem szabad tisztán az üzleti haszon alapjára helyezni.

Legyen egy keresztény országban minden színház és mozi fehér színház és fehér mozi. A szabadságot nem

szabad oda értelmezni, hogy szabad rombolást biztosítunk bármilyen egyébként még oly szép és művészi dolognak is. A művészet örve alatt sem szabad néprontást űzni. Ha a társadalom nem akarja belátni, hogy saját erkölcsiségéért ezeket az áldozatokat állandóan meg kell hoznia, akkor majd a tékozló fiú, a lezüllött ember sorsára jutva megtudja, mit tesz az, Krisztus törvényét a szabadság és művészet elveinek hamis értelmezésével lábbal tiporni.

Egy új, krisztusi felfogást kell belevinni a mai társadalomba. A modern kultúra találmányai nem egy esetben sokkal többet ártottak testileg és lelkileg az egész emberiségnek, mint amennyit használtak, csak azért, mert az emberiség ezeknek használatában letért a krisztusi elvek útjáról. Erre az új kultúréletre ránevelni az embereket, ennek keresztülvitelét követni a világi hatalomtól, ezekre a kultúrintézményekre mint a színház és mozi, ezeknek hatásaira felügyelni s így a lelkipásztoroknak segítségére lenni: a világi apostolok, a kat. akció feladata.

30. Halló, rádió . . .

A katolikus akciónak mindenre kell állandóan figyelni, ami a nép valláserkölcsei életét, felfogását jó vagy rossz irányban befolyásolhatja. Ezek közé tartozik a sajtó, irodalom, színház, és mozi mellett a legújabb idők hatalmas szócsöve: a rádió. Miként a sajtó, úgy a rádió is a közvélemény irányítója, a sajtó mellett ma már a legfőbb propagandaeszköz.

A rádióhallgatók száma ma már sok országban 10—20 sőt 30—40 %-a az újságolvasók számának, tehát a rádió hatalma már a legtöbb országban nagyobb bármely nagy és elterjedt újság hatalmánál, az összes lapok, az egész sajtó hatalmának 10—20 sőt 30—40 %-át teszi ki. És ez az arányszám a rádió javára még növekedni fog, amint a készülékek olcsóbbodnak és a rádió előfizetési díja is idővel olcsóbb lesz. Úgyhogy mindaz amit a sajtóról mondtunk, kisebb mértékben ugyan, de a rádióra is állni fog. A rádió majdnem époló hatal-

mas tényező lesz a modern világban, mint a sajtó, csak kevésbé marad mögötte. Informálja a tömegeket, irányítja a közvéleményt, épít vagy ront, aszerint amilyen.

Ma még nálunk nincs és nem is lehet komoly panasz a rádió ellen, legalább is olyan állandó jellegű panasz vagy sérelem, hogy erkölcsrontó előadásokat hozna, minthogy a kormányzat keresztény, a rádió is az. De sajnos ez nem jelenti még azt, hogy ez egész biztosan mindig így is marad. Ma is azonban némelyek véleménye szerint kevésbé érvényesül a katolikus szellem, az istentiszteletek közvetítésében és más téren is, mint ahogy azt az ország katolikus társadalmának arányszáma és a katolikus rádióelőfizetők arányszáma megkövetelné, aminek oka ismét csak az, hogy mi katolikusok nem vagyunk eléggé aktívok s így a kormányzatban és a rádióban is jobban érvényesül a protestáns szellem, mint a katolikus.

A katolikus akció feladata arra figyelni és odahatni, hogy a rádió ne legyen ártalmas erkölcsi és vallási szempontból, ne legyen túlságosan tág lelkiismeretű és főképen ne legyen soha támadó. Legyen nemesen szórakoztató, legyenek benne megfelelő arányban és alkalmas időben katolikus istentiszteletek és szentbeszéddek és más vallási tárgyú előadások pl. a pogány miszsiókról, a katolikus karitásról, a szociális kérdésekről stb.-ről.

Tartsanak össze az egyes egyházközségek rádióelőfizetői és juttassák el méltányos kéréseiket és panaszait a rádió igazgatóságához. Tiltakozzanak együttesen nevük aláírásával és rádióengedélyszámuk megjelölésével, ha bármilyen valláserkölcsei vagy a kat. Egyházra sérelmes irányzat kapna lábra. Ha ez sem használna, fenyegezzük meg tömeges lerendeléssel is, ha a panasz annyira komoly. Ahogyan némely angol városban a katolikusok összefogtak a mozis erkölcsrontó filmjei ellen, úgy szervezze meg a kat. akció a katolikus társadalom bojkottját a rádió ellen is, ha erre valahol szükség van. Ez még többet használna mint egy új fehér és tisztán keresztény leadó építése, amely mellett természetesen úgymint megmaradna a másik, vallási szempontból káros leadó.

31. A divat és a tánc

A divat és a tánc önmagában véve nem tartozik az Egyház gondoskodásának körébe. Mégis amennyiben erkölcsi kihatásai vannak, érdekli az Egyházat. Az Egyház, mint a krisztusi erkölcs őre, köteles figyelni mindarra, ami gyermekeinek valláserkölcsei életét jó vagy rossz irányban befolyásolja.

Az újabb modern divat rengeteg kísértésnek és erkölcsi züllésnek okozója. Ellentétben áll nemcsak a keresztény erkölcsösséggel, de az öltözködés tulajdonképeni céljával is. Ezzel a modern pogányságot lehelő, a keresztény népek erkölceit mélyen aláásó divattal szemben az Egyház hű gyermekeinek fel kell venni a harcot. Elsősorban azokat kell távoltartani a drága és erkölcsrontó divattól, akik még nem rabszolgái a modern divatnak, a nép egyszerű fiait, akik még a népviselet szerint öltözködnek.

A népviselet éppen ezért, ahol még megvan, mindenképen fenntartandó. Ha a népviselet nem is minden esetben a legizlésebb, a legegészségesebb és erkölcsi szempontból a legideálisabb, mégis sokkal jobb, mint a sokszor minden tisztességéből kivetkőzött modern divat.

Hogyan védekezzen a katolikus társadalom a modern divat túlkapásai ellen? Itt egy-két asszony vagy leány úgyszólván nem tehet semmit. Hősies lelkület kellene ahhoz, hogy más divat szerint járjon mint fehér holló, akire újjal mutatnának az utcán. Azután: egy fecske nem csinál nyarat. Itt csak a jobb érzésűek szövetezése segít.

XIII. Leó pápa mindjárt megválasztása után 1878-ban egyik enciklikájában felhívta a katolikus nőket, hogy tömörüljenek egyesületekbe a modern divat erkölcsrombolásának meggátlására. Ilyen egyesületek azután alakultak is több helyen, így pl. Madridban. Hazánkban is a világháború alatt 1916-ban alakult ilyen nőszövetség 10.000 taggal, amely az egyszerű, olcsó és mégis szép, erkölcsileg kifogástalan női divat ápolását és terjesztését tűzte ki feladatául.

Németországban 1927-ben alakult Erzsébet szász

hercegnő vezetésével egy asszony- és leányszövetség, amelynek célja az erkölcstelen női divat elleni küzdelem. Az egyesület tagjai kötelezik magukat, hogy ruházkozásban és minden téren: a sportban, fürdőzésben, táncban megtartják azokat az elveket, amelyeket Németország kat. püspökei a keresztény erkölcs védelmére megállapítottak.

Vizont nehéz a folyton változó modern élet minden rákfenéje ellen mindig új és új egyesületet alapítani. A túlsokféle egyesület túlságosan nehéz is teszi az egyházközség lelki vezetését, szétforgácsolja az erőket és azonfelül sok ember nem is akar többféle egyesületbe belépni. Éppen ezért a kat. akció az a keret, amelybe mindez beillik és amelyen keresztül mindenféle vallás- és erkölcsvédő mozgalom a legkönnyebben és legsikeresebben megvalósítható. Amint a fentemlített németországi egyesület is nem akar önálló egyesület lenni, hanem programját a már meglévő egyesületekbe belevinni, azokkal mintegy egyesülni.

Ha egyszer a katolikus társadalom jórésze, pl. fele keresztény divat szerint jár, akkor már nem lesz nehéz bármely jobbérzésű leánynak vagy asszonynak ehhez csatlakozni.

A tánc. A tánc mindenkor valamelyes erkölcsi veszéllyel járó, az Egyháztól csak megtűrt mulatság volt. Mégis mindaddig, míg komolyabb erkölcsi veszedelmet nem jelentett, az Egyház nem emelte fel tiltakozó szavát ellene. A modern korszellem itt is megtermette szomorú gyümölcseit. Mintha célul tűzte volna ki a lélekrontást, olyan táncokat hozott divatba amelyeken nemcsak az érzékenyebb keresztény lelkiismeret ütközött meg, de a rendőrség is kötelességének érezte ezek ellen vétőt mondani. Persze nem mindenhol és nem minden erkölcsrcrontó tánc ellen lépett fel a világi hatóság.

Néhány évvel ezelőtt egy lakodalmon beszélgettem erről egy fiatalemberrel. A fiatalember panaszkodott, hogy nem tudja nézni, hogy fiatal nővére ilyen táncokat táncoljon. Éppen ezért nem is engedi táncmulatságba. Irigyelte a falu boldog helyzetét, ahová ez a modern gonoszság még nem férközött be.

Pedig faluhelyen is elég sok a baj. Évekkel ezelőtt

egy olvasóköriben panaszkodott nekem egy apa, aki városból költözött oda. Panaszkodott az ifjúság viselkedése ellen a táncmulatságok alkalmával. Itt ugyan a régi, népies táncok ellen nem lehetne kifogást emelni, de a táncközökben, különösen a késő éjjeli és éjfél utáni órákban, amikor a nézők, a szülők már többnyire hazamentek, sokan olyan tisztességtelenül és botránnyosan viselkednek, ami egyenértékű a modern lélekölő táncok erkölcsipró mérgével.

Amikor jobban érdeklődtem a való helyzet iránt, azt hallottam, hogy ez bizony így van többé-kevésbé az egész vidéken.

Hogyan védekezzünk ez ellen? Itt is csak a világi apostolok, a szülők közreműködésével lehet lassan eredményt elérni. Meg kell szervezni a felügyeletet elsősorban a szülők bevonásával. Némely esetben tanácsos a világi hatóság közbelépését, támogatását is kérni. A kat. sajtónak, a kat. akciónak kell itt akcióba lépni, a helyes út-at-módot megtalálni, mert a lelkipásztor szava itt legtöbbször nem elegendő.

Nem csoda, ha ilyen körülmények között némely leány szinte nem mer férjhez menni és orvosi bizonyítványt kíván völegényjelöltjétől. Nem csoda, ha sok leány panaszkodik — (de sok tisztalelkű ifjú is!) — mint Vera, akit Prohászka püspök konferenciabeszédeiben felhoz példa gyanánt.

De miért is túri sokszor a jóindulatú többség egy törpe, romlott kisebbség kényuralmát, valóságos rab-szolgátságát a divat és a tánc örületeiben? Mert nincs szervezettség a jobb érzésűekben, nincs egységes cselekvés és front a bűn ellen, nincs katolikus akció.

32. A katolikus akció és a vallásos egyesületek

A kat. akció megindításában és felvirágoztatásában a legalkalmasabb eszköz a vallásos társulatok és katolikus / társadalmi egyesületek bekapcsolása. Annakra fontos szerv a kat. akció működésében a vallásos társulatok munkája, hogy enélkül alig képzelhető állandó tevékeny apostolkodás az egyházközségekben.

A katolikus akció munkatársai mindenkor a buzgóbb, apostolkodásra nevelhető világi hívek lesznek, ezeket pedig leginkább a vallásos társulatokban találjuk meg. A katolikus akció megindításához és állhatatos munkájához feltétlenül szükséges az alapos oktatás és állandó buzdítás, ezt pedig leginkább a vallásos társulatok és kat. társadalmi egyesületek gyűlésein lehet végezni az azokon tartani szokott beszédek és előadások keretében.

Minden vallásos egyesület, a lelki élet és a kat. akció az apostolkodás iskolája legyen, egy-egy zászlóalja a kat. akció nagy hadseregének.

Ezért annyira fontos, hogy minden községben legyen valamilyen egyesület a férfiak, külön az asszonyok, azután az ifjak, legények és végül az iskolából kikerült leányok részére. Sőt az iskolás gyermekeknek is legyen vallásos társulatuk: a Szívőárda vagy a Jézus szent Gyermeksége. Városhelyen már foglalkozás és társadalmi elkülönülés szerint kell még több egyesület.

Nem helyes a már meglévő egyesületek mellőzésével újakat alapítani, inkább a régi alapokra építsünk. Minden egyesületbe belevihető és be kell vinnünk az apostolkodás szellemét és a kat. akció helyi programját.

A Mária-Kongregációk, a harmadrendek, az Oltár-egyesületek, a Crédó egyesületek, a Jézus Szíve Szövetség, a Rózsafüzértársulatok, a Szociális Misszió, a kat. ifjúsági és legényegyletek, a Mária-leányok, kat. Olvasókörök és Gazdakörök mind-mind kiváló segédcsapatok lesznek a kat. akciónak, mind kiválóan alkalmasak a közös nagy célok elérésére. Ha a Szent Atya óhaja, hogy minden vallásos egyesület vegye programjába a kat. missziók támogatását, éppúgy kívánatos, sőt a kat. akció felvirágoztatása érdekében egyenesen szükséges, hogy az apostolkodást is vigyék be egyesületi életükbe.

Igy alakul ki a kat. akció három fokozata: 1. a kat. akció szakosztályai: a hitbuzgalmi, kulturális és szociális szakosztály — (esetleg még más bizottságok is, a sajtó- és szervezési szakosztály.) 2. a plébánia vallásos társulatai és kat. társadalmi egyesületei, 3. a további,

az egyesületekhez nem tartozó buzgóbb, apostolkodó hívek. Minden vallásos társulat tagja legyen világi apostol a saját környezetében és hivatalában, foglalkozásában.

Egy vidéki városban a gimnáziumi ifjúságnak Mária Kongregációja működött. A kongregációnak három szakosztálya volt: eucharisztikus, sajtó-misszió és hitvédelmi szakosztály. A sajtó-misszió szakosztály ránevelte tagjait az apostolkodásra a kat. sajtó és missziók érdekében. Ha elmentek vakációra, vittek magukkal sajtóröpiratokat az ismerős családok részére, hitbuzgalmi füzeteket (mint pl. a Kis Könyvtár füzeit). Terjesztették a Sajtószemlét, gyűjtöttek bélyeget, képeslapokat, staniolt a missziók részére. A szakosztály a helybeli székesegyházban templomi könyvestáblát állított fel, ahol hetenkint elkelt 50 drb Szív újság, 20—30 Sajtószemle, és 80—100 drb. vallásos tartalmú füzet. Mindez magában véve már nagyszerű eredmény volt. De sokat ér az is, hogy az intelligens pályára készülő ifjúság már ifjúkorában megszokja és megtanulja az apostolkodást.

A kat. akció munkájának oroszlánrészét a vallásos egyesületeknek kell végezni. Nincs az az egyesület, amelybe bele nem lehetne vinni az apostolkodást. Olyan mértékben fog eredményeket elérni a kat. akció, amilyen mérvben részt vesznek ebben a munkában a vallásos egyesületek. Az Egyház Krisztus misztikus teste, ennek tagjai az egyes emberek, amint a tagok különböző funkciókat végeznek, de a cél egv, az egész test jóléte, úgy kell a különféle egyesületeknek is egy nagy közös célra egvütműködni: Isten dicsősége és a lelkek üdve az állandó apostolkodás, a kat. akció útján.

33. A katolikus akció a nagyvárosokban

A fővárosok, világvárosok hitélete döntő befolyással van az egyes országokra, sőt az egész emberiségre. A nagyvárosok hitélete nemcsak azért fontos, mert lélekszámuk legtöbb esetben az egész ország lélekszámának jelentős részét teszi ki, hanem ezenfelül a világvárosok vallás-erkölcsi élete rendkívül nagy kihatással van az egész ország vallás-erkölcsi életére.

Amilyen a főváros, olyanná lesz lassan a vidék is, nem egyszerre, de lassan és biztosan. Nálunk Budapest egymilliónyi lakosával már egymaga az egész ország lélekszámának közel egytizedét alkotja. Azonfelül itt nevelődnek nagyrészt a középiskolákban, a főiskolákban és a különböző szakiskolákban a falu és város jövő vezetői, intelligens emberei: tanárok, tanítók, jegyzők, orvosok, mérnökök, ügyvédek, stb., sőt innen kerülnek ki a tanultabb kereskedők, iparosok és gyárosok.

A főváros az egész ország szellemi életének irányítója, a sajtó, irodalom, művészet központja, sőt a közgazgatás, közlekedés centruma is. Énnélfogva mérhetetlen fontosságú egy országra a nagyvárosok és a főváros hitéletének felvirágoztatása.

Ezen felül a vallásos életnek legtöbb veszedelme a nagyvárosokban van. A nagyvárosi élet sok veszélyét el sem lehet számlálni.

A mai kor vallási leromlásának egyik főoka a nagyvárosok erkölcsi süllyedése. Az egyes fővárosokban voltak a legnagyobb plébániák, Budapesten, Bécsben és Párizsban akadtak plébániák 40—50 sőt 60 ezer lélekkel. Természetes, hogy ilyen körülmények között intenzív pasztorációról szó sem lehetett. A nagyvárosokban annyiféle foglalkozású, annyira eltérő körülmények között élő hívek vannak, hogy már ezért is aránylag több pap kell a hívek lelki gondozására, mint falun. Azután mivel az ott élők többsége több lelkiveszélynek, több kísértésnek van kitéve gyárakban, éjjeli foglalkozásokban és a többi helyen, ezért több lelki táplálék is kell ott, több lelki gondozás, intenzívebb pasztoráció.

A nagyvárosokra a mai modern életkörülmények között leginkább áll az, hogy a papság munkája nem elegendő, kell a buzgó világiak állandó segítsége, kell a katolikus akció. A legjobban kiépített és vezetett apostolkodási szervezet a nagyvárosokban kell. Itt igazán mindenre figyelemmel kell lenni, ami vallás erkölcsi szempontból kihatással van a nép bármely rétegére.

Mintaszerűen kiépített katolikus akció van a berlini katolikus egyházközösségekben. A modern életnek eme Babilonjában tízszer annyi protestáns közé ékelve, rengeteg vegyesházasság és egyéb akadály ellenére az

egykori Schreiber püspök olyan hitéletet indított meg, amely valóban példaképpül szolgálhat az összes nagyvárosoknak. Talán sehol annyi veszély nem fenyegette a katolikus hitéletet és szervezkedést, mint a német fővárosban. Berlin katolikusainak buzgó apostolkodását, az ottani katolikus akció mindenre kiterjedő működését világítja meg ennek az apostoli munkának egyik ága: a vasúti misszió.

Berlin tíz pályaudvarán minden vonat érkezésekor ott van egy vagy két karszalagos férfi és egy vagy két nő, a vasúti misszió tagjai. Várják az utasokat. Rengetegen özönlenek mindennap a négymilliós világvárosba, némelyek már mint a főváros ismerői biztos helyre mennek, de sokan jönnek első ízben, ismeretlenül munkát keresni, szerencsét próbálni. Száz és száz vidéki ifjú és leány jön alkalmazást keresni, hátha akad a fővárosban, miután otthon nem talál.

Ezekre figyelnek, ezeket várják a vasúti misszió tagjai. A férfiak a férfiak és ifjak, a nők az asszonyok és leányok szolgálatára vannak. Megszólítják, kikérdezik őket, hova készülnek, van-e már helyük vagy rokonuk, akikhez mehetnek. Ha nincs, akkor magukkal viszik az egyházközség legényotthonába illetve cselédotthonába. Ott tanáccsal szolgálnak, esetleg vezetőt is adnak mellé, ha tudnak helyet részére, azt is szereznek, ha nem tudnak, pár napig ingyenes ellátást kap, addig nappal mehet munkaalkalmat keresni, és ha már nincs kilátás erre, visszaküldik hazájába. Ily módon rengeteg ifjút és leányt, férfit és asszonyt megmentenek az állomásokon settenkedő lélekkufároktól akik a tapasztalatlan vidékiekre vetik ki hálójukat. Megmentik őket a nagyvárosban rájuk leselkedő sok veszélytől, az utcán való céltalan bolyongástól, a rossz társaktól és társaságtól, az erkölcsi zülléstől. Megmentik őket attól, hogy a főváros szeméjébe hullva testileg és lelkiileg tönkremenjenek. Ha nem is tudnak mindenkin segíteni, megtesznek annyit, amennyit a Jézus Szívével együtt érző emberek a modern nagyvárosi élet forgatagában és sokszor zürzavarában a lelkek érdekében megtehetnek.

34. A katolikus akció a városokban

Milyen legyen a katolikus akció szervezete és működése városhelyeken?

A kat. akció irányítói és egyúttal első munkatársai a hitbuzgalmi, erkölcsvédelmi, sajtó és szociális szakosztály tagjai.

A hitbuzgalmi szakosztály működési körébe tartozik az istentiszteleték és körmenetek rendje. Felügyelni a rendre és csendre mise és más istentisztelet alatt, továbbá körmenetek alkalmával az ifjúság és a felnőttek körében. Sok helyen pl. a kórus nem sokat különbözik egy szolidabb kaszinótól, oly sok ott a fölösleges beszéd és tárgyalás. Ide tartozik az énekkarok szervezése és vezetése. A nép szeret énekelni és ha tud is szépen énekelni, mindjárt jobban szeret templomba menni és szívesebben tölti el ott az időt. Ezért fontos, hogy legyenek alkalmak, ahol megtanulhatják az egyházi énekeket, legyenek évente legalább néhány órán át egyházközségi énekórák, ahol az egyházközségnek minden tagja megjelenhet. Legyenek megfelelő zenekarok is.

A hitbuzgalmi szakosztály ügykörébe tartozik még: népmisziók előkészítése megfelelő propaganda útján, lelkigyakorlatok rendezése és propagálása, triduumok rendezésénél hozzásegíteni, a kat. missziós ügyet (pogány missziók ügyét) támogatni, missziós ünnepélyeket rendezni, általában vallásos ünnepelvek, előadások rendezését szorgalmazni és ezeknek sikere érdekében minden lehetőt megtenni. Ide tartozik még papi pályára készülő és erre alkalmasnak látszó szegénysorsú ifjak támogatása, női zárdák létesítése és támogatása, szerzetbe lépni óhajtó szegénysorsú leányok támogatása. Ha nincs megfelelő temploma az egyházközségnek. templom építése, vagy a meglévő megnagyobbítása. Gondoskodni a templom felszereléséről.

Az erkölcsvédelmi szakosztály feladata: örködni az erkölcsi tisztaság felett az egyházközség életében, minden olyan dolgot, amennyire csak lehetséges, eltávolítani, ami egyesek vagy egész néprétegek erkölcsösségét veszélyezteti. Örködni a színház, mozielőadások felett, a fürdő-élet és táncmulatságok felett, küzdeni az er-

kölcsellenes divat-hóbort ellen, örködni a lakásviszonyok felett, felügyelni a cselédekre, a férfi ifjúságra, küzdeni a szó és toll és a hivatalos hatalom erejével minden rossz ellen, olyan állapotokat teremteni pl. ifjúsági otthon, cselédotthon létesítésével, amelyekkel sok ember erkölcsi romlása megakadályozható.

A sajtószakosztály és kulturális szakosztály feladata: a kat. sajtó ügyét állandóan napirenden tartani. Időnként sajtóünnepélyeket és sajtónapokat rendezni, alkalmas sajtóröpiratokat küldeni az egyházközség mindazon tagjainak, akik nem keresztény lapot vagy folyóiratot járatnak. Számontartani, kinek jár kat. lap és kinek jár katolikusellenes újság és időnként egy rokon, jóbarát vagy más valaki útján kérni az illetőt, hagyja ott a zsidó sajtót. Nyomozzuk ki, vannak-e az egyházközség tagjai kezén indexes, vagy más vallás-erkölcsi szempontból veszedelmes könyvek és igekezünk azokat megsemmisíteni vagy biztos őrizetbe juttatni. Alapítsunk egyházközségi kölcsönkönyvtárakat. Támogassuk pénzzel is, gyűjtések útján a kat. sajtót. Végül szervezzük meg mielőbb a könyvkiadóportáls ügyét. Ne csak baptista és zsidó ügynökök és házalók járják be falvakat, hanem évente legalább egyszer, főképpen télen katolikus sajtótermékeket árusító férfi vagy nő is járja be a falvakat, házról-házra járva, a plébános ajánló levelét felmutatva, akit azután az apostoli lelkületű hívek, a kat. akció munkatársai anyagilag és erkölcsileg támogatnak. Őrizzünk ellen más kölcsönkönyvtárakat is és legyünk rajta, hogy onnét is eltűnjön minden vallási szempontból veszedelmes olvasmány. További teendő a templomi könyvestáblák felállítására és fenntartására. Ide tartozik egyházközségi kultúrház vagy legalább kultúrterem létesítése, amelyben a kat. akció legkönyebben tarthatja gyűléseit és megbeszéléseit, tanácskozásait, ünnepélyeit, előadásait, amely egyúttal más kat. egyesületeknek otthona is lehet és a templom mellett az egész egyházközségi élet központja.

Dr. Czapik Gyula az 1932. évi budapesti lelkipásztori konferencia résztvevőinek, amikor megtekintették az egyik egyházközség kultúrházát, azt mondotta, hogy a hitélet egyharmadrésze ezeknek falai közül indul ki.

Végül a szociális, egyúttal karitatív szakosztály feladata a szegények gondozása rendszeres gyűjtés és rendszeres alamiznaosztás útján, a munkanélküliség elleni küzdelem, az állástalan diplomások ügyének felkarolása. További feladatok még a családibér mozgalmát támogatni és általában a szociális kérdések megoldásához közreműködni. Mindezekre a kat. hívőseeret, elsősorban az ifjúságot ránevelni.

Bele kell vinni a köztudatba azt az igazságot, hogy vallásosság nélkül nincs önfeláldozás, nincs és nem is lehet önzetlenség és állandó, tartós becsületesség sem. Vallásosság nélkül lehet olajat hamisítani, a hadseregnek papírtalpú cipőket szállítani, sikkasztani és csalni, lehet könyörtelenül és elegendő ok nélkül megfosztani embertársunkat a mindennapi kenyértől, — amint az manapság száz és száz esetben megtörténik, — lehet közömbösen és vállvonogatva szemlélni, miként nő napról-napra a munkanélküliek és nyomorgók tábora, mint pusztulnak a családok és süllyednek a családi szentélyek: de nem lehet javítani és segíteni akkor is, amikor az súlyos áldozatot és lemondást követel.

Franciaországban 1901-től kezdve a kolostorokat felszaltták és a szerzeteseket száműzték. Az apácáknak is ki kellett vonulni a kórházakból. Az egyik vidéki városban hat hónap mulva tifusz járvány lépett fel. A városi tanács nem kapott ápolókat, senki sem volt hajlandó még magas fizetésért sem az életét kockára tenni és a szociáldemokrata városi tanács kénytelen volt az apácákat visszahívni.

Hasonló eset történt Reims-ban is. Reims egyik kórházában azokat a betegeket ápolták, akik a legundokabb és sokszor ragályos betegségekben szenvedtek, akiket világi ápoló fizetésért nem vállalt el. Ebben az egy kórházban visszatartották az apácákat. Amikor egy izben a városi tanácsnak egy küldöttsége felkereste ezt a kórházat, a kiküldött urak látták, hogy ezeket az ápolónőket világi ápolókkal felcserélni nem lehet. Maguk is csak nagy megerőltetéssel tudtak pár percig megmaradni a betegtermekben és zsebkendőjüket orrukra nyomva siettek egyik teremből a másikba. Távozás előtt a küldöttség vezetője megkérdezte a főnöknőt: „Asszo-

nyom, mióta szolgál ilyen betegek közt?” — „Negyven év óta” — volt a válasz. „És hogyan tudott kitartani ilyen helyen negyven éven át?” — kérdezte még nagyobb csodálkozással. — „Ezt csak a kápolnámban őrzött Oltáriszentségnek és a mindennapi szentáldozásnak köszönhetem” — felelte a főnöknő.

35. A katolikus akció falun

Sokan azt tartják, hogy a katolikus akció fogalma magas a falusi népnek, ezt csak a tanultabb hivek értik meg. Ez súlyos tévedés. Falun is kell kat. akció, sőt a puszták és tanyák világában is. Kétségtelenül falun nem lesz annyiféle szervezkedés és részlet, nincs is annyi szükséglet, egyszerűbbek a körülmények, de mégis kell annyit tenni, amennyit lehet és amennyit a helyi körülmények megengednek és megkívánnak.

Az apostolkodásra, a kat. akcióra lassan és fokozatosan kell ránevelni a hiveket, ezt nem lehet márhólnapra tökéletesen megvalósítani. A szervezetet meg lehet alakítani egyszerre, az akciót meg lehet indítani, a zászlót ki lehet bontani, de az élet, a szellem lassan és fokozatosan fog fejlődni. Az elvetett mustármagból lassan és fokozatosan lesz cserje és fa, amelyen az ég madarai megpihennek.

Ahol már kitünő hitélet van, ott nem lesz oly sok feladat, viszont könnyű lesz a máris buzgó hiveket az apostolkodásnak megnyerni. Ismerek községet, ahol vasárnap úgyszólván mindenki jár rendszeren szentmisére, ahol a pénteki böjtöt a legtöbb házban rendszeren megtartják, ahol húsvétkor 5—6 férfi kivételével mindenki meggyónik. ádventben is a gyónó-kötelesek túlnyomórésze a szentségekhez járul, első péntekre is sokan gyónnak, a családokban nincs egyke, sőt átlag 4—5 gyermek van, van az asszonyoknak vallásos társulatuk, a rózsafüzértársulat, van a férfiak részére egyesület: egy jól vezetett Kat. Népszövetség, van kat. ifjúsági egyesület és a leányok részére Jézus Szíve Szövetség. A legtöbb családban még megvan az az ősi szép szokás, hogy minden szombat este lefekvés előtt az egész csa-

lád a nagyszülőkkel és cseléddel, béressel együtt közösen elmondja a rózsafüzért.

Ilyen helyen az ember úgy látja, hogy itt már minden megvan, itt nincs elvégzendő feladat, azonban még itt is kell kat. akció, itt is van még itt-ott építeni való, főképen pedig van őriznivaló a modern romlottság szelleme ellen.

Sajnos azonban az ilyen falu ma már majdnem fehér holló számba megy.

A legtöbb helyen gyöngébben áll a hitélet, elhanyagolt állapotok vannak és sok lesz a feladat és teendő. De azért ott is vannak jólelkű férfiak és asszonyok; akiknél az elvetett mag, a lelkipásztor felvilágosító és buzdító szava jó talajra talál, akik hajlandók és készek apostolkodni jó példával, imádsággal, szóval, sőt anyagi áldozatot is hoznak Krisztus és a lelkek ügyéért, ha erre szükség van. És így kell azután a jók révén mindig többet és többet megnyerni a vallásos életnek és a kat. akció ügyének.

Annyi bizonyos, hogy előbb vallásosnak kell lennie az egyénnek és csak azután lesz igazi világi apostollá. Aki a saját lelkével nem törődik, az még kevésbé fog törődni a mások lelki üdvével. Aki gyujtani akar, annak először magának kell égnie.

A kat. akció a jók, a buzgók összefogása és apostolkodása a bűnösök megtérítéséért. Ha első csapásra nem sikerül, próbáljuk újból bizonyos idő múlva. Amilyen szép és fontos lelki ügy a kat. akció, olyan nehéz annak megindítása és állandó fönntartása.

Falun sokszor több nehézség merül fel a kat. akció megindítása és vezetése tekintetében, mint városhelyen. A falunak megvannak a maga tradíciói, amelvek közül nem egy vallás-erkölcsi szempontból nem a legjobb, de amelyekből a világért sem akar engedni.

Falun is kell hitbuzgalmi szakosztály, amely az istentisztelet alatt a rendre és csendre felügyel és a misére járás, a templom szépsége érdekében agitál.

Kell erkölcsvadász szakosztály, amely főképen az ifjúság erkölcsi viselkedésére felügyel táncmulatságok alkalmával. Kell sajtó-, illetve kulturális szakosztály, amely a rossz sajtó ellen és a sajtó érdekében apostolkodik,

egyházközségi kölesönkönyvtárt szervez. Végül kell szociális vagy karitatív szakosztály, amely a falu inségeseit tartja számon és segíti.

Nagy jelentősége van falun az iskolán kívüli népművelésnek. A nép szereti a téli esti előadásokat, ha azok érdekesek és tartalmasak. Még jobb, ha időnkint vetített képekkel kísérjük előadásunkat. Ezek a téli esték kiválóan alkalmasak arra, hogy a népnek a katolikus akcióról is tartsunk előadás-sorozatot, továbbá olyan témákról, amelyekre a szószéken nem lehet kiterjeszkedni pl. az egyháztörténet köréből. Ha ezeket az előadásokat a kat. akció szellemében és keretében tartjuk, sokat hozzásegítenek majd a nép gondolkodásának nemesítéséhez.

Egy negyedikes gimnázista sehogyan sem tudott megbirkózni az algebra egyes tételeivel. Tanulta, újból átvette, de csak nem tudta megérteni. Itt pedig értelem kell, nem elég a betanulás. Aki nem érti, sohasem fogja tudni alkalmazni. Kétségbeesésében elment jószívű hittanárjához, aki elmondott neki egy történetet. „Egyszer az országúton sétáltam, ahol munkások köveket törtek. A munka nehéz volt, nem egy esetben kétszer, háromszor is rá kellett ütni egy kődarabra, míg széttörtött. Az egyik munkás elé nagy kődarab került. Ráütött erősen kétszer egymásután, semmi eredmény. Ráütött harmadszor, negyedszer, a kő mintha meg sem érezte volna. Ráütött ötödször, hatodszor erősen, még mindig semmi eredmény. Most összeszedte minden erejét és ráütött hetedszer és kis repedés látszott már a kemény kővön: még egy kis ütés és a kő apróra törtött. — Így tégy te is tiám.” Sok szív is ilyen kemény kő, de mégsem szabad csüggedni, sem az apostolkodást abbahagyni. A kat. akciónak is majd sokszor keményen kell helytállani, de ha nem lankad, Isten kegyelmével sok köszívet és szív jegét tudja majd megtörni.

36. A katolikus akció és a Szent Szűz tisztelete

A Szent Szűz tisztelete három szempontból fontos nekünk világi apostoloknak: 1. példaképünk, 2. a kegyelmek közvetítője, és 3. programpontunk, egyik ki-

válóan fontos teendők a Szent Szűz tiszteletének terjesztése.

Szűz Mária az apostolok királynéja, nemcsak a tizenkét apostol, hanem a világi apostolok királynéja is. A Boldogságos Szűz a kat. akció királynéja.

Ő a legnagyobb világi apostol, aki azért, hogy felnevelte a világ Megváltóját, a legnagyobb mérvben járult hozzá ahhoz, hogy az emberek a megváltás kegyelmeiben részesüljenek. A megváltást lélekben végigszenvedte a Megváltóval. Legszentebb életével a legtöbb érdemet ő szerezte az egész emberiség számára a szentek egyessége alapján. Annyit senki sem használt a lelkek seregének mint Ő.

Nemcsak a gyermek Jézus jászolánál állt ott és szenvedte együtt az üldöztetést Heródestől, hanem ott állt az Egyház születésénél is pünkösöd napján, együtt imádkozott az apostolokkal kilenc napon át és együtt szenvedte el az apostolokkal és első keresztyéyekkel az üldöztetést.

Hogy egyszerre annyi kegyelem áradt ki az emberekre, hogy mindjárt a Szentlélek leszállásának napján háromezren tértek meg, hogy később is oly nagy eredménnyel működtek az apostolok és a krisztusi hit oly szépen és gyorsan terjedt: abban nagy része volt a velük együtt szenvedő és imádkozó Szent Szűz, a legszentebb teremtmény imáinak.

Isten úgy akarta, hogy ne csak Jézus anyja legyen, hanem apostolainak, követőinek anyja is. Együtt éljen és szenvedjen üldöztetést ne csak Jézussal, hanem a kezdődő Egyhazzal is. A Szent Szűz ma is a legfőbb eszköz Isten kezében, akivel kegyelmeit és jótéteményeit juttatja nekünk. A Szent Szűz a világi apostol példaképe, a legnagyobb apostol, valóban világi apostol, mert világi, a világban élő személy volt.

A Szent Szűz tisztelete másodszor azért fontos a világi apostolnak, mert a Szent Szűz a kegyelmek legfőbb közvetítője. Az Egyházban mozgalom indult meg azért, hogy a Szentatyja hirdesse ki dogma gyanánt, hogy Szűz Mária az összes kegyelmek közvetítője. Ha ez megtörténik, még sokkal erősebben fellendül a hívek körében a Szent Szűz tisztelete. Addig is azért annyi

bizonyos, hogy a Boldogságos Szűz a kegyelmek anyja és legfőbb közvetítője. A kat. akciónak minden ügye a lelkek ügye, a lelkek rendjében pedig legfőbb szerepe az isteni kegyelmeknek van.

Szükséges a világi apostolnak a kegyelem ahhoz, hogy ő maga állhatatos maradjon, mert az apostolkodás sok nehézséggel, megaláztatással, üldözéssel jár, amelyben könnyen elkedvetlenedik és ellankad a lélek. Szükséges másodszor a kegyelem, hogy embertársaink lelkét megnyerjük.

Ezekén felül az apostolkodásnak, a kat. akciónak fontos faladata, célja: a Szent Szűz tiszteletének terjesztése. Erre nevelje gyermekét az anya, erre buzdítsa kisebb testvéreit a testvér és nővér, erre tanítsa tanítványait a tanító és tanítónő. Az Istenanya tiszteletét igyekezzék meghonosítani környezetében a világi apostol, erre törekedjék minden egyházközségben a kat. akció szervezete. Ezáltal nemcsak a Szent Szűznek tesz szolgálatot, de még nagyobb szolgálatot tesz az illető lelkeknek.

XIII. Lajos francia király háborúba hívta katonáit. Az egyik faluban élt egy szegény özvegy, az ő fiának is be kellett vonulnia. Mint igazi keresztény édesanya nemcsak fiának testi épségéért és földi életéért aggódott, hanem még jobban aggódott a lelkéért. Rábeszélte fiát, hogy gyónjon meg bevonulása előtt, és azután is többször, amikor alkalom nyílik és vegye fel a kármelhegyi skapulárét. A fiú úgy is tett. Pár hónap múlva az egyik ütközetben erős ütést érzett a mellén. Azt hitte, hogy megsebesült. Megállt és nézte, mi volt. Amikor látta, hogy vér nem jön elő, tovább ment, nem volt ideje hosszabban vizsgálódní. Az ütközet után azt látta, hogy kicsiny, golyóütötte lyuk van katonablúzában, ugyanott az ing is át van verve. Amikor ingét is levette, éppen ott azon a helyen volt a skapuláré és egy golyó esett ki. A puskagolyó, amely átütötte a vastag egyenruhát és az inget, megakadt a vékony barna skapulárén. A katona megmutatta társainak és tisztjeinek a golyót és ruháját. A tisztek azután XIII. Lajos elé vezették ezt a katonát és így a király is tanuja volt a skapuláréval történt csodának.

Egy nagy községben szokás volt, hogy súlyos betegek és haldoklók mellé egy idősebb asszonyt hívtak, rendszerint a rokonságból, aki hangosan imádkozott, hogy a beteg hallja és lélekben kövesse. Az egyik buzgó öreg nénit különösen szerették hívni, mert valóban szép és jól megválogatott imákat szokott végezni. Ez az asszony ismerve a skapuláré kegyelmeit, arra törekedett, hogy ilyen beteg vegye fel a skapulárét. Tartott állandóan skapuláré érmeket, szegényeknek ajándékozott és értesítette a plébánost, ha valamelyik beteg fel akarta venni. Ily módon évente 30—40 beteg és haldokló vette fel a skapulárét.

A skapuláré a Szent Szűznek legnagyobb kegyelme. Igen fontos lélekmentő eszköz, ha megfontoljuk, mennyi kísértés és lelki veszély fenyegeti még a szentségekkel ellátott súlyos beteg és haldokló lelkét is. A skapuláré viselésének terjesztése által terjesztjük a Szent Szűz tiszteletét és mentjük a lelkeket az örvényből.

37. „Szívembe írom“

Ha nagy eredményeket akarsz elérni az apostolokdás terén, ha sok lelket akarsz megmenteni, sok ingadozót megerősíteni, ha azt akarod, hogy minden ilyen irányú vállalkozásodat siker koronázza: akkor légy Jézus Szívének buzgó tisztelője. Minél jobban tiszteled Jézus Szívét, minél többet imádkozol hozzá, annál több léleknek fogsz használni.

Jézus szentséges Szívének tisztelete az ájtatosságok koronája és a kegyelmek legfőbb forrása. Ha átelmékedjük annak a tizenkét ígéretnek a tartalmát, amelyet az Úr Jézus Alacoque Szent Margit útján kinyilatkoztatott, akkor látjuk csak igazán, mennyire akarja az Úr Jézus ennek az ájtatosságnak az elterjedését és mennyi kegyelmet ígért azoknak, akik ezt gyakorolják.

A világi apostol, a kat. akció munkatársa legyen először maga Jézus Szívének buzgó tisztelője. Tapasztalni fogja saját életében a Szent Szív első és ötödik ígéretének igazságát: „Megadom nekik mindazon kegyelmeket, amelyekre állapotuk szerint szükségük van”

és „Minden dolgukat, vállalatukat megáldom.” Meny-nyire fontos, hogy minden vállalkozásunkat az apostolokodás terén Jézus Szívének áldása kísérje. Megvalósulni fog életünkben, amit a zsolttáros az istenfélő férfiről mond: „minden, amit cselekszik, sikerül.” (Zsolt. 1. 4.)

Gondoljunk gyakran azokra a szavakra, amelyeket az Úr Alacoque Szent Margitnak mondott: „Hirdesd és hirdettesd az egész világon, hogy sem mértéket, sem határt nem szabok a kegyelmekben azoknál, akik azokat Szívemben keresik.”

Jézus Szíve különösen kérte tisztelőitől az engesztelést. A lelkek megmentése érdekében, a bűnösök megtéréséért alig lehetünk jobbat ennél. Különösen a mai, Istentől elpártolt, sőt már Isten ellen pártütő világban fontos az engesztelő ima. Az engeszteléssel igyekszünk visszatartani Isten igazságos haragját és enyhíteni Jézus Szívének fájdalmait, amelyet az emberek bűnei és gonoszágai okoznak. Mennyi isteni csapást lehetne visszatartani: háborúkat, förradalmakat, földrengéseket és járványokat. Hány lelket lehetne megmenteni az örök kárhozattól, a tűnben való meghalástól, ha volnának elegendő számban engesztelő lelkek! Ha Istent, Jézus Szívét elegendőképpen engesztelhetjük, akkor kiáradnak az emberekre azok a kegyelmek, amelyeket most még visszatart az isteni igazságosság. A legjobb könyörgő ima a bűnösökért az engesztelés.

Amint Szent Veronika anyai csúfolódó, Jézust rugdosó és közömbös ember között tiszta kendőt nyújtott Jézusnak, hogy arcáról letörölhesse a vért és port, amely miatt már az utat sem látva megbotlott és elesett, így járuljon a világi apostol Jézus Szíve elé az engesztelés fehér kendőjével a mai hitetlen, káromló és hitközömbös világban. És amint az Úr Jézus csodával jutalmazta meg az első engesztelő Veronika szíveségét, úgy fogja ma is kegyelmeivel megjutalmazni az engesztelők jócselekedeteit.

A kat. akció, a világi apostol törekedjék minél jobban elterjeszteni a Szent Szív tiszteletét. Ez ugyan, mint minden más lelki ügy, úgy elsősorban a püspökök és papok feladata, de sokat tehet és hozzásegíthet a sikerhez a kat. akció szervezete is. A Szent Szív tisztele-

tének terjesztése a kat. akciónak, a világi apostolnak legfontosabb feladatai, tervei közé tartozzék.

Erre sok alkalom nyílik: a családban, testvéreink, barátaink, ismerőseink között. Buzdítani másokat a Szent Szív tiszteletére, ajánlani, hogy belépjenek a Jézus Szíve Társulat, Jézus Szíve Szövetség vagy a Tiszteletőrség tagjai közé. Ajánlani, hogy bajaikban Jézus Szívéhez forduljanak, hogy kilencedet végezzenek Jézus Szívéhez. Ajánlani, hogy a családok ajánlják fel magukat Jézus Szívének, emeljék trónra Jézus Szíve képét, vagy ha ez nem sikerül, legalább egy szép Jézus Szíve képet helyezzenek el lakásukban feltűnő és megfelelő helyen és azt tiszteljék, hogy teljesedésbe menjen rajtuk Jézus Szíve kilencedik ígérete: „Megáldom a házakat, amelyekben Szívem képét felfüggesztik és tisztelik.”

Rávenni másokat az elsőpénteki gyónásra, vagy arra, hogy életükben legalább egyszer végezzék el a nagy kilencedet, hogy így biztosan megnyerjék a legszükségesebb kegyelmet, amelytől örök sorsunk függ, a végső állhatatosság kegyelmét, vagyis, hogy súlyos bűn nélkül, a megszentelő malaszt állapotában haljanak meg. Fontos és szép az, hogy községek és városok, iskolák és intézetek, egyesületek és körök felajánlják magukat Jézus Szent Szívének. Magános személyek, ifjak és leányok ajánlják fel önmagukat, testüket és lelküket, egész életüket Jézus Szívének. Legyenek ünnepélyek, engesztelő ájtatosságok és engesztelő körmenetek a legszentebb Szív tiszteletére.

Figyelemre méltó eset történt a búr háborúban, amely 1899—1902. évig tartott. Az esetet Kimberley város püspöke igazolja. Amikor az angolok ostromolták ezt a várost, sok ház megsérült és összeomlott. Erre sok család, katolikus hívők, Jézus Szíve képet függesztettek ki az ajtókra, hogy ily módon Jézus Szíve oltalma alatt álljanak. Ezek közül a házak közül egy sem sérült meg, míg sok más ház megrongálódott és összeomlott.

Ismertem kongreganista leányt, aki huszonöt családot bírt rá pár év alatt, hogy magukat felajánlják Jézus Szívének. Más esetben egyszerű napszámos családban állandó veszekedés volt a férfi iszákossága miatt. A két

iskolás gyermek, egy fiú és leány addig takarította össze filléreit, míg egy szép Jézus Szíve képet vehettek. Akkor állandóan hoztak virágot a Jézus Szíve kép elé és imádkoztak szüleik távollétében édesatyjukért. Három év múlva megtért édesapjuk, abbahagyta az ivást, a család békéje és vallási élete helyreállt. Apjuk előbb egy súlyos betegségen esett át.

A világi apostolnak szól Jézus tizenegyedik ígérete: „Szívembe írom és onnét soha ki nem törölöm azok nevét, akik ezt az ájtatosságot terjesztik.” Aki lelkeket akar menteni, már pedig ez minden világi apostolkodás és kat. akció egyetlen célja, az elsősorban Jézus Szívével kezdje és Jézus Szívéhez vezesse a lelkeket.

38. Még egy eszköz a lélekmentés terén

Hány lélek jár ma a bűn útján, hányan ülnek ma a sötétség és halál árnyékában, hány tévedt el a jó Pásztortól meredek sziklák közé, ahol nagyon könnyen és hamarosan lezuhanhat a mélységbe, ahonnan már nincs visszatérés! Hány bárány tévedt a bűn és rossz társaság töviséi közé és a szűrő tövisek miatt nem tud sem előre, sem hátrafelé menni! Ha akarod ezeket a szerencsétlen testvéreinket kiragadni a gonosz lélek karmai közül, ha ki akarod váltani őket a bűn rabságából, még egy eszközt mutatok: ajánld fel mindennap szenvedéseidet Jézus Szívének engesztelésül a bűnösökért. Akár egyesekért, akiknek megtérése különösen szíveden fekszik, akár többekért, akár pedig általában a bűnösök megtéréseért.

Mi által váltotta meg Krisztus a világot? Mivel vásárolta vissza a lelkeket és engesztelte meg az Atyát? Szenvetésével és halálával. Az Úr Jézus tanítást adott nekünk, példát adott, szentségeket és a szentmiseáldozatot adta, Egyházat adott, amely fenn fog állni a világtörténelem összes viharával dacolva a világ végéig és végül megváltást adott az eredeti bűn következményei alól. A legnagyobb, amit adott, a megváltás, ezt pedig szenvedéseivel és halálával adta.

Ha vizsgáljuk a szentek életét, azt látjuk, hogy mi-

nél többet tett valaki a lelkek javára, annál többet kellett szenvednie. A Szent Szűznek, a Fájdalmas Anyának mérhetetlen sok lelki fájdalmát, belső kísértését, lelki gyötrelmét és vívódását, amelyek közt mint legnagyobb lélek, tökéletes győzelmet aratott a sátán fölött, csak az utolsó ítéletkor és az örökkévalóságban fogjuk látni és átérteni.

Az apostolok között a nemzetek apostola Szent Pál térítette meg a legiőbb embert. És ki szenvedett leg-többet az apostolok közül Krisztus ügyéért? Szent Pál. Beteljesedett rajta, amit az Úr Jézus Ananiásnak mondott Damaszkuszban: „Én megmutatom neki, mennyit kell az én nevemért szenvednie.” (Ap. csel. 9, 16.)

A szenvedés királyi útján jártak mindazok, akik Isten dicsőségére nagyot tettek, vagy akiket Isten arra választott ki, hogy általuk közölje kegyelmeit az emberekkel. Az első századoktól kezdve a mai napig, a szentek mind a szenvedés tövises útját járták. A nagy rendalapítók, Emmerich Katalin, aki Krisztus sebhelyeit viselte és látomásokban látta Krisztus életét és szenvedéseit, Neumann Teréz, aki napjainkban viseli Krisztus sebhelyeit és szintén látja Jézus szenvedéseit, Kis Szent Teréz mind-mind sokat szenvedtek.

Nekünk is szem előtt kell tartanunk Kis Szent Teréz szavait: „Szenvedések árán vásárolhatjuk vissza a lelkeket.” Nagyon fontos eszköz a jó példa, imádság stb. mellett a lélekmentésben a szenvedés, szenvedéseinket, mindennapi kellemetlenségeinket, keresztjeinket egyesíteni Krisztus szenvedéseivel és így felajánlani engesztelésül a bűnösökért. Ezt, miként az imádságot mindenki gyakorolhatja, még a betegek is, sőt, a betegek leginkább. Így egyesülünk Jézussal, Jézus megváltói működésével: az imádságban, a jó példaadásban, a tanításban és szenvedésben. A legnagyobb érték és érdem pedig ezek közül sok esetben éppen a türelmesen elviselt, a lelkekért felajánlott szenvedés lesz. A lelkek rendjében a váltópénz az érdem és a szenvedés.

39. *Acies bene ordinata* (jól rendezett harcél)

Az Egyháznak mint Krisztus földi országának „acies bene ordinata”-nak, jól rendezett harcélnek kell lennie. Az Egyház Krisztus hadserege, amelyben a fővezér Krisztus földi Helytartója, a pápa, a tábornokok és vezérek az apostolok utódai a püspökök, a tisztek az Egyház papjai, az altisztek és közkatonák a világi apostolok és a többi hívek.

A jól kiépített és jól vezetett kat. akció által lesz az Egyház acies bene ordinata. Ha egy hadseregben csak tisztek harcolnak és dolgoznak, nem lesz igazi eredmény, éppen úgy nem lesz kellő eredmény, ha csak a püspökök és papok törődnek a lelkek ügyével és az Egyház érdekeivel.

A szellemi és társadalmi élet fegyverei épp úgy változnak koronként, mint a hadseregek fegyverzete. Nekünk is lépést kell tartani a korról. Nem szabad a rövid kardnál és a hátul töltős puskánál maradnunk, akkor, amikor az ellentél már gépfegyverekkel, golyószórókkal és bombavető repülőgépekkel jön ellenünk.

A bérmálás szentségében minden katolikus embert Krisztus harcosává avat a püspök. Ezt jelzi az olaj, amellyel a küzdők kenték meg tagjaikat, ezt jelenti a gyöngéd arculítés, hogy Krisztus ügyéért kész legyen bármely üldözést elszenvedni.

Amint a katonákat tanítani és képezni kell, úgy kell képezni a világi apostolokat is. A világi apostoloknak mindenekelőtt alaposan jártasnak kell lennie a hit igazságaiban. Szükséges, hogy a hívek a szószékről kapjanak gyakrabban oktatást és buzdítást az apostolkodásra, a kat. akcióra vonatkozólag. Ezenfelül jól ki kell oktatni az egyesületek tagjait beszéd- vagy előadás sorozatban. Népmisziók alkalmával is legyen legalább 2—3 beszéd erről és lelkigyakorlatok keretében legalább 2—3 elmélkedés. A hitoktatásban az elemi, közép és szakiskolákban neveljük rá az ifjúságot, férfi és női ifjúságot az apostolkodásra.

Ezenfelül legyenek itt-ott nagyobb városokban kurzusok a kat. akció munkatársai, a világi apostolok részére. Legjobb az ilyen kurzusokat lelkigyakorlattal

egybekötni. Terjesszünk lapokat, amelyek a kat. akciót propagálják és erről szóló könyveket. Ezt szolgálja a jelen kis mű is. Kár, hogy mindezeideig kevés ilyen tárgyú mű van irodalmunkban.

Nagyvárosokban azután kellene olyan világi apostolok is, akik hivatásszerűen csakis ezzel foglalkoznak. Ilyenek a világi hitoktatók is. Több németországi nagyvárosban vannak már ilyenek, férfiak és nők mint az egyházközségek alkalmazottai, nálunk hasonló irányú szervezet a Jézus Szíve Népkegyelmei.

Minden katolikus hívőre vonatkozik Jézus példabeosztéde a talentumokról. „Egy előkelő ember elutazott messzeföldre, hogy egy királyságot megszerezzen és visszatérjen. Maga elé hívta tehát tíz szolgáját és adott nekik tíz minát és mondá: Nyeréskedjétek ezzel, míg megjövök. Polgártársai azonban gyűlölték őt és követseget küldöttek utána ezen üzenettel: Nem akarjuk, hogy ez uralkodjék rajtunk.

Es történt, hogy miután a királyságot megnyerte, visszatért. És előhivatta szolgálait, akiknek a pénzt adta, hogy megtudja, ki mennyit nyeréskedett. Előállt tehát az első mondván: Uram a te minád tíz minát hozott. És mondá neki: Jó szolga vagy! mivel a kevésben hű voltál, tíz városnak kormányzatát bízom rád. És jött a másik mondván: Uram, a te minád öt minát hozott. És ennek mondá: Te is légy kormányzó öt város felett. És egy másik is jött és így szólt: Uram, itt van a te minád, melyet eltéve tartottam a zsebkezdőmben, mert féltém téled, mivelhogy kemény ember vagy, elviszed, amit le nem tettél és learatod, amit nem vetettél.. Mondá neki: Saját szavaidból ítéllek meg, semmirevaló szolga! Tudtad, hogy én kemény ember vagyok, ki elviszem, amit le nem tettem és learatom, amit nem vettem, miért nem adtad hát pénzem a váltóasztalra, hogy mikor visszatérek, kamatokkal vehettem volna fel azt? És mondá az ottállóknak: Vegyétek el tőle a minát és adjátok annak, akinek tíz minája van! És mondák neki: Uram, hiszen úgyis tíz minája van! Mondom pedig nektek, hogy mindannak, akinek van, adatik és bővelkedni fog, attól pedig, akinek nincs, az is elvétetik, amiye van. — Ami pedig ellenségeimet illeti,

kik nem akarták, hogy én rajtuk uralkodjam: vezessétek ide és öljétek le őket szemem láttára!" (Luk. 19, 12—27.)

Mindegyikünk kapott minákat, talentumokat, egyik többet, a másik kevesebbet, de valamit mindegyik: ész, vagyont, vagy állást, hivatalt, befolyást, munkakört, vagy legalább hitet, kegyelmeket, jó nevelést, egészséget, jó modort, ügyességet, valamilyes kis befolyást a családban, barátaink, ismerőseink körében. Ezeket nem szabad parlagon hagyni, sem zsebkendőbe rejtve őrizni, hanem kamatoztatni kell az apostolkodás útján a magunk és embertársaink lelki üdvére.

A katolikus akció lényege: hogy a katolikusok fogjanak össze saját legszentebb érdekeik védelmére. Összetartásban van az erő. Ha összefognak, nem fogja őket elpusztítani és üldözni a számra sokkal kisebb ellenség, mint az már oly sokszor megtörtént, néhány év előtt Mexikóban is. A legnagyobb hadseregnek sincs ereje, ha nincs rend, fegyelem és egységes cselekvés, ha az nem jól rendezett harcél: acies bene ordinata.

40. A katolikus akció erőforrásai

Hogy a lélek el ne lankadjon az apostolkodás útján, hogy az esetleges csalódások és látszólagos eredménytelenségek kedvét ne szegjék és lelkesedését le ne lohasszák, hogy saját gyöngeségei és esetleges tévedései meg ne állítsák a legszebb úton, a lélekmentés munkájában: állandó és sok kegyelemre van szüksége. A kat. akció erőforrásai, amelyekből a léleknek állandóan méríteni kell, a kegyelmi élet és a lelki élet eszközei.

Az imádságról, Jézus Szíve és a Szent Szűz tiszteletéről már szóltunk, mint olyan gyakorlatokról, amelyek az apostolkodás terén elsősorban fontosak.

Ezeken felül fontos a lelki olvasmány. Isten nagyon sokszor a lelki olvasmány útján szól a lélekhez. Aki nem végez lelki olvasmányt, az nem fog tudni elmélkedni sem sokáig, mert kifogy önmagából, kifogy a gondolatokból. A rendszeres lelki olvasmány a lélek-

nek igazi tápláléka, egy-két oldal egy jó lelki könyvből sokszor úgy hat a mindennapi életben elkeseredett, elszórazott, eltörődött, sokszor megtépázott lélekre, mint balzsam a sajtó sebre.

Aki tud elmélyedni, gyakorolja ezt is és azt fogja tapasztalni, hogy cz lelke a lelki életnek. A lelki olvasmány a lélek táplálása Isten igéjével, az elmélkedés pedig az emésztés. Ami az emésztés a táplálkozásban, az az elmélkedés a lelki életben. Az elmélkedés által lesznek vérré, hússá és életté bennünk Krisztus szavai, az örök igazságok. Aki gyakrabban elmélkedik az örök boldogságról és az örök kárhozatról, Isten szeretetéről és a felebaráti szeretetről, a lélek értékéről és az apostolkodás jutalmáról, az szívesen meg is tesz majd mindent, amit embertársai lelki üdvéért megtehet.

A legfőbb forrása mégis a kegyelmeknek a gvakori gyónás és áldozás. Aki ebben helytáll, az nem fog el-lankadni. Az Eucharisztia a lelki életnek és az apostoli működésnek is legfőbb tápláléka.

Nem mintha azok, akik csak egyszerű vallásos életet élnek, nem működhetnének közre a kat. akció nagy munkájában, mert igenis tehetnek sokat és vár is tőlük az Egyház, amennyit csak tehetnek, hanem mert az, aki sokat és állandóan akar használni a lelkeknek, csak a kegyelmi élet eszközeivel tud kitarítani és nagy eredményeket létrehozni.

Ne várjunk hálát az apostolkodás terén tett jótéteményekért. Ha földi jutalomért és földi háláért fáradsunk, már el is vettük jutalmunkat itt a földön. Azok a lelkek, akiken segítünk akár jó példával, akár imádsággal, akár kéréssel, figyelmeztetéssel, akár anvagi áldozattal, majd az utolsó ítéleten és az egész örökkévalóságon át egészen pontosan látni fogják, kinek mit köszönhetnek és ott örökké hálásak lesznek irántunk, hálás szeretettel lesznek jötevőik, megmentőik iránt. Az a lélek, amely már a tisztítóűzben is megtisztult minden gyarlóságtól és tökéletlenségtől, az nem ismeri a hálátlanságot, az szent és tökéletes lélek. Így szerzünk magunknak barátokat és testvéreket az égben, az örökkévalóságban.

A jutalmat bízzuk Krisztusra, aki legelső helyre az ő munkatársait, apostolait fogja helyezni az utolsó ítéletkor és az örökkévalóságban.

41. A katolikus akció ellenségei

Mint minden jó ügynek, a katolikus akciónak is meglesznek mindenkor és mindenhol a maga ellenségei. A katolikus akció harc a sátán ellen, harc az emberek bűnei ellen és minden ellen, ami a lelkek megrottására tör. Ha — miként Szent Pál apostol mondja — minden embernek, aki Krisztus szerint akar élni, üldözést kell szenvednie, ha minden jó ügynek át kell mennie az üldözések tűzpróbáján, akkor egészen természetes, hogy ennek a legjobb ügynek is mindenhol ki kell állnia az ellenségek támadásait.

A világi apostol nemcsak egyszerűen jó ember akar lenni, aki Isten törvényeit megtartja, hanem Krisztus munkatársa akar lenni, a lelkek halásza, aki másokat is a jó útra segít. A közönséges jónál jobb akar lenni, ezért a közönségesnél nagyobb üldöztetésben is lesz része.

A főellenség a gonosz lélek, akinek hatalmát letörni akarjuk. A gonosz lélek közvetlenül is támad, igyekszik a világi apostolt letéríteni a lélekmentés útjáról. Még gyakrabban fog csatlósai útján támadni, akiket felbőszít a katolikus akció ellen éppúgy, ahogyan felbőszítette a farizeusokat Krisztus ellen és a pogány római birodalom hatalmasait az Egyház ellen. A támadás és üldözés sokszor nyílt lesz, sok esetben pedig burkolt, máskor pedig a guerilla harcok hosszú sorozatával igyekszik a lelkesedés tűzét lelohasztani.

Ha már a becsület útján járó embernek is sokszor különböző pillanatnyi hátránvt kell szenvedni. pl. ügyvédnek, orvosnak stb-nek, még inkább áll majd ez a világi apostolra. A támadás és üldözés legveszedelmesebb fajtája a gúny. Nézd az ifjút, aki szembeszáll a támadásokkal, nem fél a jó ügy ellenségeitől még akkor sem, ha táborot ütnek ellene, hősiességével állja a harcot és szenved a tisztesség és becsület útjának pil-

anatómiai hátrányát, de ha a gúny fegyverével törnek ellene, ha megvetik, lenézik, jellemes életét naivságnak, őt magát bolondnak tartják, és ezt látja, hallja minden felől: száz közül alig egy-kettő fog kitartani.

Amint a prófétákat és az apostolokat üldözték, úgy éri üldözés a mai kor apostolait is természetesen sokkal kisebb mérvben, hiszen nem is tesznek annyi jót, mint azok. A világi apostolra is áll Krisztus szava: „Boldogok vagytok, midőn szidalmaznak és üldöznek titeket és hazudozva minden rosszat mondanak elleneitek én miattam. Örüljetek és vigadjatok, mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben!” (Máté 5, 11.)

Különben nincs okunk félni a vallás ellenségeitől. Mögöttünk, amíg Isten ügyéért küzdünk, egy végtelen nagy hatalom áll: az Isten. A gonoszok diadala nagyon rövid ideig szokott tartani, csakhamar utoléri őket végzetük: a Judások és Nérók sorsa.

Habsburg Rudolfnak, a Habsburg dinasztia megalapítójának néhány gonoszlelkű tanácsosa azt a tanácsot adta, vonuljon hadsereggel a pápa ellen és foglalja el az egyházi államot. Habsburg Rudolf csak ennyit felelt: „Nem teszem, a lábnyomok visszarettenenek ilyen lépéstől.” — Milyen lábnyomok? A mese szerint beteg lett az állatok királya, az oroszlán. Az állatok egymásután mentek beteg királyukat meglátogatni. Elment a szamár is és utána a róka. A szamár bement a mély barlangba, a róka megállt a barlang bejáratánál és vizsgálódni kezdett. Vizsgálta a hóban a lábnyomokat, miféle állatok is mentek már előtte be a barlangba. Egyszer csak azt veszi észre, hogy az összes lábnyomok befelé mennek, kifelé egy sem. Hopp, gondolja magában, itt baj van, itt csak be lehet menni, kijönni már nem, mert az oroszlán felfalja látogatóit. — Erre elszaladt vissza az erdőbe.

Erre a mesére céltott Habsburg Rudolf, amikor azt felelte: „A lábnyomok visszarettenenek.” Valóban a világtörténet tanúsága szerint az Egyház üldözői majdnem kivétel nélkül gyalázatos és szomorú véget értek. Ezek az elrettentő lábnyomok. „Aki pápát eszik, annak beletörik a foga,” — ezt igazolja a történelem. Az Egyház üldözői nyomorultul pusztultak el. — De ezenki-

vül a világi apostolnak teljesítenie kell Krisztus parancsát: „Szeressétek ellenségeiteket, tegyetek jót azokkal, akik titeket gyűlölnék és imádkoztatok üldözőitekért és rágalmazóitokért, hogy fiaii legyetek Atyátoknak, ki a mennyekben van.” (Máté 5, 44–45.)

42. Bátorság, kitartás

Ha eredményesen akarunk dolgozni a lelkek megmentésén, akkor bátorságra és kitartásra van szükségünk. Bátorság kell! A jók gyakori hibája a féltékenység, a bátortalanság. Félt Zakariás, amikor megjelent neki az angyal, félt a Szent Szűz, amikor megpillantotta Gábor főangyalt, félt az apostolok, amikor Jézus mennybemenetele után zárt ajtók mögé vonultak imádkozni.

Sok jóindulatú embernél ez a féltékenység, a túlságos szerénység, a túlságba vitt óvatosság vagy pedig a helytelenül értelmezett alázatosság következménye. Más esetben valamilyen testi vagy lelki gyöngeség kifolyása, sok esetben pedig a gonosz lélek kísértése. Amint a gonosz lélek a bűnöst sokszor a félelem által tartja vissza a gyónástól, úgy nyugtalanítja a jó ember lelkét, hogy megakadályozza apostoli tevékenységét, vagy más jócselekedeteit.

Az emberi félelem igen sok üdvös vállalkozásnak a kerékkötője. Ezért gyakran kérjük Istentől a bátorság, a lelki erősség kegyelmét. Ne törődjünk azzal, ha mások talán kelletlenül veszik buzdító szavainkat, vagy erélyes rendreutasításunkat, eljön az óra, amikor látják, ki volt az igazi jóbarátjuk és ki volt cinkostársuk. E tekintetben a felnőttekkel szemben is sokszor úgy vagyunk, mint a szülő és tanító a gyermekkel, nem az használ neki, amit szeret és aminek örül, pl. jutalom, cukor, hanem amit nem szeret és ami fáj és ami ellen dül-fül, a szigorúság.

Bezeg nem félnek a gonoszok! Nemcsak keményebbek és bátrabbak, hanem illetlenek, szerénytelenek, szemtelenek és bántók is. Ezzel szemben a jók puha-lelkűek, sokszor túlságosan engedékenyek. Úgyhogy gyakran úgy kellene imádkoznunk: „Uram, add nekem

a jók jóságát és a gonoszok keménységét.” „Szilárd, mint a gyémánt, gyöngéd mint egy anya” — ez az igazi krisztusi és apostoli lelkület.

Még inkább kell az apostolkodás útján az állhatatosság, a kitartás. Minden erény próbaköve és minden siker titka: az állhatatosság. Nagy eredmények csak nehezen jönnek létre.

Amint a szobrásznak nagy hozzáértéssel és heteken, hónapokon át kell dolgoznia, amíg a szobor elkészül, úgy kell a világi apostolnak is nagy tapintattal és kitartóan fáradoznia, amíg egy lelket jobb útra téríthet. A gonosz lélek mindent el fog követni, hogy a világi apostolt eltántorítsa, mert hiszen ő ellene irányul itt minden.

Sokszor a kat. akció munkatársai fognak tévedni, nem találják meg minden esetben a helyes utat és hangot: ilyenkor sem szabad csüggedni. Maga kárán tanul a magyar és más kárán tanul az okos, — okuljunk másoktól és a magunk tévedéseink. Az emberek jócselekedetei telisteli vannak tüzdelve apró tökéletlenségekkel: hiúsággal, gyöngeséggel, féltékenykedéssel, ezeknek természetesen megvan és meglesz mindig a maga hátránya, mégsem szabad elhagyni a jó ügyet, amint az imádságot sem hagyjuk el, mert abban elszórakozunk.

Az eredménytelenség ne szegje kedvünket. Lesz-e kellő eredmény vagy nem? és mikor? — ezt bizzuk Istenre. Mienk a munka, Istené az áldás és az eredmény. Különbözik minden eredmény látható, különösen a lelkek rendjében. Sok apostoli munka eredménye csak évekkel később mutatkozik. Csak a rombolás eredménye mutatkozik azonnal, az építés, a mag elhíttése alapos előkészítő munkát igényel. Már ősszel veti el a földműves a búzaszemet és csak tavasszal nő fel, a szívekbe vetett mag sem kel ki azonnal, azt is sokszor jégkéreg veszi körül, mint a hóréteg télen a búzával bevetett földet.

Ha megvan részünkről a kellő jóakarát, ügyesség és fáradozás, akkor a sikertelenség miatt sohasem szabad nyugtalanodnunk, az eredményt bizzuk teljesen Istenre. A mi érdemünk nem a látható eredményekben van, hanem a szándék tisztaságában és a kitartásban.

Isten nem a külső eredmények szerint fog jutalmazni, hanem a szándék tisztasága és az akarat erőssége szerint.

Ázsiában élt egy tatár fejedelem, aki föltette magában, hogy népét nagygyá teszi és sok országot fog meghódítani. El is indult hadseregével, de mindjárt az első ütközetben csatát veszített. Menekülő hadseregével egy erdőbe vonult és lefeküdt egy szikla mellé pihenni. Annyira bántotta az első sikertelenség, hogy búskomorság vett rajta erőt. Amint álmából fölébredt, látott maga mellett egy kis hangyát kenyérmorzzával felmászni a sziklán. Amint azonban egy éles fordulóhoz ért, a hangya is meg a teher is a két lábnyi mélységbe zuhant és a kenyérmorzsa még messzebb elgurult. A kis hangyát nem kedvetlenítette el a kudarc. elindult a morzsa keresésére és amint megtalálta, újból nekiindult ugyanazon az úton a hangyaboly lakása felé. Más út nem volt, megint át kellett menni az éles fordulón és ismét lezuhant, mint előbb. Újból megkereste édes terhét és újból nekiindult, de harmadszor is leesett terhével együtt. Újból megkereste, újból iparkodott felfelé és ismét leesett. Így ment ez pár óra leforgása alatt harminckilencszer egymásután. Amint negyvenedszer is nekiindult, tudott már annyira vigyázni, hogy nem siklott meg az élen, átjutott és diadallal vitte tovább terhét a hangyák éléskamrájába.

Amint ezt a tatár kán türelemmel végignézte, eszébe jutott saját kislelkűsége. Nézd ezt a kis állatot, milyen állhatatos, milyen kitartó, ha harmincszor nem sikerül, még mindig nem hagyja abba, és te már az első sikertelenség után mindenről lemondasz és elcsüggedsz? Te, az értelmes férfi, néped fejedelme? — Erre újjászervezte szétszórt hadait, újból elindult a hódító útra és sok országot foglalt el, közöttük hazánkat is a tatárjárásban. Batu kán.

A világi apostolnak is hangya-szorgalommal és hangya-kitartással kell a lelkek megmentésén fáradoznia és akkor az eredmény biztosan nem fog elmaradni. Nem szabad mindjárt elcsüggednie, ha valami nem sikerül mindjárt kedve szerint. A legnagyobb sikereket egyes emberek és nemzetek életében legtöbbször sikertelen-

ségek és küzdelmek előzték meg. Gyáva népnek nincs hazája, ez áll a lelkek rendjében is. Egy-egy bátor fellépés a kat. ügyért mindig jó hatást szül, sőt sokszor óriási jelentőségű. Ezért ha gyöngeségedet érzed, imádkozzál, a Szentlélek, aki a félnék tanítványokat átalakította hőslélekű apostolokká, téged is átalakít bátor apostollá, ha hozzá fordulsz.

43. Légy apostol!

Még más feladatok is vannak az eddig elsoroltakon kívül, amelyeket mind letárgyalni egy rövidebb mű keretei között nem lehet. Ilyen pl. a katolikus iskolák és nevelőintézetek ügye, a többgyermekes családok támogatása, általában a családvédelem és sok más, amit különböző körülmények és a változó idők magukkal hoznak. Az elsőrendű feladatok közé tartozik még a kat. irodalom ügye.

Egy további feladata és egyúttal eredménye is lesz a kat. akciónak: a lelkipásztor és a nép között való helyes viszony megteremtése. Sok helyen tátongó úr van a lelkipásztor és a nép között. Mi ennek az oka? A nép nem érti meg papját és a pap nem érti meg népét, kölcsönösen elégedetlenek egymással és telve vannak panaszokkal egymás iránt. Ez sok esetben az emberi gyöngeség és a gonosz lélek mesterkedésének következménye. A hívek közül sokan nem akarják megérteni, hogy a pap is csak gyarló gyönges ember, aki éppúgy ki van téve a különféle kísértéseknek, mint ők. Sőt a pap még sokkal jobban ki van téve a gonosz lélek támadásainak.

Viszont sok pap nem akarja megérteni, hogy az idők megváltoztak és nem akar a régi módszerekből, a régi slágerből egy új típusba átmenni, pedig a nép főképpen a világháború óta nagyon sokat változott, következképpen annak kezelése és vezetése is itt-ott némi változott eljárást igényel.

A katolikus akció megvalósítása utolsó dőfést ad a papságban is sok helyen még mindig uralkodó jozefinista szellemnek, amely inkább egyházi hivatalnokot,

mint apostoli lelkipásztort formált. Ez azelőtt is helytelen volt, a mai idők szellemében pedig még inkább káros és elvetendő. A világi apostolnak kell a lelkipásztor és a hívek között sok esetben közvetíteni és az ellentéteket, amelyek a lelkek ügyének mindenkor kárára vannak, tőle telhetően elsimítani.

Nyolcvan évvel ezelőtt egy turista keresztülbarangolta Kaliforniát, az aranybányák birodalmát. Amikor visszatért hazájába, Franciaországba, honfitársai gratuláltak neki, azt mondták, bizonyára gazdagon jött haza az arany országából. „Nem — felelte a turista — én csak a helyek és vidékek szépségében gyönyörködtem, nem is tudtam, hogy oly sok ott az arany.” Barátai erre mutattak neki egy tudományos művet, amely azt mondja, hogy ott majdnem minden forrás tövében és a hegyi patakok kavicsai között kis aranydarabok, aranyérc található, amit a forrás a többi kövekkel együtt mosott és hordott ki lassan a hegyek mélyéből. Mélységes szomorúság fogta el, hogy ott járt napokon és heteken át az aranyforrások mellett, a zúgó hegyi patakok mellett, csak kicsit kellett volna fáradnia, kicsit keresnie és arannyal megterhelve jöhetett volna ki az arany honából. De mikor nem tudta, hogy milyen kincsek fekszenek mellette! És a meggazdagodás országából szegényen jött ki.

Kedves Olvasóm! Te is ilyen Kaliforniában jársz, kincsek birodalmában, lelki és örök kincsek országában. Ha nem ismered a kincsek helyét, vagy ha ismered, de nem hajolsz le értük, te is üres kézzel fogsz az örök hazába, az örökkévalóságba érni. Itt fekszenek mellette a gyémántok, az aranydarabok, az apostolkodás alkalmai, a lélekmentés ezer apró alkalma, csak fel kell ismerni a szeretet találékonyságával, csak le kell hajolni érte vagy megkeresni a kavicsok, az élet iszapja között. És hordozni kell ezt a drága terhet akkor is, ha már görnyednél alatta, hordozni a halálig, mint egy örök gazdagságot, amely gazdagabbá és boldogabbá tesz téged, felebarátaidat, szeretteidet is az örökkévalóságban.

Minden el fog pusztulni, csak a lelki értékek maradnak meg örökké. A legnagyobb remekmű a lélek. Ha

érdemes a festőnek, a szobrásznak heteken, sőt hónapokon át fáradni, hogy elkészüljön a kép, a szobor, még sokkal inkább érdemes a világi apostolnak fáradni heteken, hónapokon, sőt éveken át, hogy egy ilyen remekművet, egy emberi lelket megmentsen az örök pusztulástól, megmentsen az örök életnek.

Készülj fel az apostoli munkára tanulással, önkép-zéssel. A szektáriusok folyton a bibliát hánytorgatják, a szociáldemokraták a szociológiát, a házasságok rendezése körül házasságjogi ismeretek kellene. A világi apostol körülményeihez képest szerezz meg a kellő jártasságot ezekben, a nehezebb és kényesebb esetekben pedig kérje ki a lekipásztor, a gvóntató vagy pedig a helyi kat. akció vezetőjének tanácsát.

Ha nem tudsz sokat tenni, tégy annyit, amennyit tudsz. Aki nem tud sokat adni, adja a szegény asszony két fillérát a kat. akció oltárára. Ha nehezedre esik az apostoli munka, ne hagvd el, minél nehezebb, annál érdemszerzőbb lesz számodra. Erre is állnak Arany örökszép szavai: „Előtted a küzdés, előtted a pálya, az erőtlen csügged, az erős megállja. És tudod, az erő micsoda? Akarat, mely előbb vagy utóbb borostvánt arat.” Ha az Úr Jézus azt, aki éhezőknek ételt adott, az utolsó ítéleten úgy jutalmazza meg, mintha neki cselekedte volna, viszont aki ezt elmulasztotta, úgy bünteti. mintha neki nem cselekedte volna, mennyivel inkább fogja jutalmazni a lelket mentő munkát és büntetni a lélekrontókat, sőt azokat is, akik elmulasztják a lélekmentő tetteket.

Végy részt az egyházközség kat. akciójában, apostoli munkájában! Állj be Krisztus csatasorába. Krisztus zászlaja alá, Krisztus munkatársai közé! Végy részt a nagy lélekmentő munkában. „Ma, mikor az Úr szavát halljátok, meg ne keményítsétek szíveteket!” (Zsolt. 94, 8.) Oly hamar itt lesz a vég, a földi munkálkodás vége, oly hamar elmúlik, elszalad fölöttünk az idő. Kövesd az Egvház hívó szavát, amely Krisztus hívó szava: légy apostol!

TARTALOM

<i>Előszó</i> — — — — —	7
1. Régi igazság — új kifejezés — — — — —	9
2. A jelenkor sürgető szava — — — — —	12
3. Krisztus földi helytartójának szózata — — — — —	15
4. A felebaráti szeretet és a katolikus akció — — — — —	17
5. Isten szeretete és a katolikus akció — — — — —	20
6. A lelki élet és a katolikus akció — — — — —	23
7. A hazaszeretet és a katolikus akció — — — — —	26
8. Tanulhatnánk az ellenféltől — — — — —	28
9. A katolikus akció első gyakorlata: a jó példa — — — — —	31
10. A katolikus akció második gyakorlata: az imádság — — — — —	33
11. A katolikus akció harmadik gyakorlata: az apostol- kodás — — — — —	37
12. A katolikus akció akció negyedik gyakorlata: a hit védelme — — — — —	40
13. Apostolkodás a családban — — — — —	43
14. A katolikus akció és a család feje — — — — —	46
15. A katolikus akció és a család szíve — — — — —	48
16. A gyermek és a katolikus akció — — — — —	52
17. Apostolkodás barátaink között — — — — —	54
18. Apostolkodás hivatásunk keretében — — — — —	57
19. Betegek és haldoklók — — — — —	59
20. A katolikus akció és a sajtó — — — — —	63
21. „A betű öl” — — — — —	67
22. „Tolle, lege!” (Vedd és olvasd!) — — — — —	69
23. A katolikus akció és a missziók ügye — — — — —	72
24. Még egyszer a missziókról — — — — —	74

25. A katolikus akció és a szegényügy — — — —	77
26. A szegények védelme és a munkanélküliség — —	79
27. Vigasztalj, erősíts! — — — — — — — —	82
28. A katolikus akció és a politika — — — — —	84
29. A katolikus akció, a színház és a mozi — — —	87
30. Halló, rádió... — — — — — — — — —	89
31. A divat és a tánc — — — — — — — — —	91
32. A katolikus akció és a vallásos egyesületek — —	93
33. A katolikus akció a nagyvárosokban — — — —	95
34. A katolikus akció a városokban — — — — —	98
35. A katolikus akció falun — — — — — — — —	101
36. A katolikus akció és a Szent Szűz tisztelete — —	103
37. „Szívembe írom“ — — — — — — — — —	106
38. Még egy eszköz a lélekmentés terén — — — —	109
39. Acies bene ordinata (Jól rendezett harcél) — —	111
40. A katolikus akció erőforrásai — — — — —	113
41. A katolikus akció ellenségei — — — — —	115
42. Bátorság, kitartás... — — — — — — — —	117
43. Légy apostol! — — — — — — — — —	120

